

Työeläkelaitoksille

KOLMANSISTA VAKUUTUSDIREKTIIVEISTÄ JOHTUVA LAINMUUTOSESITYS

Hallitus on 8.12.1994 antanut Eduskunnalle esityksen suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutusvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 330/1994 vp). Vakuutusyhtiölain ja vakuutusvälittäjistä annetun lain lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisen sektorin työeläkelakeja ja tapaturmavakuutuslakia (TVL). Esitykseen liittyy myös asetusehdotuksia.

Esityksessä on kysymys vakuutusyhtiölainsäädännön sopeuttamisesta Euroopan yhteisöjen (EY) neuvoston kolmansiin vakuutusdirektiiveihin, joita ovat kolmas vahinkovakuutusdirektiivi, kolmas henkivakuutusdirektiivi ja vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivi. Vaikka kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä ei sovelleta Suomeen, sen säännökset ehdotetaan saatettavaksi voimaan kotimaisten vakuutusyhtiöiden Suomen toiminnan osalta.

Sopeuttaminen merkitsisi sitä, että vakuutusyhtiölaista poistuisi useita myös työeläkevakuutuksessa noudatettuja säännöksiä. Useat henkivakuutusdirektiivien periaatteet eivät kuitenkaan sovellu noudatettavaksi työeläkejärjestelmässä. Pyrkimyksenä on säilyttää nykyisen TEL-toiminnan periaatteet ja käytäntö entisellään. Tämän johdosta osa vakuutusyhtiölaista poistettavista säännöksistä ehdotetaan otettavaksi TEL:iin.

Yksi toimilupa

Vakuutusyhtiölakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että suomalaisella vakuutusyhtiöllä olisi Suomessa myönnetyn toimiluvan nojalla oikeus harjoittaa vakuustustoimintaa niissä ETA-maissa, jotka soveltavat Suomeen kolmatta henkivakuutusdirektiiviä. Yhtiön vakavaraisuuden valvonnasta myös ulkomailta vastaisi sosiaali- ja terveysministeriö. Toimiluvasta päättäminen siirrettäisiin valtioneuvostolta sosiaali- ja terveysministeriölle.

Työeläke- ja tapaturmavakuuttamisen osalta toimilupasäännökset siirrettäisiin vakuutusyhtiölaista TEL:iin ja TVL:iin. Lisäksi näihin lakeihin otettai-

Lakiosasto

20.12.1994

siin säännökset luvan myöntämisedellytyksistä. Toimiluvan lakisääteisen työeläke- ja tapaturmavakuutuksen harjoittamiseen myöntäisi edelleen valtioneuvosto. Myöntämisedellytyksistä säädettäisiin laissa ja valtioneuvoston vapaasta harkintavallasta luovuttaisiin.

Vastuuvelka

Vakuutusyhtiön koko vastuuvelka olisi katettava siten kuin laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksessa ja ministeriön määräyksissä tarkemmin määrättäisiin.

Ennakkovahvistusmenettely

Direktiivit sisältävät kiellon edellyttää vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskuperusteiden ennakkovahvistusta. Vaikka kiello ehdotetaan toteutettavaksi vakuutusyhtiölainsäädännössä, ennakkovahvistusmenettely säilytettäisiin työeläkejärjestelmässä.

Vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskuperusteet

Esityksessä ehdotetaan muun muassa asetusta vakuutusyhtiön vastuuvelan laskentaperiaatteista. Asiaa koskevat vakuutusyhtiölain nykyiset säännökset ehdotetaan siirrettäväksi TEL:iin, jolloin sanottua asetusta ei sovellettaisi TEL-yhtiöihin. Näin ollen TEL-yhtiöiden ei tarvitsisi noudattaa esimerkiksi direktiiveissä edellytettyä enimmäiskorkosäännöstä, vaan TEL:n laskuperustekorko säilytettäisiin. Lisäksi voitaisiin tyytyä laskuperusteiden nykyiseen turvaavuustasoon.

Muiden henkivakuutusten myynti

Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön olisi lopetettava muiden henkivakuutusten myynti ja markkinointi lainmuutosten tullessa voimaan. Muu kuin TEL:n ja YEL:n mukaisen toiminnan seurauksena syntynyt ensivakuutuskanta tai siihen suoranaisesti liittyvä jälleenvakuutuskanta olisi siirrettävä muulle vakuutusyhtiölle kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Vakuutusvälittäjät

Vakuutusvälittäjistä annetun lain mukaan vakuutusvälittäjällä on oltava kiinteä toimipaikka Suomessa. Lakia muutettaisiin siten, että kiinteän toimipaikan tulisi olla ETA-valtiossa.

Lakiosasto

20.12.1994

Voimaantulo

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Pentti Koivistoinen

LIITE

Osia hallituksen esityksestä HE 330/94 vp (korjauksineen sellaisena kuin esitys annettiin Eduskunnalle)

Hallituksen esitys Eduskunnalle suomalaisia vakuutusyhtiötä ja vakuutusvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen vakuutuslainsäädäntöä siten, että se sopeutetaan Euroopan yhteisöjen (EY) neuvoston kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin, kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin sekä vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiiviin, jotka on ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamista koskevan ETA:n sekakomitean päätöksellä otettu osaksi ETA-sopimusta.

Edellä mainitun ETA:n sekakomitean päätöksen mukaan kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä ei sovelleta Suomeen. Tämän esityksen lähtökohtana on kuitenkin, että myös kolmas vahinkovakuutusdirektiivin säännökset saatettaisiin voimaan kotimaisten vakuutusyhtiöiden Suomen toiminnan osalta ja että näitä säännöksiä sovellettaisiin myös Suomen ja muiden ETA-sopimukseen liittyneiden EFTA-valtioiden välillä sekä Suomen ja niiden EY-maiden välillä, jotka soveltavat Suomeen edellä mainitun direktiivin säännöksiä.

Vakuutusyhtiölakia ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että kolmansien vakuutusdirektiivien mukaiset yhden toimiluvan ja kotivaltion valvonnan periaatteet toteutetaan kotimaisten vakuutusyhtiöiden osalta.

Tämä merkitsisi sitä, että suomalaisella vakuutusyhtiöllä olisi Suomessa myönnetyn toimiluvan nojalla oikeus harjoittaa vakuutus toimintaa joko sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella Euroopan talousalueella lukuun ottamatta niitä valtioita, jotka eivät sovelle Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaisi ensisijaisesti kotimaisen vakuutusyhtiön vakavaraisuuden valvonnasta myös sen ulkomaantoiminnan osalta.

Vakuutusyhtiön omistusta vieraalla toimialalla, toimiluvan myöntämisedellytyksiä ja vakuutusyhtiön omistajien valvontaa koskevia

säännöksiä ehdotetaan myös muutettaviksi joiltakin osin. Toimiluvasta päättäminen ehdotetaan samalla siirrettäväksi jäljempänä mainituin poikkeuksin valtioneuvostolta sosiaali- ja terveysministeriölle.

Vakuutusyhtiöiden tilinpäätöstä koskevat vakuutusyhtiölain säännökset ehdotetaan muutettaviksi vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin johdosta.

Myös vastuuvelan laskemista ja kattamista koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan EY:n kolmansien vakuutusdirektiivien vaatimuksia. Vakuutusyhtiön koko vastuvelka olisi katettava siten kuin laissa ja sen nojalla annetuissa asetuksessa ja ministeriön määräyksissä tarkemmin säädettäisiin tai määrättäisiin.

Vastuuvelan laskuperusteiden ja henkivakuutuksen perusteiden ennakkovahvistuksesta ehdotetaan luovuttavan.

Toimiluvan myöntämistä lakisääteisen eläke- tai tapaturmavakuutuksen harjoittamiseen koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäviksi vakuutusyhtiölaista työntekijäin eläkelakiin ja tapaturmavakuutuslakiin. Näihin lakeihin ehdotetaan otettaviksi myös säännökset toimiluvan myöntämisedellytyksistä. Toimiluvan lakisääteisen eläke- tai tapaturmavakuutuksen harjoittamiseen myöntäisi edelleen valtioneuvosto.

Lakisääteisen eläkevakuutus toiminnan eräistä periaatteista ehdotetaan joiltakin osin säänneltävän vakuutusyhtiö lain sijasta työntekijäin eläkelaisissa. Säännösten sisältö säilyy pääosin ennallaan.

Esitys liittyy valmisteilla olevaan hallituksen esitykseen ulkomaisia vakuutusyhtiötä koskevan lainsäädännön muuttamisesta.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen ja lait ehdotetaan tuleviksi voimaan heti sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1	3. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	82
YLEISPERUSTELUT	3	4. Laki eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain muuttamisesta	83
1. Nykytila	3	5. Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta	84
1.1. Lainsäädäntö	3	6. Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	85
1.2. ETA:n sekakomitean päätöksellä ETA-sopimukseen liitetyt EY:n vakuutustoimintaa koskevat direktiivit	4	7. Laki merimieseläkelain muuttamisesta	86
1.3. ETA:n sekakomitean päätös	8	8. Laki tapaturmavakuutuslain 29 §:n muuttamisesta	87
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	8	9. Laki vakuutuksenvälittäjistä annetun lain muuttamisesta	88
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	8	LIITTEET	89
2.2. Keskeiset ehdotukset	8	Liite 1 Rinnakkaistekstit	89
3. Esityksen vaikutukset	18	Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	89
3.1. Taloudelliset vaikutukset	18	Laki työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	127
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	18	Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	134
4. Asian valmistelu	19	Laki eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain muuttamisesta	136
4.1. Valmisteluvaiheet ja aineisto	19	Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta	137
4.2. Lausunnot	19	Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	140
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	20	Laki merimieseläkelain muuttamisesta	141
5.1. Riippuvuus muista esityksistä	20	Laki tapaturmavakuutuslain 29 §:n muuttamisesta	142
5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista	20	Laki vakuutuksenvälittäjistä annetun lain muuttamisesta	143
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT	20	Liite 2. Asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta	146
1. Lakiehdotusten perustelut	20	Liite 3. Asetus vakuutusyhtiön vastuuvelan laskentaperiaatteista	147
1.1. Vakuutusyhtiölaki	20	Liite 4. Asetus ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuvelan katteesta	149
1.2. Työntekijöiden eläkelaki	54	Liite 5. Asetus vakuutusyhtiön toimintapääomaan luettavista eristä	155
1.3. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaki	56	Liite 6. Asetus vakuutusyhtiön vakuutusmaatikoista	157
1.4. Eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki	56		
1.5. Yrittäjien eläkelaki	57		
1.6. Maatalousyrittäjien eläkelaki	57		
1.7. Merimieseläkelaki	57		
1.8. Tapaturmavakuutuslaki	58		
1.9. Laki vakuutuksenvälittäjistä	59		
2. Voimaantulo	59		
2.1. Vakuutusyhtiölaki	59		
2.2. Työntekijöiden eläkelaki	60		
2.3. Muut muutettaviksi ehdotetut lait	61		
LAKIEHDOTUKSET	62		
1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	62		
2. Laki työntekijöiden eläkelain muuttamisesta	79		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Vakuutusyhtiölaissa (1062/79) säännellään kotimaisten vakuutusyhtiöiden perustamista, toimintaa ja toiminnan lopettamista. Suomalainen vakuutusyhtiö voi olla yhtiömuodoltaan joko vakuutusosakeyhtiö tai keskinäinen vakuutusyhtiö. Vakuutusyhtiölain mukaan sekä keskinäisen vakuutusyhtiön että vakuutusosakeyhtiön osalta sovelletaan toissijaisesti osakeyhtiölakia (734/78) ja osakeyhtiölain voimaantulon jälkeen annettua lakia (735/78).

Vakuutusyhtiölaissa on säännöksiä vakuutusyhtiön perustamisesta, toimiluvasta, osakkuudesta, johdosta ja hallinnosta, tilintarkastuksesta ja tilinpäätöksestä, vakuutusyhtiöltä vaadittavasta vakavaraisuudesta, henkivakuutuksesta, vakuutusyhtiöiden valvonnasta sekä vakuutusyhtiön selvitystilasta, purkamisesta, sulautumisesta ja vakuutuskannan luovuttamisesta.

Vakuutusliikettä voi harjoittaa vain sellainen kotimainen vakuutusyhtiö, jolla on siihen valtioneuvoston myöntämä toimilupa. Toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön on keskityttävä vakuutustoimintaan ja se voi pääsääntöisesti harjoittaa vain joko vahinko- tai henkivakuutusta. Toiminnan rajaus koskee paitsi vakuutusliikelle vieraan toiminnan harjoittamista myös huomattavan osuuden tai määräämävallan (yli 50 %) omistamista yhteisöstä, joka harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä. Sallittua sen sijaan on vakuutusliikkeeseen liittyvää ja sen kannalta tarkoituksenmukaista toimintaa harjoittavan yhteisön omistaminen. Niin ikään vakuutusyhtiö saa omistaa asunto- ja kiinteistöyhteisöjä.

Ainoastaan vakuutusyhtiö voi vakuutusyhtiölain mukaan harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, jollei muualla laissa toisin säädetä. Tässä tarkoitettuja muita lakeja ovat muun muassa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettu laki (635/89), vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettu laki (1488/92) sekä vakuutusyhdistyslaki (1250/87).

Vakuutuslainsäädännön keskeinen tavoite on turvata, että edunsaajat ja vakuutuksenottajat saavat heille kuuluvat korvaukset. Tämä niin sanottu turvaavuusperiaate on huomioitu kaikissa vakuutusyhtiölain tärkeimmissä säännök-

sissä, jotka koskevat muun muassa toimilupavaatimuksia, vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskentaperusteita, toimintapääomavaatimuksia, vakavaraisuuden testausta, sijoitusten valvontaa ja vakuutettujen etuuksien turvaamista vakuutusyhtiön selvitystilassa.

Vakuutustoiminnassa noudatettava kohtuusperiaate tarkoittaa sitä, että henkivakuutuksen ja pitkäaikaisen vahinkovakuutuksen laskuperusteita vahvistettaessa turvaavuusnäkökohdan lisäksi on otettava huomioon myös kohtuullisuus. Maksut eivät saa olla turvaavuuteen vedoten vakuutettuun riskiin verrattuna kohtuuttomia.

Vakuutusyhtiölain nojalla vakuutustoimintaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriön tehtävänä on valvoa sitä, että vakuutusyhtiöt noudattavat toiminnassaan lakia ja vakuutusyhtiölain nojalla annettuja alemmanasteisia säännöksiä sekä hyvää vakuutustapaa. Erityisen tärkeä osa valvontaa on vakuutusyhtiön vakavaraisuuden valvonta sen varmistamiseksi, että vakuutusyhtiö pystyy vastaamaan velvoitteistaan vakuutuksenottajia ja edunsaajia kohtaan. Ministeriön vakuutusosasto vahvistaa lakisääteisten vakuutusten, henki- ja eläkevakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun muun vakuutuksen maksuperusteet sekä kaikkea vakuutustoimintaa koskevat vastuuvelan laskuperusteet. Julkisuusperiaatteen mukaisesti ministeriö julkaisee virallisessa tilastossa yksityiskohtaiset tiedot vakuutusyhtiöiden toiminnasta yhtiöittäin eriteltyinä. Yhtiöiden tulee vuosittain laatia ministeriön antamien ohjeiden mukainen kertomus toiminnastaan.

Vakuutusyhtiölain lisäksi on myös lakeja, jotka koskevat yksittäisiä vakuutuslajeja. Tällaisia ovat työntekijäin eläkelaki (395/61) ja muut lakisääteisiä eläkkeitä sääntelevät lait, tapaturmavakuutuslaki (608/48), potilasvahinkolaki (585/86) ja liikennevakuutuslaki (279/59).

Vuoden 1994 alusta voimaantulleella vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetulla lailla (752/93) vakuutusyhtiölaki sopeutettiin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä IX mainittuihin Euroopan yhteisöjen (EY) vakuutuslainsäädäntöön.

Vakuutusyhtiölakia muutettiin muun muassa niin, että vakuutettavat riskit jaettiin vakuutus-

luokkiin direkttiivien säännösten mukaisesti ja suomalaiset vakuutusyhtiöt saivat oikeuden myöntää niin sanottuja sijoitussidonnaisia vakuutuksia.

Toimilupa vakuutusliikkeen harjoittamiseen myönnetään nykyään vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Lisäksi vakuutusyhtiöltä vaadittavan peruspääoman markkamääriä korotettiin vastaamaan yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä. Samalla lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön peruspääomavaatimus korotettiin 30 miljoonan markkaan.

Ulkomaalaisomistusta ja ulkomaalaisten päätösvalan käyttöä vakuutusyhtiössä rajoittavat vakuutusyhtiölain säännökset kumottiin jo vuoden 1993 alusta.

ETA-sopimuksen voimaantulon yhteydessä poistettiin vakuutusyhtiölaissa perustajille ja yhtiön johdolle asetetut kansalaisuusvaatimukset. Vähintään puolella perustajista, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä sekä toimitusjohtajalla on kuitenkin oltava asuinpaikka tai kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi toimitusjohtajalta ja hallituksen jäseniltä edellytetään hyvämainisuutta ja riittävää vakuutustoiminnan tuntemusta. ETA-sopimukseen liittymättömänä muutoksena vakuutusyhtiön johdon valintaa ja toimikautta koskevat säännökset muutettiin vastaamaan osakeyhtiölain säännöksiä. Tilintarkastajien osalta poistettiin kansalaisuusvaatimukset sekä osin myös asuinpaikkavaatimukset. Vakuutusyhtiön tilintarkastajana voi toimia vain Keskuskauppamarin tai kauppamarin hyväksymä tilintarkastaja.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan rajoituksia muutettiin siten, että vakuutusyhtiö voi yksin tai yhdessä toisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten kanssa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä harjoittavasta yhteisöstä enintään 50 prosenttia 20 prosentin asemesta.

Vakuutusyhtiön omistajien valvontaa eli niin sanottua laadullista omistajakontrollia koskevia säännöksiä tarkennettiin. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriölle annettiin oikeus saada jokaiselta, jonka omistus vakuutusyhtiössä ylittää 10 prosenttia vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta tai kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä, vakuutusyhtiön vakavaraisuuden valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

Vakuutusyhtiön toimintapääomaa koskevat säännökset muutettiin vastaamaan ETA-sopimuksen liitteessä IX lueteltujen direkttiivien vaatimuksia.

Suomalaiselle vakuutusyhtiölle annettiin oikeus harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa muissa Euroopan talousalueen valtioissa ja oikeus asetuksella säädettyissä tapauksissa luovuttaa vakuutuskantaansa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle tai vastaanottaa sitä tällaiselta yhtiöltä.

Vakuutusyhtiölle asetettiin ilmoitusvelvollisuus sen tietoon tulleista rahanpesutoimintaan viittaavista seikoista.

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden harjoittama lakisääteinen tapaturmavakuutus jäi lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvana vakuutuksena vahinkovakuutusdirektiivien soveltamisalan ulkopuolelle. Lakisääteinen eläkevakuutus jäi puolestaan EY:n henkivakuutusdirektiivien ulkopuolelle ETA-sopimukseen otetulla Suomea koskevalla poikkeuksella.

Tämä aiheutti sen, että lakisääteistä eläkevakuutus- ja tapaturmavakuutusliikettä saa ETA-sopimuksen voimaantulosta huolimatta edelleenkin harjoittaa ainoastaan toimiluvan saanut kotimainen vakuutusyhtiö. Lakisääteisten eläke- ja tapaturmavakuutusten myynti täällä muista Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista käsin ei siis ole mahdollista. Työeläkelaitoksia koskevaa lainsäädäntöä ei myöskään tarvinnut sopeuttaa direkttiivien määräyksiin.

Vakuutusyhtiöiden ulkomaista omistusta koskevien rajoitusten purkamisesta kuitenkin seuraa, että myös ulkomaiset henkilöt voivat perustaa Suomeen vakuutusyhtiön, joka harjoittaa lakisääteistä eläkevakuutus- tai tapaturmavakuutusliikettä. ETA-sopimuksen mukaan Suomi sitoutui kuitenkin eriyttämään lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen muuta vakuutusliikettä harjoittavista yhtiöistä omiin vakuutusyhtiöihin tietyn siirtymäajan kuluessa.

1.2. ETA:n sekakomitean päätöksellä ETA-sopimukseen liitetyt EY:n vakuutustoimintaa koskevat direktiivit

EY:ssä on ETA-sopimuksen liitteessä IX mainittujen vakuutustoimintaa koskevien direktiivien lisäksi hyväksytyt muun muassa seuraavat vakuutustoimintaa koskevat direktiivit:

1) *Neuvoston direktiivi muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten*

ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) (92/49/ETY)

Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi on tarkoitettu sen soveltamisalaan kuuluvien vakuutusten ja yritysten osalta saattamaan valmiiksi ensivakuutuksen sisämarkkinat EY:ssä. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivi muuttaa muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettuun direktiiviin (73/239/ETY), jäljempänä ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi, perustuvaa vahinkovakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen sääntelyä, sellaisena kuin sääntely on voimassa muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta annetulla direktiivillä (88/357/ETY), jäljempänä toinen vahinkovakuutusdirektiivi, muutettuna. Direktiivi saattaa samalla päätökseen vahinkovakuutuspalvelujen yli kansallisten rajojen tapahtuvaa tarjontaa koskevan oikeuskehityksen.

Siirtyminen kansallisista vahinkovakuutusmarkkinoista yhtenäismarkkinoihin tapahtuu kolmannessa vahinkovakuutusdirektiivissä omaksuttujen yhden toimiluvan ja vakuutusyrityksen kotivaltion viranomaisten suorittaman valvonnan periaatteiden avulla.

Vakuutusyrityksellä, joka on saanut toimiluvan yhdessä EU:n jäsenvaltiossa, on oikeus sen perusteella harjoittaa toimiluvan mukaista vakuutusliikettä kaikissa unioniin kuuluvissa valtioissa joko perustamalla niihin sivukonttorin tai tarjoamalla niissä riskin suuruudesta riippumatta vahinkovakuutuksia ulkomaisesta toimipaikastaan käsin taikka harjoittamalla samanaikaisesti molempia toiminnan muotoja.

Kolmannella vahinkovakuutusdirektiivillä toteutettu valvonnan keskittäminen merkitsee sitä, että vastuu vakuutusyrityksen taloudellisesta valvonnasta on yrityksen kotivaltion toimivaltaisilla viranomaisilla. Keskitetty valvonta käsittää myös vakuutusliikkeen, jota yritys harjoittaa toisessa jäsenvaltiossa sivukonttorin välityksellä taikka tarjoamalla siellä vakuutuksia kotivaltiostaan tai muussa jäsenvaltiossa sijaitsevasta sivukonttoristaan. Tässä tarkoitettua toimintaa, kuten vakuutusliikkeen aloitta-

mista tai sen laajentamista, koskevat ilmoitukset on tehtävä vakuutusyrityksen kotivaltion valvontaviranomaiselle.

Uuden sääntelyn mukaan jäsenvaltiot eivät enää saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan vakuutusmaksujen ja vakuutusehtojen ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista. Poikkeuksen muodostavat pakolliset vakuutukset, joiden osalta jäsenvaltiot voivat vaatia, että niitä koskevat yleiset ja erityiset vakuutusehdot annetaan ennen ehtojen käyttöönottoa tiedoksi toimivaltaiselle viranomaiselle. Maksunkorotusten osalta ennalta hyväksyminen tai tiedoksi antaminen vaatiminen on sallittua vain osana yleistä hintavalvontajärjestelmää.

Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi muuttaa eräiltä osin myös toisen vahinkovakuutusdirektiivin säännöksiä vakuutuskannan luovutuksista. Muutostarve aiheutuu siirtymisestä yhden toimiluvan järjestelmään.

Uutta sääntelyä EY:n lainsäädännössä merkitsevät myös direktiiviin otetut niin sanottua laadullista omistajakontrollia koskevat säännökset.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyrityksen kotivaltion on vaadittava, että jokainen vakuutusyritys muodostaa riittävän vakuutusteknisen vastuuelan, joka kattaa yrityksen koko liiketoiminnan. Direktiiviin sisältyvän yleissäännöksen mukaan vakuutusteknistä vastuuelkaa kattavissa varoissa on otettava huomioon yrityksen harjoittaman liiketoiminnan laatu siten, että turvataan sijoitusten varmuus, tuotto ja realisoitavuus. Lisäksi direktiivi velvoittaa yrityksen varmistamaan sijoitusten monipuolisuuden ja riittävän hajauttamisen.

Yleissäännöstä täydentää direktiiviin sisältyvä luettelo varoista, joilla vakuutustekninen vastuuelka saadaan kattaa kotivaltion antamien tarkempien määräysten mukaisesti. Direktiivissä on myös säännökset vakuutusteknisen vastuuelan bruttokokonaismäärään suhteutetuista enimmäismääristä, joihin saakka vakuutusyritys saa sijoittaa vastuuelkaa kattavia varoja direktiivissä erikseen mainittuihin omaisuuslajeihin tai yksittäisiin kohteisiin. Jäsenvaltioilla ei direktiivin mukaan ole oikeutta vaatia vakuutusyrityksiä tekemään sijoituksia tiettyihin varojen luokkiin.

Jäsenvaltioiden on annettava kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset mää-

räykset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 ja saatettava ne voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1994. Direktiivissä on säännökset eräistä Saksan Liittotasavaltaa, Tanskan kuningaskuntaa, Espanjaa ja Portugalia koskevista siirtymäkauden järjestelyistä.

2) *Neuvoston direktiivi henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (kolmas henkivakuutusdirektiivi) (92/96/ETY)*

Kolmas henkivakuutusdirektiivi on tarkoitettu sen soveltamisalaan kuuluvien vakuutusten ja yritysten osalta saattamaan valmiiksi ensivakuutuksen sisämarkkinat EY:ssä. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivi muuttaa henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettuun direktiiviin (79/267/ETY), jäljempänä ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi, perustuvaa henkivakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen sääntelyä, sellaisena kuin sääntely on voimassa henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta annetulla direktiivillä (90/619/ETY), jäljempänä toinen henkivakuutusdirektiivi, muutettuna.

Kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä on vastaavan vahinkovakuutusdirektiivin tavoin omaksuttu yhden toimiluvan ja kotivaltion valvonnan periaatteet. Myös vakuutuskannan luovutusta, laadullista omistajakontrollia ja vastuuvelan katetta koskeva sääntely on lähes samansisältöinen.

Vakuutusyritys, joka on saanut toimiluvan yhdessä EU:n jäsenvaltiossa, on oikeutettu harjoittamaan toimiluvan mukaista henkivakuutusliikettä kaikissa unioniin kuuluvissa valtioissa. Henkivakuutusyritys voi perustaa muihin jäsenvaltioihin sivukonttorin tai tarjota niissä oma-aloitteisesti vakuutuksia ulkomaisesta toimipaikastaan käsin taikka harjoittaa jäsenvaltioissa samanaikaisesti molempia tässä tarkoitettua liiketoiminnan muotoja.

Direktiivi kieltää jäsenvaltioita enää antamasta säännöksiä, joissa vaaditaan vakuutusehtojen sekä vakuutusmaksuja ja vastuuvelkaa koskevien laskuperusteiden ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista.

Tästä pääsäännöstä poiketen vakuutusyrityksen kotivaltiolla on kuitenkin oikeus sen todentamiseksi, että vakuutusmatemaattisia periaatteita koskevaa kansallista lainsäädäntöä noudatetaan, vaatia maksutaulustojen ja vakuutusteknisen vastuuvelan laskemisessa käytettävien teknisten perusteiden järjestelmällistä tiedoksi antamista.

Kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä lievennetään ensimmäiseen henkivakuutusdirektiiviin sisältyvää kieltoa, jonka mukaan mikään yritys ei saa harjoittaa jäsenvaltiossa samanaikaisesti sekä henki- että vahinkovakuutusliikettä. Kielto ei ole koskenut toimintaa jo harjoitettavia yrityksiä, joilla on erillinen johto kumpaakin liikettä varten. Ensimmäiseen henkivakuutusdirektiiviin tehdyn muutoksen jälkeen jäsenvaltiot voivat sen lisäksi, mitä jo aikaisemmin on ollut voimassa, poiketa erillisyysvaatimuksesta myöntämällä yrityksille, joilla on toimilupa direktiivin mukaisen vakuutusliikkeen harjoittamiseen, luvan harjoittaa samanaikaisesti ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteen luokissa 1 ja 2 tarkoitettuja tapaturma- ja sairausvakuutuksia koskevaa vakuutusliikettä. Yksinomaan mainittua vahinkovakuutusliikettä harjoittavalle yritykselle voidaan vastaavasti antaa toimilupa henkivakuutukseen.

Kolmannen henkivakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyrityksen kotivaltion on vaadittava, että jokainen vakuutusyritys muodostaa riittävän vakuutusteknisen vastuuvelan, joka kattaa yrityksen koko liiketoiminnan. Direktiivissä on yksityiskohtaiset säännökset periaatteista, joiden mukaisesti vakuutusteknisen vastuuvelan suuruus henkivakuutuksessa määräytyy. Uutta vakuutusliikettä koskevien maksujen tulee direktiivin mukaan olla vakuutusmatemaattisiin oletuksiin perustuen sellaiset, että vakuutusyritykset pystyvät muodostamaan riittävän vakuutusteknisen vastuuvelan.

Kolmannen henkivakuutusdirektiivin liitteiksi on otettu niin sanotut vastaavuussäännöt, joiden mukaan vakuutusyrityksen täytettävää sitoumusta koskeva valuutta määräytyy sekä säännöt vakuutuksenottajille ennen sopimuksen tekemistä ja sopimusaikana annettavista tiedoista.

Jäsenvaltioiden on annettava kolmannen henkivakuutusdirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 ja saatettava ne voimaan viimeistään 1 päivänä

heinäkuuta 1994. Direktiivissä on säännökset eräistä Espanjaa, Portugalia ja Kreikkaa koskevista siirtymäkauden järjestelyistä.

3) *Vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsolidoiduista tilinpäätöksistä annettu neuvoston direktiivi (vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivi) (91/674/ETY)*

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivi sisältää poikkeuksia ja täydennyksiä perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä annettuun neljänteen neuvoston direktiiviin (78/660/ETY), jäljempänä neljäs yhtiöoikeudellinen direktiivi, ja perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä annettuun seitsemänteen neuvoston direktiiviin (83/349/ETY), jäljempänä seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi. Näistä direktiiveistä, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuonna 1990 annetuilla direktiiveillä 90/604/ETY ja 90/605/ETY, neljäs yhtiöoikeudellinen direktiivi koskee yksittäisen yhtiön tilinpäätöksen laatimista, sisältöä ja julkistamista sekä tilintarkastusta. Seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi sääntele vastavia kysymyksiä konsernitilinpäätöksen osalta.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiiviä on noudatettava ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin ja ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin soveltamisalaan kuuluvissa yrityksissä. Direktiivi koskee lisäksi jälleenvakuutusliikettä harjoittavia yrityksiä sekä tietyin edellytyksin eräitä ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjä yrityksiä.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin tarkoituksena on siinä säännelyjen kysymysten osalta ottaa huomioon näiden yritysten erityispiirteet. Vakuutusyrityksissä on tästä sääntelystä aiheutuvien poikkeuksien ja täydennyksien muutoin noudatettava neljänteen ja seitsemänteen yhtiöoikeudelliseen direktiiviin sisältyviä määräyksiä.

Direktiivin tarkoituksena on muun ohella lisätä eri jäsenvaltioissa toimivien vakuutusyritysten tilinpäätösten vertailukelpoisuutta ja tiedonsaantia sijoitusten käyvistä arvoista.

Kaikkille vakuutusyrityksille määrätään sama tuloslaskelman ja taseen rakenne. Tiettyjen erien ja erityisesti vakuutusteknistä vastuuvielkaa koskevien erien sisältö määritellään yksityiskohtaisesti. Liikekulut ja poistot määrätään esitettäväksi tuloslaskelmassa toimintokohtaisesti. Kaikkia direktiivin soveltamisalaan kuu-

luvia vakuutusyrityksiä koskevat samat säännökset yritysten koosta riippumatta.

Tilinpäätösten tavoiteltu vertailukelpoisuus on edellyttänyt yhdenmukaisten säännösten antamista direktiivissä erityisesti siitä, miten sijoitukset arvostetaan taseessa ja miten niiden käyvät arvot määritetään. Direktiiviin sisältyvän tasekaavan mukaiseen pääryhmään "sijoitukset" kuuluva omaisuus, joka Suomen nykykäytännössä vastaa sijoitusomaisuutta, käyttöomaisuusarvopapereita ja -kiinteistöjä, talletuksia sekä jälleenvakuutuslletteita, voidaan arvostaa taseessa joko hankintamenon tai käyvän arvon mukaiseen määrään. Arvostamista pa on valittava tase-eräkohtaisesti. Arvo, jonka määräisenä sijoitus olisi voitu vaihtoehtoisesti merkitä taseeseen, on ilmoitettava taseen liitteessä. Hankintamenolla tarkoitetaan arvonalennuksilla alennettua hankintamenoa ja käyvällä arvolla yleensä markkina-arvoa. Tulosvaikutteisina arvonalennuksina käsitellään kaikki pysyvät arvonalennukset sekä valinnaisesti myös tilapäiset arvonalennukset, kiinteistöjen osalta kuitenkin vain pysyvät arvonalennukset. Mikäli käypä arvo myöhemmin nousee, on tehdyt arvonalennukset palautettava hankintamenoon tulosvaikutteisesti. Rakennusten hankintamenoa alennetaan suunnitelmallisesti joko taseessa tai sen liitteessä.

Direktiivin mukaan käyvän arvon ja hankintamenoerotuksen muutos saadaan kokonaan tai osaksi kirjata tuloslaskelmaan, jos sijoitus on taseessa arvostettu käypään arvoon. Mahdollinen loppuosa muutoksesta on kirjattava taseen vastattaviin arvonnkorotusrahastoon. Mahdollisuutta valita sijoitusten arvostamista pa ei ole henkivakuutusluokassa 3 tarkoitettujen sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvielan katteena olevien sijoitusten osalta. Tällaiset sijoitukset on direktiivin mukaan esitettävä taseessa erikseen arvostettuina käypään arvoon. Käyvän arvon ja hankintamenoerotuksen muutos on aina kirjattava tuloslaskelmaan.

Direktiivin mukaan taseen vastattaviin saa omana eränä sisältyä varoja, joiden jakoa vakuutuksenottajien ja osakkeenomistajien kesken ei ole määritelty tilikauden loppuun mennessä. Varojen muutos on merkittävä tuloslaskelmaan.

Tilinpäätösten vertailukelpoisuus on vaatinut arvostussäännösten antamista myös vakuutusteknisen vastuuvielan osalta. Korvausvastuusta on annettu muun muassa diskonttausta koske-

vat säännökset. Harmonisointi on viety pidemmälle vahinkovakuutuksessa kuin henkivakuutuksessa.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin liitteeksi on otettu säännökset direktiivin soveltamisesta Lloyd's-nimiseen vakuutuksenantajien yhdistykseen.

EU:n jäsenvaltioiden on annettava vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsernitilinpäätöksistä annetun direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset ennen 1 päivää tammikuuta 1994. Jäsenvaltiot ovat oikeutettuja määräämään, että edellä tarkoitettuja säädöksiä ja määräyksiä sovelletaan ensimmäisen kerran tilinpäätöksiin ja konsernitilinpäätöksiin niiltä tilikausilta, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 1995 tai kalenterivuoden 1995 aikana.

1.3. ETA:n sekakomitean päätös

ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamista koskevalla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 7/94 (ns. lisäpaketti) ETA-sopimukseen lisättiin edellä mainitut vakuutusdirektiivit. Suomen lakisääteistä tapaturmavakuutusta koskevan tulkintaerimielisyyden vuoksi EU ei hyväksynyt, että kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä sovellettaisiin Suomeen. ETA:n sekakomitean päätös tehtiin EU:n vaatimuksen mukaisesti.

Vähentääkseen ETA-sekakomitean päätöksen huomattavia haittavaikutuksia EFTA-valtiot hyväksyivät asiaa koskevan lausuman siitä, että niiden tarkoituksena on keskenään tehdä järjestelyt, jotka käytännössä merkitsevät sisämarkkinoiden toteutumista Suomen ja muiden EFTA-valtioiden välisissä suhteissa myös vahinkovakuutuksessa. Lausumassa Suomi ilmoitti lisäksi olevansa valmis vastavuoroisuuden pohjalta sopimaan samasta järjestelystä kunkin EU:N jäsenvaltion kanssa.

ETA:n sekakomitean päätöksen mukaisesti kolmannen henkivakuutusdirektiivin ja vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin säännökset on saatettava voimaan Suomen lainsäädännössä. Lisäksi tämän esityksen lähtökohtana on, että myös kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin säännökset saatettaisiin voimaan kotimaisten vakuutusyhtiöiden Suomen toiminnan osalta ja että näitä säännöksiä sovellettaisiin myös Suomen ja muiden ETA-sopimuksessa sopimuspuolina olevien EFTA-valtioiden välillä se-

kä Suomen ja niiden EU:N jäsenvaltioiden välillä, jotka soveltavat edellä mainitun direktiivin säännöksiä Suomeen.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen päätavoitteena on Suomen lainsäädännön sopeuttaminen alajaksossa 1.2. mainittuihin EY:n direktiiveihin. Sopeuttaminen vaatii useita muutoksia vakuutusliikkeen harjoittamista koskeviin säännöksiin. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista tehdä näihin säännöksiin eräitä muitakin, kansallisesta tarpeesta johtuvia muutoksia.

Esitys sisältää lisäksi tarvittavat ehdotukset tapaturmavakuutuslain, vakuutuksenvälittäjistä annetun lain ja työntekijäin eläkelain (TEL) sekä eräiden muiden työeläkettä koskevien lakien muuttamiseksi. Näiden muutosten tarkoituksena on säilyttää TEL-toiminnan periaatteet ja käytäntö nykyisellään eräitä osaluokkia lukuun ottamatta. Menettelyn tekee mahdolliseksi ETA-sopimuksen lakisääteistä eläkevakuutusta koskeva poikkeussäännös.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Vakuutusyhtiölaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

Lakiehdotuksen mukaan henki- ja vahinkovakuutusliikkeen eriyttämistä lievennettäisiin siten, että henkivakuutusyhtiö saisi oikeuden harjoittaa henkivakuutusliikkeen ja sen jälleenvakuutuksen ohella myös vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvaa tapaturma- ja sairausvakuutusliikettä sekä niiden jälleenvakuutusta. Vakuutusyhtiöllä, joka harjoittaa vain mainittujen luokkien mukaista vahinkovakuutusliikettä ja näiden vakuutusten jälleenvakuutusta, olisi vastaavasti oikeus harjoittaa samanaikaisesti henkivakuutusliikettä ja sen jälleenvakuutusta. Tällaiseen vakuutusyhtiöön sovellettaisiin sen jälkeen, kun se on ryhtynyt harjoittamaan henkivakuutusliikettä, henkivakuutusyhtiöitä koskevia säännöksiä. Ehdotettu muutos aiheutuu henki- ja vahinkovakuutusliikkeen

eriyttämisen uudesta sääntelystä kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä.

Vakuutusyhtiölakiin vuonna 1993 tehtyihin muutoksiin sisältyy henkivakuutuksen käsitteen muuttaminen siten, että tällaisena vakuutuksena pidetään perinteisen henkivakuutuksen lisäksi henkivakuutusyhtiön myöntämää muuta henkilövakuutusta, joka kuuluu johonkin ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin liitteessä luetelluista henkivakuutusluokista 1—4. Henkivakuutuksena ei sitä vastoin pidetä mainitun direktiivin liitteessä lueteltuihin vakuutusluokkiin 5—9 kuuluvaa toimintaa.

Jotta suomalaiset ja ulkomaiset ETA-henkivakuutusyhtiöt olisivat yhdenvertaisessa kilpailuasemassa, ehdotetaan, että henkivakuutukseksi katsottaisiin kaikkiin ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin liitteessä lueteltuihin vakuutusluokkiin kuuluva toiminta.

Vuoden 1994 alusta voimaantulleen vakuutusyhtiölain muutoksen mukaan vakuutusyhtiö saa aikaisemman 20 prosentin sijasta omistaa 50 prosenttia sellaisen osakeyhtiön osakkeista tai kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä, joka harjoittaa muuta toimintaa kuin vakuutusliikettä. Osakeomistusta ja äänimäärää koskevia säännöksiä sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä. Samalla vakuutusyhtiölakia muutettiin myös siten, että rajoitusta sovellettaessa kaikkien vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten omistukset tai äänimäärät vieraan toimialan yhteisössä laskeaan yhteen.

Lakiehdotuksessa vieraan toimialan yritysten omistamista koskeva säännöstö ehdotetaan vakuustustoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi säilytettäväksi pääosin entisen sisältöisenä. Säännösten kumoaminen saattaisi johtaa Suomen pienillä osake- ja pääomamarkkinoilla kilpailun neutraliteetin vaarantavaan ja myös talouselämän keskittymistä edistävään, elinkeino- ja yhteiskuntapolitiittisesti epätarkoituksenmukaiseen lopputulokseen. Säännöstöä ei voida pitää myöskään EY:n vakuutusta koskevien direktiivien säännösten vastaisena.

Ehdotuksen mukaan vakuutusyhtiö voisi nykyisen lain tavoin sosiaali- ja terveysministeriön luvalla ylittää säädetyn omistuksen vieraan toimialan yhteisössä. Omistusrajoitus ei edelleenkään koskisi asunto- tai kiinteistöyhtiöitä eikä julkisen valvonnan alaista luotto- tai rahoituslaitosta taikka rahastoyhtiötä. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittava vakuutusyhtiö ei voisi kuitenkaan ilman sosiaali- ja

terveysministeriön lupaa omistaa yli 50 prosenttia luotto- tai rahoituslaitoksesta tai rahastoyhtiöstä. Laissa ei vastaisuudessa rajoitettaisi vakuutusyhtiön omistusta vieraan toimialan yhtiössä, jos yhtiön toimintaa voitaisiin pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä. Muutosta aikaisempaan sääntelyyn merkitsisi kuitenkin se, ettei tällaisen yhtiön toiminnan tarvitsisi enää olla vakuutusliikkeen kannalta tarkoitukseenmukaista.

Lakiehdotuksen mukaan nyt kysymyksessä olevaa omistus- ja vaikutusvaltarajoitusta sovellettaessa ei enää otettaisi huomioon muiden vakuutusyhtiöiden ja -yhdistysten omistuksia tai äänimääriä vieraan toimialan yhteisössä. Muutosta voidaan perustella paitsi sillä, ettei sääntely voisi koskea ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä, myös käytännön hankaluuksilla laskea yhteen keskenään kilpailevien kotimaisten vakuutusyhtiöiden omistuksia vieraan toimialan yhteisössä.

Muutosta nykyiseen sääntelyyn merkitsisi se, että rajoitusta sovellettaessa olisi ehdotuksen mukaan vastaisuudessa kuitenkin otettava huomioon sellaisille muille vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta vakuutusyhtiö tai sen konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä. Uutta sääntelyä voidaan perustella sillä, että mainitun suuruinen omistus voi antaa mahdollisuuden vaikuttaa omistettavan yrityksen hallintoon ja siten myös sijoitustoimintaan.

Uudessa sääntelyssä ei kuitenkaan otettaisi huomioon kaikkia tapauksia, joissa vakuutusyhtiöiden toimintaa on järjestetty yhteisesti. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vakuutusyhtiölakiin otettaisiin uudelleen vuoden 1993 lainmuutoksen yhteydessä kumottu säännös niin sanotuista yhteistoimintaryhmistä. Lakiehdotuksen mukaan myös sellaisen muun vakuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta, jonka kanssa vakuutusyhtiöllä on merkittävästi yhteistä johtoa ja hallintoa sekä yhteisesti järjestettyä toimintaa, olisikin, jos sosiaali- ja terveysministeriö niin määrää, otettava huomioon sovellettaessa omistus- ja vaikutusvaltarajoitusta vakuutusyhtiöön.

Lisäksi 1 lukuun ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, mitä vakuutusyhtiölain säännöksiä ei pääsäännöstä poiketen sovellettaisi laki-

sääteistä eläkevakuutusta harjoittaviin vakuutusyhtiöihin.

2 luku. Vakuutusyhtiön perustaminen

Lakiehdotuksen mukaan toimiluvan myöntäminen vakuutusyhtiölle siirtyisi valtioneuvostolta sosiaali- ja terveysministeriölle. Muutos, joka ei aiheudu EY:n vakuutusdirektiiveistä, on keskus- ja aluehallinnon uudistamista koskevien suuntaviivojen mukainen. Mainitun uudistuksen eräänä lähtökohtana on pidetty sitä, että hallintolupa-asioita käsiteltäisiin vain erityisestä syystä valtioneuvostossa. Ministeriötasoinen lupakäsittely on jo nyt toteutettu esimerkiksi talletuspankin ja hypoteekkiyhdistyksen osalta, joihin vakuutusyhtiö on perusteltua rinnastaa, sikäli kuin kysymys on sen yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta merkityksestä.

Esityksessä ei ehdoteta tehtäväksi edellä mainittua vastaavaa muutosta työntekijäin eläkelakiin eikä tapaturmavakuutuslakiin. Lakisäänteisen työeläke- ja tapaturmavakuutuksen osalta toimiluvasta päättäisi näin ollen edelleenkin valtioneuvosto.

Ehdotuksen mukaan vakuutusyhtiölle myönnetty toimilupa, joka vakuutusliikkeen harjoittajalla myös EY:n kolmansien vakuutusdirektiivien mukaan on edelleen oltava, olisi aina voimassa kaikissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa (ETA-valtioissa). Suomalaisella vakuutusyhtiöllä olisi siis periaatteessa oikeus harjoittaa näissä valtioissa toimilupansa mukaista vakuutusliikettä perustamalla niihin kiinteä toimipaikka, lakiehdotuksessa edustusto, tai tarjoamalla niissä vakuutuksia Suomesta käsin. Ehdotettu muutos aiheutuu kolmansissa vakuutusdirektiiveissä omaksutusta yhden toimiluvan periaatteesta. Toimilupaa ei edes hakijan pyynnöstä voitaisi rajata koskemaan Euroopan talousaluetta pienempää kokonaisuutta. Vakuutusyhtiölle voitaisiin hakemuksesta myöntää myös alueellisesti rajoittamaton toimilupa.

ETA:n sekakomitean päätöksen seurauksena suomalaisella vahinkovakuutusyhtiöllä ei kuitenkaan olisi oikeutta harjoittaa vakuutusliikettä sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella niissä ETA-valtioissa, jotka eivät soveltuisi Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä. Näistä valtioista säädettäisiin asetuksella.

Toimilupa olisi myönnettävä, jos suunnitel-

lusta vakuutusliikkeestä ja vakuutusyhtiön osakkaista saadun selvityksen perusteella olisi syytä olettaa, että vakuutusyhtiö noudattaa tulevassa toiminnassaan terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita, jos vakuutusyhtiön johto täyttää lain täysivaltaisuutta, ammattitaitoa ja hyvämaineisuutta koskevat vaatimukset ja jos yhtiöllä on laissa vaadittu peruspääoma.

2 a luku. Ensivakuustotoiminnan harjoittaminen ulkomailla

Luvussa säädettäisiin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin mukaisesti menettelystä, jota suomalaisten vakuutusyhtiöiden olisi noudatettava, jos ne haluaisivat perustaa edustuston ETA-valtioon, joka soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, ja sen ohella tai sen sijasta harjoittaa siellä vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa. Lukuun sisältyvät myös säännökset edustuston perustamisen ja sen toiminnan aloittamisen sekä vakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen aloittamisen ehdoista.

Luvussa säädettäisiin myös vahinkovakuustotoiminnan harjoittamisesta sijoittautumisoikeuden tai vakuutuspalvelujen vapaan tarjoamisen perusteella sellaisessa ETA-valtiossa, joka ei soveltaisi Suomeen vastavuoroisesti kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä.

Luvun mukaan vakuutusyhtiön olisi myös ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle aikomuksestaan perustaa edustusto valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi tietyissä tapauksissa kieltää tällaisen edustuston perustamisen.

Uusi 2 a luku sisältäisi niin ikään säännöksen vakuutusyhtiön velvollisuudesta ilmoittaa sosiaali- ja terveysministeriölle, jos ulkomaisesta vakuutusyrityksestä on tullut vakuutusyhtiön tytäryritys. Säännös on tarkoitettu helpottamaan ministeriön tiedonsaantia ja vakuutusyhtiön toiminnan seuranta.

3 luku. Vakuutusyhtiön osakkuus

Vakuutusyhtiölakiin lisättiin vuonna 1991 annetulla lailla (632/91) niin sanottua laadullista omistajakontrollia koskevat säännökset. Tätä sääntelyä täsmennettiin aikaisemmin jo mainitun vuoden 1994 alusta voimaantulleen lainmuutoksen yhteydessä saattamalla se eräiltä

osin vastaamaan kolmansien vahinko- ja henkivakuutusdirektiivien säännöksiä sekä finanssiryhmäkomitean (komiteamietintö 1991:31) ehdotuksia. Sääntelyä ehdotetaan nyt eräiltä osin edelleen täsmennettäväksi.

Valvonnan tehostamiseksi yhtiöt veloitettaisiin ilmoittamaan vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle sen määräämänä ajankohtana laadullisen omistajakontrollin piiriin kuuluvat omistukset vakuutusyhtiössä. Vakuutusyhtiön tietoon tulleista omistuksen muutoksista yhtiön olisi ilmoitettava ministeriölle välittömästi.

Osakkeiden ja takuusuusien hankintaa koskeva kielto voisi tulla lakiehdotuksen mukaan kysymykseen tapauksissa, joissa omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä. Kiellon soveltamisala olisi näin ollen voimassa olevan lain tavoin jossain määrin laajempi kuin EY:n kolmansissa vahinko- ja henkivakuutusdirektiiveissä, joiden mukaan merkitystä on vain uuden omistuksen oletetulla haittavaikutuksella vakuutusyrityksen terveeseen ja vakaaseen johtamiseen (*sound and prudent management*).

10 luku. Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

EY:n neljännen ja seitsemännen yhtiöoikeudellisen direktiivin mukaan tilinpäätös ja konsernitilinpäätös käsittävät tuloslaskelman ja taseen ohella niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot. Samansisältöinen tilinpäätöksen täsmennetty määritelmä on nykyään myös kirjanpitolaisissa (655/73). Vastaava täsmennys ehdotetaan tehtäväksi vakuutusyhtiölakiin.

Muutoin vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin edellyttämät muutokset vakuutusyhtiöiden tilinpäätöksen muotoon ja sisältöön ehdotetaan toteutettaviksi sosiaali- ja terveysministeriön antamilla määräyksillä, jotka perustuvat tähän lukuun sisältyvään valtuutukseen.

Kielto yhdistellä emoyrityksen asemassa olevan, lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön konsernitilinpäätökseen vahinkovakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

Vastuuvelan esittämistapa tilinpäätöksessä poikkeaa vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivissä Suomen nykykäytännöstä, vaikka vastuuvelan käsite on sinänsä sama. Uutta sääntelyä vaativat vahinkovakuutuksen osalta tilinpäätösdirektiivissä ja henkivakuutuksen osalta kol-

mannessa henkivakuutusdirektiivissä olevat säännökset vakuutusteknisen vastuuvelan suuruutta määrättäessä noudatettavista periaatteista.

Ehdotukseen on otettu säännös mahdollisuudesta määrätä vakuutusmaksuvastuu retrospektiivisesti, toisin sanoen kuluneen vakuutusajan tapahtumien perusteella. Tämä menettely tulisi lakiehdotuksen mukaan kysymykseen vakuutus sopimuksen luonteen sitä edellyttäessä.

Lakiehdotuksen mukaan vakuutusyhtiöllä on oltava turvaavat laskuperusteet vastuuvelan määräämiseksi. Vastuuvelan sisällöstä ja turvaavuuden vastuuvälille asettamista vaatimuksesta ehdotetaan säädettäväksi asetuksella.

Tarkoitus on, että sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarvittaessa tarkemmat määräykset edellä mainittujen vaatimusten soveltamisesta. Ministeriö voisi ehdotuksen mukaan vaatia vahinkovakuutuksen vastuuvalkaa määrättäessä noudatettavien tilastollisten menetelmien ennalta vahvistuttamista. Menettely tulisi kysymykseen ainakin tasoitusmäärän osalta.

Lakisääteisen eläkevakuutuksen osalta vastuuvelan määräämistapa ja laskuperusteiden ennakkovahvistusmenettely säilyisi nykyisellään ja sitä koskevat säännökset siirrettäisiin työntekijäin eläkelakiin. Tästä syystä edellä mainittua vastuuvalkaa koskevaa asetusta ei sovellettaisi eläkevakuutusyhtiöihin.

Lakiehdotukseen on otettu kolmansia vahinko- ja henkivakuutusdirektiivejä vastaava yleissäännös velvollisuudesta ottaa vastuuvalkaa katettaessa huomioon, minkälaista liikettä vakuutusyhtiö harjoittaa. Katteeseen kuuluvilta sijoituksilta vaaditaan, että ne ovat harjoitettuun vakuutusliikkeeseen nähden varmoja, tuottavia ja rahaksi muutettavia. Sijoitusten tulee säännöksen mukaan lisäksi olla monipuolisia ja riittävästi hajautettuja. Lakiehdotus sisältää säännökset sijoituksista, saamisista ja muista varoista, joilla vastuuvalka saataisiin kattaa. Yksityiskohtaisemmin vastuuvelan katteesta, erityisesti siihen luettavien varojen monipuolisuudesta ja hajauttamisesta, säädettäisiin annettavassa asetuksessa.

Sosiaali- ja terveysministeriölle annettaisiin laissa oikeus vakuutusyhtiön hakemuksesta hyväksyä vastuuvelan katteeseen määrääjäksi muitakin kuin laissa mainittuja varoja. Ministeriöllä olisi asetuksen mukaan oikeus hakemuksesta antaa vakuutusyhtiölle lupa ylittää varojen monipuolistamiseksi tai hajauttamiseksi

si säädetty omaisuuslajikohtainen tai muu raja. Lupa voitaisiin eräissä tapauksissa antaa vain määrääjäksi.

Voimassaolevasta laista poiketen katteeseen luettavia varoja koskeva sääntely käsittäisi lakiehdotuksen mukaan vastuuvelan koko määrän ja kaiken vakuutusliikkeen. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö määrittäisi perusteista, joiden mukaan arvioituina laissa säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien varojen katsotaan riittävän kattamaan vastuuvelan koko määrän sen jälkeen, kun vastuuvellasta on tehty laissa säädetty vähennykset. Ministeriöllä olisi lisäksi oikeus antaa tarkemmat määräykset katesäännösten soveltamisesta ja määrätä yksittäistapauksessa, ettei tiettyjä varoja saa lukea vakuutusyhtiön vastuuvellan katteeseen, jos siihen olisi vakuutusyhtiölain vastuuvellan katetta koskeva yleissäännös huomioon ottaen erityistä syytä.

Ehdotettu uusi sääntely vastaisi soveltuvin osin vastuuvellan katetta koskevia säännöksiä kolmansissa vahinko- ja henkivakuutusdirektiiveissä.

Vastuuvellan katteeseen liittyviä uusia sääntöksiä sovellettaisiin pääsääntöisesti myös työeläkeyhtiöihin, joskin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle annettaisiin niiden osalta jonkin verran muita yhtiötyyppisiä laajempia valtuudet sallia toiminnan erityisluonteesta johtuvia poikkeuksia.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin mukaan sijoitukset merkitään taseeseen tase-eräkohtaisesti joko hankintameno tai käyvän arvon määräisinä. Toinen arvoista on ilmoitettava tilinpäätöksen liitetiedoissa. Jos tase-erä on arvostettu käypään arvoon, mainitun arvon ja hankintameno välisen arvostuseron muutos on merkittävä arvomuutosvuonna joko tuloslaskelmaan tai taseen vastattaviin arvonnkorotusrahastoon tai osaksi kumpaankin. Arvonnkorotusrahastoa on alennettava, mikäli arvonnkorotuksen tekemisen edellytykset myöhemmin lakkaavat.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin 22 artiklan mukaan taseen vastattaviin saa omana eränä sisältyä varoja, joiden jakoa vakuutusosastajien ja osakkeenomistajien kesken ei ole määritetty tilikauden loppuun mennessä. Tase-erän muutos on merkittävä omana eränä henkivakuutusyhtiön tuloslaskelmaan. Kyseisen artiklan perusteella tuloslaskelmaan arvonnkorotusvuonna merkitty arvostusero voidaan jaksottaa osaksi tai kokonaan tuleville vuosille.

Jaksotettava osuus on kuitenkin merkittävä avoimesti ja bruttoperiaatteen mukaisesti omana eränä taseen vastattaviin ja sen muutos omana eränä tuloslaskelmaan. Jaksotuksen mahdollistava artikla syntyi lähinnä irlantilaisen ja englantilaisten henkivakuutusyhtiöiden vallitsevan käytännön tarpeista, mutta koska muutkin maat pitivät sääntelyä aiheellisenä, artikla sisällytettiin direktiiviin. Jakamattomiin varoihin voi siirtää sekä realisoitunutta että realisoitumatonta ylijäämää. Artiklan soveltamista ei rajoitettu pelkästään henkivakuutusyhtiöihin, sillä sikäli kuin tuotot sisältävät realisoitumattomia arvonnkorotusvoittoja, jakamattomiin varoihin siirtäminen olisi turvaavuuksiperiaatteen mukaista ja soveltuisi näin ollen myös vahinkovakuutusyhtiöihin.

Suomalaisille vakuutusyhtiöille sijoitusten arvostamisella ja arvostuseroilla on oleellinen merkitys. Sijoituskannasta huomattava osa on reaaliomaisuutta erityisesti yhtiöllä, joilla on merkittävässä määrin pitkäaikaista vakuutusliikettä kuten henkivakuutusta, eläkevakuutusta, lakisääteistä tapaturmavakuutusta tai liikennevakuutusta. Tällöin vakuutusyhtiön vastuunkantokyky ja esimerkiksi vakuutetuille annettavat asiakashyvitykset perustuvat merkittävästi osalta sijoitusten arvonnkorotukseen. Myös sijoitustuotoista huomattava osa muodostuu sijoitusten arvonnkorotuksen kautta. Esimerkiksi lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavilla yhtiöillä sijoitusten arvonnkorotus ovat tarpeen, jotta yhtiöt pystyvät hyvittämään vastuuvellalle laskuperustekoron edellyttämän määrän.

Suomen nykyisessä lainsäädännössä on olemassa, että vakuutusyhtiö voi tulouttaa sijoitusomaisuuden arvonnkorotuksia tuloslaskelmassa ilman, että vakuutusyhtiön on pakko samalla realisoida omaisuuttaan. Taseeseen merkittyihin hankintamenoihin voidaan omaisuuden arvonnkorotusvuonna tai myöhemmin tehdä korotuksia esim. vakuutetuille annettavien asiakashyvitysten katteeksi tai vakuutustoiminnan tappioiden peittämiseksi. Arvonnkorotuksia on voitu käyttää myös liikkeen laajentumisesta aiheutuvan näkyvän oman pääoman kartuttamisvelvollisuuden täyttämiseen. Jos arvonnkorotusmahdollisuutta ei olisi ollut, useat vakuutusyhtiöt olisivat joutuneet tehtyjen arvonnkorotusten sijasta myymään omaisuuttaan (osakkeita ja kiinteistöjä), vaikka siihen vakavaraisuus- tai maksuvalmiussyistä ei olisi ollut tarvetta.

Tarve arvonnkorotusten käyttöön syntyy eri-

tyisesti talouden laskukauden aikana. Jos arvonkorotusmahdollisuutta ei olisi, omaisuutta olisi tällöin realisoitava epäedullisessa tilanteessa, mikä ei ole liiketaloudellisesti järkevää eikä vakuutuksenottajien edun mukaista. Lisäksi mahdollisesti suuretkin realisoitavat omaisuusmassat aiheuttaisivat painetta hintatason edelleen alentumiseen ja syventäisivät taantumaa. Vakuutusyhtiöiden sijoituskannasta huomattava osa on asuin- ja muita kiinteistöjä, joiden suuri vaihtuvuus ei muutoinkaan ole tarkoituksenmukaista eikä aina edes mahdollista.

Arvonkorotusmahdollisuus on erityisen tärkeä henki- ja eläkevakuutusyhtiöille, sillä muunlainen menettely ajoittaisi asiakashyvitysten antamisen omaisuuden realisoinnin yhteyteen. Menettely ei siten kohtelisi vakuutettujen eri ryhmiä tasapuolisesti. Tämän vuoksi sen voidaan katsoa olevan ristiriidassa vakuutusyhtiölain kohtuullisuusperiaatteen kanssa, joka edellyttää, että lisäetuja henki- ja eläkevakuutuksessa annettaessa on sekä lisäetujen kokonaismäärän että jakautumisen osalta otettava huomioon asianomaisten vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja muodostumistapa.

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden sijoituskannan rakenne niiden vakuutuskannan luonteeseen suhteutettuna poikkeaa eräissä muissa ETA-maissa toimivien vakuutusyhtiöiden sijoituskannasta. Tämä puolestaan johtuu lähinnä maamme pitkään kehittymättä olleista rahoitusmarkkinoista, mikä on johtanut etenkin kiinteistö- ja sijoituslainojen suureen osuuteen, sekä siitä, että suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden tekemissä vakuutusopimuksissa sijoitustoiminnan riskit on jätetty vakuutusyhtiön kannettavaksi. Sijoituskannan rakenteesta johtuen henkivakuutusyhtiöiden kilpailuasema heikentyisi ulkomaisiin yhtiöihin verrattuna, mikäli reaaliomaisuussijoitusten aikaisempien vuosien arvonnousuja ei vastedes voitaisi käyttää asiakashyvityksiin muutoin kuin sijoitukset realisoimalla. Ulkomaiset yhtiöt pystyisivät antamaan vastaavat asiakashyvitykset esimerkiksi joukkovelkakirjalainoista realisoituneilla tuotoilla. Kotimaiset vakuutusyhtiöt joutuisivat myös keskenään erivertaiseen asemaan sen mukaan, mikä kunkin yhtiön sijoituskannan rakenne on uuden sääntelyn tullessa voimaan. Vakuutusyhtiön sijoituskannan rakenteen muuttaminen ei Suomen oloissa ole lyhyellä aikajänteellä mahdollista eikä muutenkaan tarkoituksenmukaista, koska reaaliomaisuussijoitusten voidaan arvioida pitkällä

aikavälillä antavan korkoinstrumentteja paremman reaalityötuon. Edellä sanottu soveltuu pitkälti myös vahinkovakuutusyhtiöihin, joiden vakavaraisuudesta ja riskinkantokyvystä arvostuserot muodostavat merkittävän osan.

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden nykyiset arvostusperiaatteet ovat mahdollistaneet vakuutuksenottajien edun mukaisen toiminnan, mikä näkyy mm. siinä, että koettu syväkään lama ei ole aiheuttanut yleistä vakuutus kriisiä. Tämän takia lainsäädännön sopeuttamisen lähtökohdaksi on otettu nykykäytännön säilyttäminen niin pitkälle kuin se on mahdollista. Näin ei vaarannettaisi suomalaisten vakuutusyhtiöiden kilpailukykyä vapaan tarjonnan olosuhteissa. Toisena lähtökohdaksi on direktiivin peruste- luosassa esiin tuotu periaate, jonka mukaan informaation parantamiseksi laadittujen säännösten ei ole tarkoitettu johtavan muutoksiin vakuutusyritysten verokohtelussa. Kolmantena lähtökohdaksi on säilyttää vakuutusyhtiöiden kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevat säännökset mahdollisimman yhteneväisinä muita suomalaisia kirjanpitovelvollisia koskevien säännösten kanssa.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivi hyväksyy sijoitusten tasearvoksi joko hankintamenon tai käyvän arvon, mutta ei ainakaan kirjaimellisesti sovellettuna hyväksy niiden välimuotoa, joka on Suomen nykyinen käytäntö. Lisäksi direktiivi sallii realisoitumattoman arvonnousun tulouttamisen ja jaksottamisen bruttotekniikalla, mutta ei suomalaisella osittaisiin arvonnousuihin perustuvalla nettotekniikalla. Jos valittaisiin hankintamenoperiaate, realisoitumattoman arvonnousun tulouttaminen ei olisi mahdollista, minkä seurauksena toteutuisivat edellä kuvatut epäkohdat. Jos taas valittaisiin käyvän arvon periaate, vakuutusyritysten verokohtelu säilyisi direktiivin tarkoittamalla tavalla muuttumattomana vain, mikäli samanaikaisesti tehtäisiin vastaavat tarkistukset elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin. Tase-eräkohtainen käyvän arvon periaate johtaisi lisäksi käyttöömaisuuden osalta suomalaisista yleisistä arvostusperiaatteista poikkeavaan menettelyyn. Näin ollen ainoa tapa kolmen edellä esitetyn tavoitteen toteuttamiseksi nykyisen verolainsäädännön puitteissa on ottaa lähtökohdaksi nykyiset arvostusperiaatteet. Tämä merkitsee, että ehdotetuissa säännöksissä on osittain poikettava direktiivin muodollisista määräyksistä, mutta liitetietoja lisäämällä voidaan kuitenkin varmistaa, että

tilinpäätös tietosisällöltään on direktiivin tarkoituksen mukainen. Menettelyä puoltaa sekin, että vaikka sijoitukset arvostettaisiin taseessa direktiivin vaatimalla tavalla, olisi ETA-maiden vakuutusyhtiöiden taloudellista asemaa vertailtaessa joka tapauksessa, säännösten valinnaisuudesta johtuen, käytettävä apuna liitetiedoissa ilmoitettuja tietoja.

Lakiehdotus sisältää vakuutusyhtiöiden nykyisiä arvostusperiaatteita vastaavat säännökset. Rakennusten hankintameno olisi kuitenkin poistettava vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset siitä, esitetäänkö suunnitelman mukaiset poistot tuloslaskelmassa ja taseessa vai tilinpäätöksen liitetiedoissa. Ehdotuksen mukaan vakuutusyhtiöt voivat nykyiseen tapaan joko arvonnousuvuonna tai myöhemmin tulouttaa sijoitusomaisuuskiinteistöjen ja -arvopapereiden arvonorotuksia tuloslaskelmassa tai merkitä käyttöomaisuuskiinteistöjen ja -arvopapereiden arvonorotuksia arvonorotusrahastoon. Vaikka hyödykekohtaisesti nettoperiaatteella jaksotettu arvonorotus poikkeaa vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin kirjaimellisista määräyksistä, voidaan menettelyä kuitenkin pitää direktiivin tarkoituksen mukaisena, koska direktiivin edellyttämä informaatio tase-eräkohtaisesta hankintamenosta ja käyvästä arvosta annetaan taseen liitteenä ja direktiivi sallii, tosin erilaisella tekniikalla, asiallisesti samansisältöisen jakotuksen arvostuserojen tulouttamisessa.

Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi direktiivin edellyttämät määräykset sijoitusten käyvän arvon määrittämisestä.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivin taivoiin lakiehdotukseen on otettu erityissäännös velvollisuudesta esittää sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevat sijoitukset taseessa erikseen arvostettuina käypään arvoon. Käyvän arvon ja hankintamenoeron muutos olisi näiden sijoitusten osalta aina merkittävä täysimääräisenä tuloslaskelmaan.

Vakuutusyhtiöiden osalta velvollisuus laatia konsernitilinpäätös ei riipu konsernin koosta. Vakuutusyhtiölakia ehdotetaan tämän vuoksi täydennettäväksi siten, että emoyhtiön toimintakertomukseen olisi aina liitettävä konsernin rahoituslaskelma.

12 luku. Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

Osakeyhtiölaki ei sisällä voitonjakoa koskevaa säännöstä sen tapauksen varalta, että konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty jotakin tytäryhtiötä. Kirjanpitolautakunnan konsernitilinpäätöksen laatimisesta antamassa yleisohjeessa edellytetään kuitenkin, että emoyrityksen ollessa osakeyhtiö tilinpäätöksen liitetiedoissa on selvitettävä, mitä yhdistelemättä jättäminen on vaikuttanut emoyrityksen jakokelpoiseen omaan pääomaan. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavaa vakuutusyhtiötä koskevasta konsolidointikiellosta voidaan katsoa seuraavan, ettei kiellon tullessa sovellettavaksi ole riittävää perustetta emoyhtiön voitonjaon erityiseen rajoittamiseen. Tähän nähden ehdotetaan vakuutusyhtiölaissa säädettäväksi, ettei lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavaa vakuutusyhtiötä otettaisi huomioon osakeyhtiölain mukaista emoyhtiön jakokelpoisen voiton enimmäismäärää laskettaessa.

13 luku. Henkivakuutus

Voimassa olevan lain mukaan vakuutusyhtiöllä tulee olla vastuuvelan laskemista varten sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat perusteet. Lakiehdotuksessa vastuuvelan laskentaperusteiden ennakkovahvistuksesta luovuttaisiin lainsäädännön sopeuttamiseksi EY:n direktiiveihin. Vahvistetut perusteet korvaisi eräiltä osin aikaisemmin jo mainittu vakuutusyhtiölaissa ja sen perusteella annettavassa asetuksessa tapahtuva sääntely, jota sosiaali- ja terveysministeriön määräykset täydentäisivät.

Lakiehdotuksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevassa luvussa käytetty viittaus laskuperusteisiin osoittaa, että vakuutusyhtiön olisi vastedeskin tarkoituksenmukaisella tavalla dokumentoitava uuden sääntelyn mukaiset vastuuvelan laskuperusteet.

Henkivakuutusliikkeen erityisluonne ja pitkäaikaisuus sekä liikkeeseen kohdistuva valvontaviranomaisen tiedontarve huomioon ottaen ehdotetaan, että henkivakuutuksen osalta myös ne perusteet, joissa määrätään vakuutusmaksujen laskennasta, vapaakirjasta ja takaisnostosta, olisi edelleenkin erikseen dokumentoitava senkin jälkeen, kun näidenkin laskuperusteiden ennakkovahvistuksesta luovuttaisiin.

Vakuutusmaksua koskevien laskuperusteiden

osalta ehdotetaan lisäksi erityisen säännöksen ottamista lakiin siitä, että perusteet on laadittava pitäen silmällä vakuutettujen etujen turvaavuutta. Erityissäännös vahvistaisi kolmannen henkivakuutusdirektiivin tavoin sen, että henkivakuutusmaksujen määrääminen tapahtuisi niin sanotun turvaavuusperiaatteen vaatimalla tavalla.

Nykyisessä vakuutusyhtiölaissa on henkivakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi annettavan vahinkovakuutuksen osalta omaksuttu niin sanottu kohtuullisuusperiaate. Sen mukaisesti muun muassa perusteet, jotka koskevat vapaakirjaa ja takaisinostoa sekä vakuutukseen liittyvien sellaisten lisätujen antamista, joihin vakuutusyhtiö ei ole vakuutus-sopimuksessa sitoutunut, on laadittava pitäen lähinnä silmällä niiden kohtuullisuutta.

Vakuutusliikettä koskeviin EY:n direktiiveihin ei sisälly säännöksiä, joiden voitaisiin katsoa olevan osoituksena kohtuullisuusperiaatteen sisällyttämisestä pakollisena EY-normistoon. Yksinomaan tämän vuoksi ei kuitenkaan ole aiheellista kumota edellä mainittuja kohtuullisuuden huomioon ottamiseen perustuvia nykyisen vakuutusyhtiölain säännöksiä.

Ehdotettu uusi sääntely rajaisi kohtuullisuusperiaatteen vastedes koskemaan vain henkivakuutusyhtiön harjoittamaa vakuutusliikettä. Lakiehdotuksen mukaan periaate tulisi lähinnä sovellettavaksi päätettäessä lisätujen antamisesta sellaisille vakuutuksille, jotka vakuutus-sopimuksen mukaan ovat osallisia tuottamansa ylijäämän jakoon. Sellaisille vakuutuksille, jotka vakuutus-sopimuksen mukaan eivät ole osallisia ylijäämän jakoon, mahdollisesti annettavat lisäedut jäävät täysin vakuutusyhtiön harkintaan. Lisätujen kokonaismäärässä ja niiden jakautumisessa vakuutusten kesken olisi kohtuullisessa määrin otettava huomioon kysymyksessä olevien vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja se, miten ylijäämä on muodostunut. Kohtuullisuusperiaate tulisi näin ollen sovellettavaksi sekä suhteessa vakuutusyhtiön omistajatahoon että lisätujen jakaantumiseen vakuutusten kesken. Lisätujenkin osalta vakuutusyhtiöllä olisi oltava erityinen, etujen antamisen perusteet sisältävä asiakirja.

Ehdotuksen mukaan laskuperusteita ei myöskään saisi muuttaa siten, että yksittäisten vakuutusten takaisinostoarvot vaihtelisivat perusteettomasti. Perusteiden muuttaminen, joka alentaisi vakuutusten vapaakirja-arvoa, olisi mahdollinen vain aiheutuessaan lainsäädännön

muuttamisesta tai sellaisesta yleisen korkotason muutoksesta, jonka seurauksena vastuuvelan laskennassa käytettävää korkokantaa olisi alennettava. Laskuperusteiden muuttamista koskevat kiellot olisivat nekin seurausta kohtuullisuusperiaatteen huomioon ottamisesta.

14 luku. Vakuutusyhtiöiden valvonta

Kolmansien vahinko- ja henkivakuutusdirektiivien mukaan vakuutusyhtiön kotivaltion viranomaiset valvovat myös sitä ulkomaista vakuutusliikettä, jota yritys harjoittaa sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella. Vakuutusyhtiölain valvontasäännöksiä ehdotetaan tämän vuoksi täydennettäväksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön sen valvonnan, joka koskee vakuutusyhtiön taloutta, todettaisiin käsittävän myös edellä mainitun toiminnan, kun kysymys on suomalaisen yhtiön harjoittamasta vakuutusliikkeestä muussa ETA-valtiossa. Ehdotuksen mukaan ministeriön valvonta koskisi muun muassa vakuutusyhtiön vakavaraisuuden sekä yhtiön vakuutusteknisen vastuuvelan ja sen katteena olevien varojen tarkastamista.

Oikeus suomalaisten vahinkovakuutusyhtiön ulkomaantoiminnan valvontaan ei kuitenkaan yleensä ulottuisi sen toimintaan niissä ETA-valtioissa, jotka eivät vastavuoroisesti sovelloivat Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä.

Lakiehdotus sisältää säännöksiä myös sosiaali- ja terveysministeriön yhteistoiminnasta vakuutustarkastuksesta ETA-valtioissa vastaavien viranomaisten kanssa. Säännösten tarkoituksena on turvata nyt kysymyksessä olevaan ulkomaantoimintaan kohdistuvan valvonnan tehokkuus.

15 luku. Selvitystilä ja purkaminen

Vakuutusyhtiölain säännöstä, joka koskee erityisen selvityspesän varojen käyttämistä vakuutettujen hyväksi, ehdotetaan muutettavaksi TEL:n mukaisen vakuutustoiminnan osalta paremmin toiminnan luonnetta vastaavaksi.

16 luku. Sulautuminen ja vakuutuskannan luovuttaminen

Vakuutuskannan luovutusta koskevaa ny-

kyistä sääntelyä ehdotetaan osaksi muutettavaksi ja osaksi täydennettäväksi siten, että sääntely kotimaisen vakuutusyhtiön ollessa luovuttavana yhtiönä vastaisi kolmansien vahinko- ja henkivakuutusdirektiivien säännöksiä. Vakuutuskannan luovuttaminen ja sen ehdot säänneltäisiin erikseen sen mukaan, onko vastaanottava yhtiö kotimainen vakuutusyhtiö, ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö vai muu ulkomainen vakuutusyhtiö.

Vakuutuskannan tai sen osan luovuttamista koskeva nykyinen sääntely tulee sovellettavaksi, kun sekä luovuttava että vastaanottava yhtiö on kotimainen, myös tapauksissa, joissa luovutettavaan kantaan sisältyy sopimuksia ulkomailta sijaitsevan kohteen (riskin) tai ulkomailta pysyvästi asuvan henkilön vakuuttamisesta. Sääntelyä ehdotetaan nyt edellä mainittujen EY:n vakuutusdirektiivien mukaisesti täydennettäväksi siten, että tapauksissa, joissa luovutettavaan vakuutuskantaan sisältyy vakuutusopimuksia, jotka on tehty sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella, sosiaali- ja terveysministeriön olisi, ennen kuin se päättää suostumuksen antamisesta luovutukseen, hankittava suostumustarkastusviranomaisilta tai kuultava niitä.

Lisäksi lukuun ehdotetaan otettaviksi kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin mukaiset säännökset suomalaisen vakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella tehtyjen vakuutusopimusten vakuutuskanta ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle.

Vakuutusyhtiölakiin ehdotetaan otettavaksi myös yleissäännös sellaisesta vakuutuskannan tai sen osan luovuttamisesta taikka vastaanottamisesta, jossa joko suomalainen vakuutusyhtiö luovuttaa vakuutuskannan ulkomaiselle vakuutusyhtiölle tai ulkomainen vakuutusyhtiö luovuttaa kannan suomalaiselle vakuutusyhtiölle, eikä kysymyksessä ole kolmansissa vakuutusdirektiiveissä tarkoitettu kannanluovutus. Lakiehdotuksen mukaan tällainen kannanluovutus olisi mahdollinen vain erityisestä syystä. Sillä seikalla, miten luovutus vaikuttaa vakuutuksenottajien, vakuutettujen ja edunsaajien asemaan, olisi keskeinen merkitys harkittaessa, voidaanko kannan luovuttaminen tai sen vastaanottaminen sallia.

Kannanluovutuksessa kotimaisen vakuutusyhtiön olisi yleensä soveltuvin osin noudatetta-

va samaa menettelyä kuin silloin, kun sopimuksen toisena osapuolena on kotimainen vakuutusyhtiö.

Suomalaisen vahinkovakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa vakuutuskanta ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle, jonka kotipaikka on valtiossa, joka ei vastavuoroisesti sovelle Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, säädettäisiin nykyisen lain mukaisesti asetuksella. Asetuksen säännökset vastaisivat toisen vahinkovakuutusdirektiivin säännöksiä vakuutuskannan luovuttamisesta.

18 luku. Erinäisiä säännöksiä

Vakuutusyhtiölain sopeuttaminen EY:n direktiiveihin vaatii eräitä täydennyksiä myös vakuutussalaisuuden suojaa koskevaan nykyiseen sääntelyyn.

Sen varmistamiseksi, että vakuutusyhtiöt toimivat asianmukaisesti muissakin Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa, näiden maiden vakuutustarkastuksesta vastaaville viranomaisille ehdotetaan annettavaksi oikeus saada käyttöönsä salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Vastaava oikeus olisi lakiehdotuksen mukaan kolmansienkin valtioiden valvontaviranomaisilla, jos luovutettavat tiedot ovat niissä vakuutusyhtiölain tavoin suojattuja.

Salassa pidettäviä tietoja voitaisiin vastaisuudessa luovuttaa myös rahoitustarkastuslaissa (503/93) tarkoitettulle viranomaiselle ja muullekin rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle. Niitä voisi saada myös vakuutusyhtiön ja sen kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastaja, mikäli tiedot ovat välttämättömiä tilintarkastuksen kannalta.

Muutosta nykyiseen sääntelyyn merkitsisi se, että vakuutussalaisuutena suojattuja tietoja voisi luovuttaa niihin oikeutetuille sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös vakuutusyhtiö.

Lakiehdotus sisältää kolmansien vahinko- ja henkivakuutusdirektiivien tavoin säännökset myös siitä, mihin tarkoitukseen sosiaali- ja terveysministeriö sekä muiden valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavat viranomaiset saavat käyttää salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Ehdotukseen on lisäksi otettu säännös niistä ehdoista, joiden täytyessä sosiaali- ja terveysministeriö voi luovuttaa edelleen Euroopan talousalueeseen kuuluvien muiden valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavilta

viranomaisilta tai tällaisessa valtiossa suorite-
tussa tarkastuksessa saatuja tietoja.

Lisäksi rahanpesun estämistä koskevaa sää-
nöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että so-
siaali- ja terveysministeriölle annetaan oikeus
rekisteröidä vakuutusyhtiöiden sille tekemät
rahanpesua koskevat ilmoitukset.

*Työntekijäin eläkelaki ja muut lakisääteistä
työeläkettä säätelevät lait*

Edellä esitetty vakuutusyhtiölain sopeuttami-
nen kolmanteen vahinko- ja henkivakuutusdi-
rektiiviin ja vakuutusyritysten tilinpäätösdi-
rektiiviin merkitsee sitä, että vakuutusyhtiölaista
poistuu useita myös työntekijäin eläkelain
(TEL) mukaisessa vakuutuksessa tähän asti
noudatettuja säännöksiä. TEL:n mukainen va-
kuutustoiminta on toisaalta suljettu henkiva-
kuutusdirektiivien soveltamisalan ulkopuolelle
muun muassa juuri siitä syystä, että useat
henkivakuutusdirektiivien periaatteet eivät en-
sinkään sovellu noudatettaviksi TEL:n osalta.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että
nykyinen käytäntö, jonka mukaan vakuutusyhtiö-
lain säännökset yleensä koskevat myös laki-
sääteistä eläkevakuutusta harjoittavaa vakuu-
tusyhtiötä, säilytetään lähes ennallaan. Poikkeu-
ksen muodostaisivat kuitenkin toimiluvan
myöntämistä ja sen edellytyksiä koskevat sää-
nökset, jotka ehdotetaan kokonaisuudessaan
siirrettäviksi vakuutusyhtiölaista työntekijäin
eläkelakiin.

Toimiluvan myöntäisi edelleen valtioneuvos-
to. Uutta entiseen verrattuna olisi kuitenkin se,
että toimiluvan myöntämisen edellytyksistä
säädetäisiin laissa ja valtioneuvoston vapaasta
harkintavallasta luovuttaisiin. Valtioneuvostol-
le jäävä harkintavalta toimilupaa myönnettäes-
sä olisi kuitenkin laajempi kuin sosiaali- ja
terveysministeriöllä oleva harkintavalta sen
päättäessä muun kuin TEL:ssä tarkoitettua
toimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön toimilua-
vasta. Valtioneuvosto voisi liittää toimilupa-
an ehtoja.

Muut tämän hallituksen esityksen sisältämät
ehdotukset TEL:n mukaista vakuutustoimintaa
koskeviksi säännöksiksi liittyvät pyrkimykseen
säilyttää nykyisen TEL-toiminnan periaatteet
ja käytäntö entisellään. Tämän mukaisesti eh-
dotukset merkitsevät pääosin vain nykyisin
voimassa olevien, vakuutusyhtiölaista poistuvi-

en periaatteiden siirtämistä työntekijäin eläke-
lakiin ja sosiaali- ja terveysministeriön määrä-
yksiin.

Olellaisimpana poikkeusta edellyttävänä
seikkana on mainittava direktiivien sisältämä
kielto edellyttää vakuutusmaksujen ja vastuu-
velan laskuperusteiden ennakkovahvistusta.
Ennakkovahvistusmenettelyn säilyttäminen
TEL:n mukaisessa vakuutuksessa on järjestel-
män toimintakyvyn kannalta kuitenkin välttä-
mätöntä. Tämä seuraa muun muassa siitä, että
eri eläkelaitosten ja eläkelaitostyyppien perus-
teiden tulee laajan yhteisvastuun takia olla
olellaisen sisältönsä osalta yhdenmukaiset.

Samoin on säilytettävä nykyisellä tasolla
vaatimukset, joiden mukaan maksun ja vastuu-
velan laskuperusteiden laadinnassa on huomio-
ta ensisijaisesti kiinnitettävä perusteiden tur-
vaavuuteen ja mahdollisesti syntyvän ylijäämän
palauttamisessa vakuutuksenottajille perusteiden
kohtuullisuuteen. Nämä säännökset ehdo-
tetaan siirrettäviksi työntekijäin eläkelakiin,
jolloin asetusta, joka sisältäisi vastuuvelan las-
kuperusteiden laadinnassa noudatettavat peria-
atteet vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden
osalta, ei sovellettaisi TEL-yhtiöihin.

Vakuutettujen etujen turvaamisjärjestelmä,
sellaisena kuin se ilmenee vakuutusyhtiölakiin
ja sen perusteella annettavaan asetukseen nyt
sisällytettävissä laskuperusteita koskevissa
yleisperiaatteissa ja yhtiöiden vakavaraisuutta
koskevissa säännöksissä, ei sisällöltäänkään
sellaisenaan kaikiilta osin soveltu lakisääteisen
eläkevakuutuksen yhteyteen.

Laskuperusteiden osalta on erityisesti syytä
mainita TEL:n laskuperustekorko, joka sisältää
varsinaisen vastuuvelan laskennassa käytettä-
vän koron lisäksi osuuden, jota vastaava tuotto
käytetään yhteisesti kustannettavien eläkkeiden
rahoittamiseen. Laskuperustekorkoa voidaan
kin muuttaa puolivuositain. Tämän vuoksi
laskuperustekoroon taso voidaan säilyttää lä-
hempänä kulloistakin käypää korkotasoa kuin
vastuuvelan laskennassa käytetyn perustekoroon
osalta on mahdollista. Tällaisena TEL:n lasku-
perustekorko muodostuu olennaisesti korke-
ammaksi kuin normaalissa henkivakuutustoi-
minnassa sovellettava perustekorko. Sen suh-
teen ei siten ole mahdollista noudattaa direk-
tiivissä edellytettyä enimmäiskorkosäännöstä.

Koska TEL:n rahoitusjärjestelmä perustuu
vain osittaiseen rahastointiin, maksujen ja vas-
tuuvelan laskennassa edelleen noudatettava
turvaavuusperiaate rajoittuu koskemaan yksit-

täisen eläkelaitoksen vastuulla olevaa osuutta. Lisäksi on otettava huomioon, että työeläkevakuutuksessa maksutaso on korjattavissa lyhyellä aikavälillä, minkä lisäksi TEL sisältää säännökset konkurssiyhteisvastausta ja rahastotäydennysmahdollisuudesta. Näistä syistä laskuperusteissa tulee edelleen olla mahdollista tyytyä nykyiseen turvaavuustasoon, joka on lähempänä odotusarvoperiaatetta kuin kolmas henkivakuutusdirektiivi sallisi.

TEL:n mukaista toimintaa harjoittavien vakuutusyhtiöiden olisi siis edelleen noudatettava vastuuvelan ja vakuutusmaksun laskennassa laskuperusteita, joille niiden on haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus. Vastaa- vasti TEL:n mukaista toimintaa harjoittavien vakuutuskassojen olisi edelleen haettava laskuperusteilleen ministeriön vahvistus. TEL:n mukaista toimintaa harjoittaville eläkesäätiöille ministeriö puolestaan antaisi eläkevastuun laskemista koskevat perusteet, kuten nykyisinkin. Näitä perusteita koskee edelleen se TEL:n vaatimus, että niiden tulee sisällöltään olla toisiaan vastaavat eläkelaitostyypistä riippumatta.

TEL:n voimaantulosäännöksen mukaan lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön olisi lopetettava muiden henkivakuutusten myynti ja markkinointi lisäpöytäkirjassa mainituista kolmansista direktiiveistä johtuvien muutosten tullessa voimaan. Muu kuin TEL:n ja yrittäjien eläkelain mukaisen toiminnan seurauksena syntynyt ensivakuutuskanta tai siihen suoranaisesti liittyvä jälleenvakuutuskanta olisi siirrettävä muulle vakuutusyhtiölle kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

Tapaturmavakuutuslaki

Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittaviin vakuutusyhtiöihin sovellettaisiin edelleen pääosin vahinkovakuutusyhtiöitä koskevia vakuutusyhtiölain säännöksiä. Poikkeuksena tästä ehdotetaan tapaturmavakuutuslakiin otettaviksi säännökset toimiluvan myöntämisestä ja sen edellytyksistä.

Nämä säännökset noudattavat pitkälti työntekijäin eläkelakiin lisätyissä säännöksissä esitettyjä periaatteita: 1) päätösvalta säilyisi valtioneuvostolla, 2) vapaasta harkintavallasta luovuttaisiin, mutta valtioneuvostolle jää laajempi harkintavaltia kuin vapaaehtoiseen va-

kuutukseen myönnettävän toimiluvan osalta ja 3) toimiluvan myöntämisedellytyksistä säädetäisiin laissa.

Laki vakuutuksenvälittäjistä

Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ETA-sopimukseen sisältyvän palvelujen vapaan tarjoamisen periaatteen mukaisesti vakuutuksenvälittäjällä olisi oltava kiinteä toimipaikka Suomen sijasta Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi lain rahanpesun estämistä koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan koti- ja ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevia vastaavia säännöksiä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Vakuutuspalvelujen yhtenäismarkkinoiden muodostuminen Euroopan talousalueelle ja kolmansien direktiivien kotivaltion valvonnan periaatteen tehokas toteuttaminen edellyttävät ETA-valtioiden vakuutusvalvontaviranomaisten entistä tiiviimpää yhteistyötä. Yhteistyön lisääntyminen kasvattaa vakuutustarkastuksen työmäärää.

Muutoinkin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin periaatteiden toteuttaminen Suomen vakuutuslainsäädännössä lisää vakuutustarkastuksen tehtäviä niin, että valvontahenkilökuntaa on lisättävä. Henkilötarvetta lisää erityisesti siirtyminen vakavaraisuuden valvonnassa etukäteisvalvonnasta lisää valvontahenkilöstöä vaativiin tarkastuksiin ja muuhun jälkikäteisvalvontaan, kun vakuutuksen perusteiden vahvistamismenettelystä luovutaan. Yksityisvakuutuksen osalta valvontaan liittyvät kustannukset peritään kuitenkin vakuutustarkastusmaksuina asianomaisilta vakuutuslaitoksilta, joten valtiolle ei aiheudu lisäkustannuksia.

Uuden sääntelyn vaatima seuranta lisää jonkin verran laskentatoimen kustannuksia vakuutusyhtiöissä.

Kilpailun ja tuotekehittelyn lisääntymisen voidaan odottaa monipuolistavan vakuutuksenottajien valintamahdollisuuksia. Uuden sääntelyn vaikutukset vakuutusten maksutasoon jäänevät vähäisiksi.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Vakuutusyhtiöiden valvontaa tai vakuutus-

yhtiölain soveltamista varten ei ehdoteta perustettavaksi uusia viranomaisia eikä toimielimiä. Vakuutustoimintaa valvoisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriö, jolle kuitenkin siirrettiisiin valtioneuvostolta vakuutusyhtiön toimiluvasta päättäminen, lukuun ottamatta lakisääteistä työeläke- ja tapaturmavakuutusta varten myönnettävää toimilupaa. Vakavaraisuusvalvonnan luonteen muuttuminen ja valvontaviranomaisen uudet tehtävät edellyttävät lisähenkilöstön palkkaamista ministeriön vakuutusosastolle.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 16 päivänä maaliskuuta 1993 työryhmän (vakuutusyhtiöiden vakavaraisuussääntösten ETA-työryhmä), jonka tehtävänä oli selvittää muun muassa, mitä muutoksia vakuutusyhtiölakiin ja siihen liittyviin lakeihin on vakuutusteknisten perusteiden, vastuuvelan katteen ja toimintapääoman sekä henkivakuutusluokkien ja muiden henki- ja eläkevakuutusta koskevien erityiskysymysten osalta tehtävä, jotta vakuutuslainsäädäntö saadaan sopeutettua Euroopan yhteisöissä vuonna 1992 annettuihin kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin ja kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin. Työryhmän työhön eivät kuitenkaan kuuluneet lakisääteistä tapaturmavakuutusta ja liikennevakuutusta koskevat erityiskysymykset. Lakisääteisen työeläkevakuutuksen osalta työryhmän tuli selvittää ainoastaan vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusvaatimuksia koskevat muutostarpeet. Sosiaali- ja terveysministeriö täydensi 14 päivänä kesäkuuta 1993 työryhmän toimeksiantoa siten, että työryhmän oli lisäksi selvitettävä ja laadittava tarvittavat ehdotukset siitä, mitä muutoksia työntekijäin eläkelakiin ja siihen liittyvään lainsäädäntöön sekä vakuutusyhtiölainsäädäntöön on tehtävä, jos kolmatta henkivakuutusdirektiiviä ei sovelleta Suomen lakisääteiseen työeläkevakuutukseen. Työryhmän tuli lisäksi ottamalla huomioon jo tehty selvitystyö laatia hallituksen esityksen muodossa oleva ehdotus vakuutusyhtiölainsäädännön sopeuttamiseksi vakuutusyhtiöiden vuosi- ja konsernitilinpäätöksistä 1991 annettuun direktiiviin.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 31 päivä-

nä maaliskuuta 1993 työryhmän (vakuutusyhtiölainsäädännön ETA-työryhmä), jonka tehtävänä oli selvittää muun muassa, mitä muutoksia on tehtävä vakuutusyhtiölakiin ja siihen liittyviin lakeihin vakuutusyhtiölainsäädännön sopeuttamiseksi Euroopan yhteisöissä vuonna 1992 annettuihin kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin ja kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin kuitenkin siten, että henki- ja eläkevakuutustoimintaa, vakuutusteknisiä perusteita, vastuuvelan katetta ja toimintapääomaa koskevat muutostarpeet tuli selvittää ministeriön 16 päivänä maaliskuuta 1993 asettamassa toisessa työryhmässä. Työryhmän työn piiriin eivät myöskään kuuluneet lakisääteistä työeläkevakuutusta, lakisääteistä tapaturmavakuutusta ja liikennevakuutusta koskevat erityiskysymykset. Sosiaali- ja terveysministeriö laajensi kuitenkin 12 päivänä tammikuuta 1994 tekemällään päätöksellä työryhmän toimeksianton käsittämään myös ne erityiskysymykset, jotka koskevat lakisääteistä työeläkevakuutusta. Tämän selvitystyön osalta työryhmän oli kuultava työssään Työeläkelaitosten Liitto ry:tä ja Eläketurvakeskusta.

Nyt annettu esitys perustuu näiden kahden työryhmän tekemiin ehdotuksiin.

4.2. Lausunnot

Työryhmien alustavista ehdotuksista pyydettiin vuonna 1993 lausunto Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta ja Työeläkelaitosten Liitolta sekä näiden järjestöjen jäsenyhtiöiltä.

Lakisääteistä työeläkevakuutusta koskevien erityiskysymysten osalta vakuutusyhtiölainsäädännön ETA-työryhmä kuuli asiantuntijoita Työeläkelaitosten Liitosta, Eläketurvakeskuksesta ja Eläke-Varmasta sekä työmarkkinajärjestöjen edustajia.

Työryhmien muistioista pyydettiin vuonna 1994 lausunto oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Akavalta, Eläketurvakeskuksesta, Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalta, Keskuskauppakamarilta, Kuluttajien vakuutustoimistolta, LEL-Työeläkekassalta, Liiketyönantajien Keskusliitto LTK:lta, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, Merimieseläkekassalta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:lta, Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK:lta, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Tapaturma-

vakuutuslaitosten Liitolta, Työeläkelaitosten Liitolta, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta sekä Kirjanpitolautakunnalta.

Sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö ja Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK eivät antaneet muistioista lausuntoa.

Esityksessä on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon annetuissa lausunnoissa ja asiantuntijoiden kuulemisissa esitetyt näkökohdat.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1. Riippuvuus muista esityksistä

Oikeusministeriössä valmistellaan parhaillaan osakeyhtiölain muuttamista. Vakuutusyhtiöihin osakeyhtiölakia sovelletaan siltä osin kuin vakuutusyhtiölaissa ei toisin säädetä. Osakeyhtiölakia koskevan muutosehdotuksen valmistuttua annetaan erillinen hallituksen esitys ehdotettujen muutosten huomioon ottamiseksi vakuutusyhtiölaissa.

Liikennevakuutuslakiin, potilasvahinkolakiin ja vakuutusyhdistyslakiin ETA-sopimukseen ETA:n sekakomitean päätöksellä liitettyjen vakuutusalaan koskevien direktiivien johdosta tehtävistä muutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Suomen lainsäädännön sopeuttaminen mainittuihin direktiiveihin vaatii myös ulkomaisten

vakuutusyhtiöiden toimintaa Suomessa koskevien säännösten uudistamista. Tämä ehdotetaan toteutettavaksi erillisessä hallituksen esityksessä siten, että uusi ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettava laki koskisi henkivakuutusta harjoittavien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden ja niiden vahinkovakuutusta harjoittavien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden, joiden kotivaltio soveltaisi Suomeen nähden kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, Suomessa toimivia edustustoja sekä näiden yhtiöiden Suomessa harjoittamaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa. Lisäksi lakia sovellettaisiin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolella (kolmannen maan vakuutusyhtiö), Suomeen perustamiin edustustoihin. Nykyinen ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettu laki ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettu laki koskisivat siten ainoastaan niitä ulkomaisia ETA-vahinkovakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio ei vastavuoroisesti soveltaisi Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä.

5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Esitys annetaan pääosin Suomen vakuutuslainsäädännön sopeuttamiseksi niihin Euroopan unionin vakuutusta koskeviin direktiiveihin, jotka on ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 7/94 otettu osaksi ETA-sopimusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Vakuutusyhtiölaki

1 luku. Yleisiä säännöksiä

3 § Kolmannen henkivakuutusdirektiivin 16 artiklan mukaan kansallisessa lainsäädännössä voidaan määrätä, että henkivakuutusyhtiö voi saada toimiluvan myös ensimmäisessä vahinkovakuutusdirektiivissä tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvan toiminnan harjoittamista varten ja että sellainen vahinko-

vakuutusyhtiö, joka on saanut toimiluvan yksinomaan vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvaa toimintaa varten, voi saada toimiluvan myös henkivakuutusliikkeen harjoittamiseen.

Saman artiklan mukaan on artiklan 2 kohdassa tarkoitetun vakuutusyhtiön samanaikaisesti harjoittama henkivakuutusliike ja vahinkovakuutusliike pidettävä erillään toisistaan ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 14 artiklan mukaisesti. Tämä edellyttää, että sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset näihin yhtiöihin sovellettavasta tuloslaskelmakaavasta ja toimintapäätömlaskelmasta.

lyn merkitys korostuu valvonnan onnistumisen kannalta. Nykyiseen tapaan vastuuden määrittelystä vastaisi yhtiön vakuutusmatemaatikko.

Vakuutusmatemaatikon tehtävistä säädettäisiin asetuksella. Vakuutusmatemaatikko veloitettaisiin asetuksessa muun muassa tekemään korjausehdotus yhtiön hallitukselle, jos hän havaitsi epäkohtia omalla toimialueellaan. Vakuutusmatemaatikon tehtävä laajenisi nykyisestä myös siinä, että hänen velvollisuuksiinsa kuuluisi selvittää yhtiön vastuuvelkaa kattavan omaisuuden ja yhtiön vastuuden yhteensovitus.

Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot määritteli ehdotuksen mukaan edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriö. Esitykseen on liitetty luonnos vakuutusmatemaatikon tehtävät määritteleväksi asetukseksi.

1.2. Työntekijäin eläkelaki

3 § ETA-sopimuksen rahoituspalveluja koskevan liitteen IX mukaan henkivakuutusdirektiivit eivät koske työntekijäin eläkelaisissa ja muussa siihen liittyvässä Suomen lainsäädännössä säädettyä eläkevakuutusyritysten harjoittamaa eläkevakuutustoimintaa. Sopimuksessa kuitenkin edellytetään, että Suomi antaa muiden ETA-valtioiden kansalaisille ja yhtiöille samanlaiset oikeudet perustaa ja omistaa tällaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä kuin Suomen kansalaisille ja suomalaisille yhtiöille. Jotta näitä soveltamismääräyksiä voitaisiin noudattaa selkeällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla, oli Suomen lainsäädäntöä muutettava siten, että lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt veloitettiin keskittymään pelkästään tähän toimintaan.

Muutos toteutettiin ottamalla työntekijäin eläkelain 3 §:ään säännös, jonka mukaan tässä pykälässä tarkoitetun erityisen toimiluvan saanut vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin työntekijäin eläkelaisissa ja yrittäjien eläkelaisissa (468/69) tarkoitettua toimintaa ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta. Lain muutos tuli voimaan ensimmäisenä päivänä tammikuuta 1994. Muutos merkitsee nyt toiminnassa olevien vakuutusyhtiöiden osalta käytännössä yleensä sitä, että jos vakuutusyhtiö harjoittaa lakisääteisen työeläkevakuutuksen lisäksi esimerkiksi vapaamuotoista tai yksilöllistä eläkevakuutusta tai henkivakuutusta, yhtiön on siirtymäkauden kulu-

essa luovutettava muun kuin lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen vakuutuskantansa toiselle siihen toimiluvan saaneelle vakuutusyhtiölle. Lisäksi lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavalta vakuutusyhtiöltä vaadittavan peruspääoman määrää korotettiin 30 miljoonaan markkaan. Muuten toimiluvan myöntämisedellytykset säilytettiin ennallaan.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittausta eläkekassojen toimintaa säätelevään lakiin korjataan. Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että laissa oleva ilmaisu työnantajan velvollisuudesta järjestää eläkevakuutus täsmennetään, kun kyseessä on eläkesäätiö. Momentin asiiasältö säilyisi ennallaan.

Pykälän 2 momentin sisältö vastaa entisen 2 momentin ensimmäistä ja viimeistä virkettä. Tältä osin 2 momenttia ei siis ehdoteta muutettavaksi.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettaviksi säännökset lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavalle vakuutusyhtiölle myönnettävästä toimiluvasta ja toimiluvan myöntämisedellytyksistä. Toimiluvan myöntäisi edelleen valtioneuvosto.

Uutta entiseen verrattuna olisi kuitenkin se, että toimiluvan myöntämisedellytyksistä säädettäisiin laissa ja valtioneuvoston vapaasta harkintavallasta luovuttaisiin. Muutos parantaisi toimiluvan hakijan oikeusturvaa. Tämän on katsottava olevan tarpeen ottaen huomioon, että myös muiden valtioiden kuin Suomen kansalaiset voivat hakea toimilupaa lakisääteistä vakuutuseläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön perustamiseksi Suomeen. Valtioneuvostolle jäävä harkintavalta toimilupaa myönnettäessä olisi kuitenkin laajempi kuin sosiaali- ja terveysministeriöllä on sen päättäessä muun kuin tässä laissa tarkoitettua toimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön toimiluvasta. Valtioneuvosto voisi kieltäytyä toimiluvan myöntämisestä, jos se katsoisi aiotun vakuutusliikkeen tai niiden osakkaiden, jotka omistaisivat lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavasta vakuutusyhtiöstä vähintään vakuutusyhtiölain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräosuuden, vaarantavan eläkevakuutustoiminnan tervettä kehitystä. Valtioneuvosto voisi siis harkinnassaan sekä ottaa huomioon sen, onko vakuutusyhtiön asiantuntemuksen ja voimavarojen katsottava olevan riittäviä luotettavan ja vakavaraisuusvaatimukset täyttävän eläkevakuutustoiminnan harjoit-

tamiseen, että arvioida perustettavan vakuutusyhtiön toiminnan vaikutusta Suomessa harjoitettavan eläkevakuutustoiminnan kehitykseen ja muihin alalla toimiviin vakuutusyhtiöihin. Säännöksen avulla ei kuitenkaan ole tarkoitus rajoittaa työeläkeyhtiöiden välistä kilpailua.

Sen varmistamiseksi, että perustettava vakuutusyhtiö noudattaisi toiminnassaan samoja menettelytapoja ja sitoumuksia kuin jo alalla toimivat vakuutusyhtiöt, valtioneuvosto voisi liittää toimilupaan ehtoja. Näillä ehdoilla vakuutusyhtiö voitaisiin esimerkiksi velvoittaa noudattamaan niitä lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavien vakuutusyhtiöiden ja työmarkkinajärjestöjen tekemiä sopimuksia, joita muutkin alalla toimivat yhtiöt ovat sitoutuneet noudattamaan.

Koska toimiluvan myöntämisedellytyksistä säädettäisiin laissa, ei valtioneuvosto enää voisi toimilupaa myöntäessään harjoittaa tarkoituksenmukaisuusharkintaa ja hakijalla olisi aina oikeus valittaa epävästä päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Muita toimiluvan myöntämisen edellytyksiä olisivat, että vakuutusyhtiön johto täyttäisi sille vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset ja vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (*peruspääoma*) olisi vähintään 30 miljoonaa markkaa.

Pykälän 4 momentin ensimmäinen lause vastaa sisällöltään voimassaolevan lain 3 §:n 2 momentin säännöstä. Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä olisi lisäksi mainittava vakuutusyhtiön harjoittavan lakisääteistä eläkevakuutusta.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että vaaditun peruspääoman markkamäärää voitaisiin muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

3 a § Muutettavaksi ehdotetun 3 §:n 3 ja 4 momentin säännökset on lakiviittauksiltaan muutettuina ja kielellisesti selvennettyinä siirretty tähän uuteen pykälään.

4 i § Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska se on jäänyt käytännössä vaille merkitystä.

12 § Pykälän edellä olevaa väliotsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin muutettuja säännöksiä. Pykälän 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on työntekijäin eläkelain muuttamisesta 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa (979/93), ehdotetaan kumottavaksi, koska kysymyksessä olevan lain muuttamisesta on voimassa samanaikaisesti myöhempi 3 päivänä joulukuuta annettu laki

(1077/93). Kysymyksessä on säädöstekninen korjaus, jolla ei ole vaikutusta eläkelaitosten vastuisiin eikä vakuutettujen etuihin.

Lakiteknisistä syistä pykälän 5 momentti, joka sisältää säännökset vakuutusmaksun niin sanotun tasausosan määräytymisperiaatteesta, ehdotetaan kumottavaksi. Viittauksia lukuun ottamatta samansisältöiset säännökset on sisällytetty uuden 12 a §:n 3 momenttiin.

12 a § Voimassa olevan lain 12 a §:n säännökset siirrettäisiin uudeksi 12 c §:ksi.

Uuden 12 a §:n 1 momentissa säädettäisiin perusteiden ennakkovahvistusmenettelystä. Säännös säilyttäisi eläkevakuutusyhtiöiden osalta noudatetun menettelyn nykyisellään. Sama koskee myös työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavia eläkekassoja. Eläkesäätiöiden eläkevastuun laskuperusteet antaisi sosiaali- ja terveysministeriö.

Pykälän 2 momentti sisältää säännökset turvaavuusperiaatteen ensisijaisuudesta laadittaessa vakuutusmaksuja, vastuovelkaa tai eläkevastuuta koskevia perusteita. Säännös vastaa voimassaolevaa vakuutusyhtiölakia. On kuitenkin otettava huomioon, että työntekijäin eläkelain mukaisessa järjestelmässä sovelletaan osittain rahastoivaa tekniikkaa ja rahastointia koskevien säännökset sisältyvät 12 §:ään. Näistä rahastoiduista eläkkeen osista aiheutuvaa vastuovelkaa voidaan perusteiden osoittautuessa riittämättömiksi täydentää, jolloin kaikki eläkelaitokset kustantavat täydennyksen yhteisesti. Vastuovelkaa laskettaessa voidaan siten säilyttää nykyisin sovellettu turvaavuustaso, joka on lähempänä odotusarvoperiaatetta kuin direktiivien edellyttämä.

Momentti sisältää myös säännöksen kohtuusperiaatteen ensisijaisuudesta silloin, kun laaditaan perusteita sellaisille lisäeduille, joihin vakuutusyhtiö ei ole vakuutus sopimuksessa sitoutunut.

Pykälän 3 momenttiin on siirretty voimassaolevan lain 12 §:n 5 momentin mukaiset säännökset vakuutusmaksun niin sanotun tasausosan määräytymisperiaatteesta. Momentin sisältö on säilytetty ennallaan.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että mikäli vastuvelan laskennassa käytettävien perusteiden muuttaminen johtaa varojen vapautumiseen, ne olisi käytettävä yhteisesti kustannettavien eläkkeiden ja yhteisesti kustannettavien rahastotäydennysten rahoittamiseen. Menettely on perusteltu, sillä päinvastaisessa tilanteessa, jolloin siis laskuperusteita

muutetaan siten, että vastuuvélka kasvaa, työntekijäin eläkelain 12 §n 1 momentin 4 kohdan mukaan vastuunlisäys kustannetaan yhteisesti. Työntekijäin eläkelain mukaisen rekisteröidyn lisäetuvakuutuksen osalta pääsäännöksi esitetty menettely vastaa voimassaolevan vakuutusyhtiölain 13 luvun 4 §n mukaista kohtuusperiaatetta. Eräissä tilanteissa saattaisi kuitenkin olla tarkoituksenmukaisempaa soveltaa samaa menettelyä kuin peruseläkevakuutuksessa. Tällaisia tilanteita olisivat lähinnä ne, joissa vapautuvien varojen ei ole katsottava olevan peräisin työntekijäin eläkelain mukaisen lisäeläkevakuutuksen vakuutuksenottajilta, vaan esimerkiksi yhteisesti kustannetuista rahastotäydennyksistä. Momentti on kirjoitettu muotoon, joka antaa sosiaali- ja terveysministeriölle tosiasiallisen ratkaisuvallan käytettävän menettelyn suhteen.

13 § Pykälässä oleva viittaus vakuutusyhtiölakiin ja vakuutuskassalakiin on muutettu viittaukseksi työntekijäin eläkelakiin, koska työntekijäin eläkelakiin on lisätty eläkevakuutusmaksua koskeva uusi 12 a §. Syntyvän vastuuvajauksen katteelle asetettua vaatimustasoa koskeva säännös on niin ikään muutettu vastaamaan vakuutusyhtiölain muutosta.

13 a § Ehdotettu muutos koskee vain pykälän 3 momenttia. Siinä oleva viittaus on muutettu vastaamaan eduskunnalle 10 päivänä kesäkuuta 1994 annetun hallituksen esityksen (HE 118/1994 vp) 13 a §n sanamuotoa. Siinä ehdotetaan Eläketurvakeskuksen luottovakuutuksen rahoituksen tarkistamista.

13 b § Pykälän 4 momenttiin on tehty vain viittausta koskeva muutos.

15 § Eläketurvakeskuksen luottovakuutus toiminnan lakkaamisen johdosta pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

1.3. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

1 § Pykälän 1 momenttiin, joka sisältää muun muassa viittaukset tarvittaviin työntekijäin eläkelain säännöksiin, on lisätty viittaus työntekijäin eläkelain uuteen 3 a §ään.

5 c § Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus lain 9 §n 1 momentin 2 kohtaan, koska perhe-eläkkeitä ei enää rahoitoida.

10 § Pykälän 3 momentissa säädetään työeläkekassan vakuutusmaksurahaston suuruu-

desta. Yhdenmukaisesti työntekijäin eläkelakiin ehdotetussa uudessa 12 a §ssä käytetyn käsitteistön kanssa vakuutusmaksurahaston nimeksi on 3 momentissa muutettu vastuuvélka.

11 § Pykälän 2 momentissa säädetään velvollisuudesta huolehtia työeläkekassan sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Samalla määrätään noudatettavaksi soveltuvin osin tämän hallituksen esityksen mukaisia vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n säännöksiä vastuuvélan kattamisesta. Tällöin on kuitenkin pääsääntönä noudatettava pykälän 1 momenttia, jonka mukaan työeläkekassan varat on ensisijaisesti sijoitettava asianomaisen alan tuotannollisiin tarkoituksiin.

Pykälän 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset 2 momentin soveltamisesta.

11 a § Uuteen 11 a §ään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan työeläkekassalla on oltava sosiaali- ja terveysministeriön määräämät kelpoisuusehdot täyttävä vakuutusmatemaatikko laskelmien ja selvitysten tekoa varten. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehtojen ja tehtävien osalta pykälässä viitataan vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §än, jossa säädetään vastaavasti vakuutusyhtiölle otettavasta vakuutusmatemaatikosta. Säännökset vastaavat sisältöään toisiaan.

1.4. Eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaki

7 § Pykälän 3 momentin termi 'vakuutusmaksurahasto' ehdotetaan muutettavaksi muotoon 'vastuuvélka', kuten on tehty myös ehdotetussa muutoksessa lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §n 3 momenttiin.

7 a § Pykälän 3 momentin virheellinen ilmaisu, jossa mainitaan työnantajan vastuusta työntekijäin eläkemaksusta työeläkekassalle, on korjattu vastuuksi esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalle.

9 § Säännökset vastaavat lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 §n 2 ja 3 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

9 a § Uuteen 9 a §ään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalla on oltava sosiaali- ja terveysministeriön määräämät kelpoisuusehdot täyt-

tävä vakuutusmatemaatikko laskelmien ja selvitysten tekoa varten. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehtojen ja tehtävien osalta pykälässä viitataan vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:n, jossa säädetään vastaavasti vakuutusyhtiölle otettavasta vakuutusmatemaatikosta. Säännökset vastaavat sisällöltään toisiaan.

1.5. Yrittäjien eläkelaki

2 § Pykälän 1 momentin mukaan on mahdollista perustaa yksinomaan yrittäjien eläkelaisissa tarkoitettua toimintaa harjoittava vakuutusyhtiö. Yhtään tällaista vakuutusyhtiötä ei kuitenkaan ole perustettu, vaan yrittäjien eläkelain mukaisia vakuutuksia myöntävät vain työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt. Jos halutaan perustaa eläkelaitos yksinomaan yrittäjävakuutusta varten, riittää tällaiseksi mahdollisuudeksi vakuutuskassalain mukaisen eläkekassan perustaminen. Tästä syystä pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi vaihtoehto perustaa yksinomaan yrittäjävakuutusta harjoittava vakuutusyhtiö.

9 § Pykälän 3 momentiksi on lisätty säännös, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkelaitoksen esityksestä yrittäjien eläkelain mukaisen vakuutusmaksun perusteet. Säännös vastaa voimassa olevaa maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n 3 momenttia.

Pykälään lisätyn uuden 3 momentin johdosta nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi. Voimassa oleva pykälän 4 momentti ehdotetaan vanhentuneena kumottavaksi.

10 § Pykälän 1 ja 2 momentissa oleva termi 'vakuutusmaksurahasto' on muutettu 'vakuutusmaksuvastuuksi', joka vastaa paremmin vakuutusyhtiölain ja työntekijäin eläkelain uutta käsitteistöä.

Pykälän 4 momenttiin on lisätty maininta siitä, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa myös vakuutusmaksuvastuun laskuperusteet. Aikaisemmin perusteet on vahvistettu lain 17 §:n 1 momentin viittaussäännöksen perusteella.

11 § Pykälää on tarkistettu siten, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa yrittäjien eläkelain mukaiselle lisäeläkevakuutukselle paitsi vakuutusehdot ja -maksut myös vastuuvelan laskuperusteet. Aikaisemmin vastuuvelan

laskuperusteiden vahvistaminen on käynyt ilmi vain lain 17 §:n 1 momentin viittaussäännöksessä.

17 § Pykälän 1 momenttiin sisältyvää viitasta on muutettu työntekijäin eläkelain 3 ja 3 a §:ään ehdotettujen muutosten johdosta.

1.6. Maatalousyrittäjien eläkelaki

10 § Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, joka vastaa lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momenttia sellaisena kuin se on tässä hallituksen esityksessä. Aikaisemmin maatalousyrittäjien eläkelaitoksen vastuuvelasta on säädetty viittaamalla lain 19 §:n 1 momentissa mainittuun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momenttiin.

Pykälään tehdyn lisäyksen johdosta nykyiset 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi.

11 § Pykälän 1 momenttiin ehdotettu muutos vastaa yrittäjien eläkelain 11 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

17 § Pykälän 2 momenttiin ehdotettu muutos ja pykälään lisättäväksi ehdotettu uusi 3 momentti vastaavat lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 §:n 2 ja 3 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

17 a § Uuteen 17 a §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oltava sosiaali- ja terveysministeriön määräämät kelpoisuusehdot täyttävä vakuutusmatemaatikko laskelmien ja selvitysten tekoa varten. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehtojen ja tehtävien osalta pykälässä viitataan vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ään, jossa säädetään vastaavasti vakuutusyhtiölle otettavasta vakuutusmatemaatikosta. Säännökset vastaavat sisällöltään toisiaan.

19 § Pykälän 1 momentin viittaussäännöstä ehdotetaan muutettavaksi työntekijäin eläkelain 3 ja 3 a §:ään tässä hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten johdosta. Samalla viitatus lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momenttiin poistettiin.

1.7. Merimieseläkelaki

56 § Pykälän 1 momentti vastaa asiasisällöltään voimassa olevan lain kyseessä olevan pykälän 2 momenttia. Momentin mukaan me-

rimieseläkekassan sijoitustoiminnan on ensisijaisesti suuntauduttava merenkulun tarpeita palveleviin tarkoituksiin.

Pykälän 2 momentissa säädetään velvollisuudesta huolehtia sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä sijoitusten asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Näiden vaatimusten osalta viitataan tämän hallituksen esityksen mukaisiin vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n säännöksiin.

Pykälän 1 momentin säännöstä on kuitenkin pidettävä 2 momenttiin nähden ensisijaisena, koska 1 momentissa tarkoitettu sijoitustoiminta ei kaikilta osin ole toteutettavissa esimerkiksi vakuutusyhtiöiden sijoitustoimintaa koskevien uusien hajautussäännösten puitteissa.

Pykälän 3 momenttiin on siirretty nykyiseen 1 momenttiin sisältyvä säännös, jonka mukaan merimieseläkekassan valtuuskunnan tehtävänä on vahvistaa ne suuntaviivat, joita kassan hallituksen on varojen sijoittamisessa noudatettava.

Pykälän 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset 2 momentin soveltamisesta.

64 c § Uuteen 64 c §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan merimieseläkekassalla on oltava sosiaali- ja terveysministeriön määräämät kelpoisuusehdot täyttävä vakuutusmatemaatikko laskelmien ja selvitysten tekoa varten. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehtojen ja tehtävien osalta pykälässä viitataan vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:än, jossa säädetään vastaavasti vakuutusyhtiölle otettava vakuutusmatemaatikosta. Säännökset vastaavat sisällöltään toisiaan.

1.8. Tapaturmavakuutuslaki

Koska suomalaisten vakuutusyhtiöiden harjoittaman lakisääteisen tapaturmavakuutuksen katsotaan olevan osa Suomen lakisääteistä sosiaaliturvaa, sen tulkittiin ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 2 artiklan 1 d kohdan perusteella jäävän EY:n vahinkovakuutusdirektiivien soveltamisalan ulkopuolelle. Suomen tulkinnan mukaan kolmas vahinkovakuutusdirektiivi, jonka 2 artiklan 2 kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta vakuutuslajeihin tai toimintoihin eikä yrityksiin tai laitoksiin, joihin ei sovelleta ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä, ei millään tavoin muuta tilannetta tältä osin. Tämän vuoksi tapaturmavakuutuslain

29 §:n säännös, jonka mukaan vain suomalaiselle vakuutusyhtiölle voidaan antaa toimilupa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen harjoittamiseen, ehdotetaan edelleen säilytettäväksi.

Koska Suomessa kotimaiset vahinkovakuutusyhtiöt harjoittavat lakisääteistä tapaturmavakuutusta osana liiketoimintaansa, sovelletaan näihin vakuutusyhtiöihin luonnollisesti vakuutusyhtiölain vahinkovakuutusyhtiöitä koskevia säännöksiä. Poikkeuksena tästä ehdotetaan tapaturmavakuutuslakiin otettaviksi säännökset toimiluvan myöntämisestä ja sen edellytyksistä.

Nämä säännökset noudattavat pitkälti työntekijäin eläkelakiin lisätyissä säännöksissä esitettyjä periaatteita: 1) päätösvalta säilyy valtioneuvostolla, 2) vapaasta harkintavallasta luovutaan, mutta valtioneuvostolle jää laajempi harkintavalta kuin vapaaehtoiseen vakuutukseen myönnettävän toimiluvan osalta ja 3) toimiluvan myöntämisedellytyksistä säädetään laissa.

Valtioneuvosto voisi kieltäytyä toimiluvan myöntämisestä, jos se katsoisi aiotun vakuutusliikkeen tai niiden osakkaiden, jotka omistaisivat lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittavasta vakuutusyhtiöstä vähintään vakuutusyhtiölain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua määrääsuuden, vaarantavan lakisääteisen tapaturmavakuutustoiminnan tervettä kehitystä. Valtioneuvosto voisi siis harkinnassaan sekä ottaa huomioon sen, onko vakuutusyhtiön asiantuntemuksen ja voimavarojen katsottava olevan riittäviä luotettavan ja vakavaraisuusvaatimukset täyttävän tapaturmavakuutustoiminnan harjoittamiseen, että arvioida perustettavan vakuutusyhtiön toiminnan vaikutusta Suomessa harjoitettavan tapaturmavakuutustoiminnan kehitykseen ja muihin alalla toimiviin vakuutusyhtiöihin.

Koska tarkoituksenmukaisuusharkinnasta luovuttaisiin, hakijalla olisi aina oikeus valittaa päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Muita toimiluvan myöntämisen edellytyksiä olisivat, että vakuutusyhtiön johto täyttäisi sille vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset ja vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) olisi vähintään 14 miljoonaa markkaa. Täten lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön peruspääoma ehdotetaan liikkeen luonteesta johtuen korotettavaksi kaksinkertaiseksi.

Lisäksi lain 29 §:ä ehdotetaan tarpeettomana

poistettavaksi viittaus valtion vakuutuslaitokseen.

Koska toimiluvan myöntämis- ja peruuttamisoikeus ehdotetaan edelleenkin säilytettäväksi valtioneuvostolla, on pykälän 2 momenttia muutettava siten, että toimiluvan myöntämiselle säädetty määräaika ja toimiluvan peruuttamista koskevia vakuutusyhtiölain säännöksiä sovellettaessa se, mitä sosiaali- ja terveysministeriöstä säädetään, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on lakisääteistä tapaturmavakuutusta koskevasta toimiluvasta. Toimiluvan peruuttamisessa noudatettaisiin siis samoja säännöksiä kuin muunkin vakuutusliikkeen osalta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että vaaditun peruspääoman markkamäärää voitaisiin muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

1.9. Laki vakuutuksenvälittäjistä

2 § *Toimipaikka.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kiinteä toimipaikka voisi Suomen asemesta sijaita myös muualla Euroopan talousalueella. Täten vakuutuksenvälittäjien osalta toteutettaisiin ETA-sopimukseen sisältyvän palvelujen vapaan liikkuvuuden periaate.

5 § *Vakuutuksenvälittäjärekisteriin merkittävät tiedot.* Koska vakuutuksenvälittäjällä ei enää lakiehdotuksen mukaan tarvitsisi olla kiinteää toimipaikkaa Suomessa, ehdotetaan pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohtaa muutettavaksi siten, että rekisteriin merkitään Suomessa sijaitsevan toimipaikan osoitteen sijasta sen Suomessa tai muualla Euroopan talousalueella sijaitsevan toimipaikan osoite, josta käsin vakuutuksenvälitystoimintaa Suomessa harjoitetaan.

6 § *Elinkeinoilmoitus.* Koska perusilmoituksen tekemistä ei voitaisi 2 §:n muutoksen johdosta vaatia niiltä vakuutuksenvälittäjiltä, joilla ei ole toimipaikkaa Suomessa, ja koska asiasta muutoin säädetään kaupparekisterilaisissa (129/79), on 6 § kumottava.

15 § *Vakuutuksenvälittäjien valvonta.* Loka-kuun 1 päivänä 1993 voimaantulleeseen rikosrekisterilain (770/93) 4 §:ssä ja rikosrekisteriasetuksen (772/93) 12 §:ssä säädetään Suomen viranomaisten oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä käytettäväksi henkilön luotettavuuden

selvittämistä ja arviointia varten. Rikosrekisterilain 4 §:n 3 momentin ja rikosrekisteriasetuksen 12 §:n 4 kohdan nojalla sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saada tietoja rikosrekisteristä vakuutuksenvälittäjien rekisteröintiä varten. Koska oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaisissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa, ehdotetaan 15 §:n 5 momentti kumottavaksi.

20 a § *Asiakkaiden tunnistaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi koti- ja ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevien lakien säännöstä vastaava säännös asiakkaiden tunnistamisvelvollisuudesta. Säännös perustuu rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämistä annettuun neuvoston direktiiviin (91/308/ETY).

21 § *Epäilyttävät liiketoimet.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi oikeus rekisteröidä vakuutuksenvälittäjien sille tekemät rahanpesuilmoitukset. Rekisteröintiä vaatii muun muassa ministeriön yhteistyö muiden rahanpesun estämisestä vastuussa olevien viranomaistahojen, kuten rahoitustarkastuksen ja poliisin kanssa. Tietosuojavaltuutetun kannanoton mukaan rekisterin perustaminen ei ole mahdollista ilman laissa olevaa säännöstä.

Koska kysymyksessä saattaa olla arkaluontoinen aineisto, on tietosuojan kannalta keskeistä, että tietojen käyttämisestä säädetään laissa. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi ehdotuksen mukaan käyttää ja luovuttaa rahanpesuilmoituksista ilmeneviä tietoja vain rahanpesun vastaiseen toimintaan.

2. Voimaantulo

2.1. Vakuutusyhtiölaki

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan hetken jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Vakuutusyhtiöllä, joka olisi toiminnassa tämän lain tullessa voimaan, olisi sosiaali- ja terveysministeriön pitämään toimiluparekisteriin merkityn toimiluvan mukainen oikeus vakuutusliikkeen harjoittamiseen. Jos vakuutusyhtiön toiminta-alue olisi maantieteellisesti rajoitettu, olisi vakuutusyhtiöllä tämän lain voimaantulon jälkeen oikeus harjoittaa vakuutusliikettä Euroopan talousalueella.

Jotta sosiaali- ja terveysministeriö saisi tie-

don siitä, mitä sen valvonnan piiriin kuuluu, vakuutusyhtiöiden olisi kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta lähetettävä sosiaali- ja terveysministeriöön selvitys vakuutusyhtiön ulkomailla sijaitsevista edustustoista. Koska vakuutusyhtiöiden tulisi lain voimaantulon jälkeen ilmoittaa ministeriölle hankkimistaan tai perustamistaan ulkomaisista tytäryrityksistä, tulisi ministeriölle lähetettävään selvitykseen liittää tiedot jo omistetuista ulkomaisista tytäryrityksistä.

Tämän lain voimaantulon jälkeen vakuutusyhtiöön ei enää sovelletaisi, mitä 9 päivänä elokuuta 1993 vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa koskevien säännösten 6 ja 12 momentissa säädetään vakuutusta koskevien perusteiden vahvistamisesta.

Vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsernitilinpäätöksistä annetun direktiivin 70 artiklan 2 kohta oikeuttaa jäsenvaltion määräämään, että direktiivin tarkoittamia säädöksiä ja määräyksiä sovelletaan ensimmäisen kerran tilinpäätöksiin ja konsernitilinpäätöksiin niiltä tilikausilta, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 1995 tai kalenterivuoden 1995 aikana. Tähän liittyen ehdotetaan, että lakiehdotuksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevan 10 luvun 1, 4, 4 a, 8 ja 9 §:n säännöksiä sovelletaisiin vakuutusyhtiössä ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1995, pidettävään kirjanpitoon. Sisällöltään vastaavat vakuutusyhtiötä koskevat voimaantulosäännökset on 23 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun muuttamisesta (1573/92) ja samana päivänä annetussa laissa kirjanpitolain muuttamisesta (1572/92).

Lisäksi voimaantulosäännöksissä ehdotetaan, että ministeriö voisi erityisen painavista syistä antaa sellaiselle yksinomaan jälleenvakuutusliikettä harjoittavalle vakuutusyhtiölle, joka on toiminnassa tämän lain tullessa voimaan, luvan poiketa määräajaksi tämän lain 10 luvun 3 §:n 2 momentin vaatimuksista. Poikkeuksen myöntäminen tulisi kyseeseen niiden yhtiöiden osalta, jotka tarvitsisivat siirtymäaikaa katesäännösten osalta. Koska lupa olisi määräaikainen, olisi poikkeuslupaa hakevan yhtiön esitettävä jo poikkeuslupaa hakiessaan suunnitelma siitä, miten se aikoo toimia, jotta se voisi täyttää edellä mainitun momentin vaatimukset.

Työntekijäin eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakisääteistä eläkevakuutus-

liikettä harjoittavien vakuutusyhtiöiden on siirrettävä muista vakuutuksista kuin lakisääteisistä eläkevakuutuksista muodostunut vakuutus-kantansa muuhun vakuutusyhtiöön. Koska kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa selvitystilaan asetetussa eläkevakuutusyhtiössä voi olla sekä lakisääteistä eläkevakuutusliikettä että muuta henkivakuutusliikettä, ehdotetaan voimaantulosäännöksessä, että tällöin noudatetaan erityisen selvityspesän varojen jaossa lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen ja muun vakuutusliikkeen kesken ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tämän jaon jälkeen erityisen selvityspesän omaisuuteen sovellettaisiin vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:n muutettua 1 momenttia.

2.2. Työntekijäin eläkelaki

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Työntekijäin eläkelain 3 §:n muuttamista koskeva lain, joka tuli voimaan vuoden 1994 alusta, voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan lakisääteisen työeläkevakuutuksen eriyttäminen ainoastaan tätä toimintaa harjoittavien vakuutusyhtiöiden hoidettavaksi on toteutettava kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta eli vuoden 1996 alkuun mennessä.

ETA-sopimuksen täydentämisestä käytyjen neuvottelujen yhteydessä Suomi on sitoutunut muuttamaan edellä selostettua menettelyä ensinnäkin siten, että lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön olisi lopetettava muiden henkivakuutusten myynti ja markkinointi, kun ETA:n sekakomitean päätös, jolla kolmas henkivakuutusdirektiivi liitetään osaksi ETA-sopimusta, tulee voimaan. Lisäksi muu kuin työntekijäin eläkelain ja yrittäjien eläkelain mukaisen toiminnan seurauksena syntynyt ensivakuutuskanta tai siihen suoraan liittyvä jälleenvakuutuskanta olisi siirrettävä muulle vakuutusyhtiölle jo vuoden 1995 alkuun mennessä. Tämä aikataulun muutos toteutettaisiin säätämällä asiasta lain voimaantulosäännöksessä siten, että lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavien vakuutusyhtiöiden olisi siirrettävä muu kuin lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen seurauksena synty-

nyt vakuutuskanta muulle vakuutusyhtiölle kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantuloista.

Asianomaisen vakuutusyhtiön olisi tämän määräajan loppuun mennessä haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistusta lain vaatimalle yhtiöjärjestyksen muutokselle. Muutos olisi ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa ministeriön antamasta päätöksestä.

Tehosteena sille, että eriyttämistä koskevaa säännöstä noudatetaan ja ettei myöskään käytettävissä olevia toimilupia pidetä voimassa, olisi voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan työntekijäin eläkelaiassa tarkoitettua erityisen toimiluvan raukeaminen.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan kyseisestä toiminnan rajoituksesta tai erityisen toimiluvan raukeamisesta tehtäisiin viran puolesta merkintä vakuutusyhtiöiden toimiluparekisteriin. Yleisten hallintomenettelyä

koskevien periaatteiden mukaisesti asianomaisille vakuutusyhtiöille varattaisiin ennen merkinnän tekemistä tilaisuus tulla kuulluksi.

2.3. Muut muutettaviksi ehdotetut lait

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan hetken jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaiassa (134/62) tarkoitetulle työeläkekassalle, esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalle, maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja merimieseläkekassalle ehdotetaan vuoden siirtymäaikaa lain mukaisen vakuutusmatemaatikon ottamiseen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 3 luvun 2 a—2 c § ja 13 luvun 5—8 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 2 a—2 c § ja 13 luvun 7 ja 8 § 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (752/93),

muutetaan 1 luvun 3 §:n 2—5 momentti, 2 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti, 5 a § ja 10 §:n 1 momentin 4 kohta, 3 luvun 3 ja 4 §, 10 luvun otsikko, 1 §:n 2 ja 3 momentti, 2 §:n 2 ja 4 momentti, 3 §:n 2—5 momentti, 3 a, 4 ja 8 §, 9 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta ja 10 §:n 1 momentti, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti ja 6 §, 12 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 ja 3 § ja 5 §:n 1 momentti, 13 luvun otsikko ja 1—4 §, 14 luvun 4, 5, 5 a ja 6 §, 7 §:n 2 momentti ja 8 §, 14 a luvun 2 §:n 2 momentti, 15 luvun 1 §:n 2 momentti ja 14 §:n 1 momentti, 16 luvun 5 a §, 17 luvun 1 §:n 1 momentti, 18 luvun 5 §:n 1 momentin 6 kohta, 6 ja 6 a §, 6 c §:n 1 momentti sekä 8 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 § 2—5 momentti, 2 luvun 5 §:n 1 momentti, 5 a ja 6 §, 10 luvun 3 §:n 2—5 momentti ja 3 a §, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 4 momentti ja 6 §, 12 luvun 5 §:n 1 momentti, 14 luvun 5 a §, 15 luvun 1 §:n 2 momentti, 16 luvun 5 a § sekä 18 luvun 5 §:n 1 momentin 6 kohta, 6 a § ja 6 c §:n 1 momentti mainitussa 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa, 2 luvun 2 §, 13 luvun 2 § sekä 14 luvun 4, 5 ja 8 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, 2 luvun 10 §:n 1 momentin 4 kohta 27 päivänä kesäkuuta 1986 annetussa laissa (517/86), 10 luvun 1 §:n 2 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (329/87), 14 a luvun 2 §:n 2 momentti 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (632/91), sekä 18 luvun 8 §:n 1 momentti 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa laissa (318/89), sekä

lisätään 1 luvun 3 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa, uusi 2 ja 3 momentti, 2 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, uusi 5 momentti ja 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetulla lailla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, lakiin uusi 2 a luku, 3 lukuun uusi 5—9 §, 10 luvun 2 §:ään uusi 5 momentti, luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 9 päivänä elokuuta 1993 annetulla lailla, uusi 6—9 momentti, lukuun uusi 4 a §, 14 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti, 14 lukuun uusi 5 b §, 16 luvun 3 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 27 päivänä heinäkuuta 1986 ja 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetuilla laeilla, uusi 4 ja 5 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 6 ja 7 momentiksi ja 16 lukuun uusi 5 b ja 5 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

3 §

Henkivakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö (*henkivakuutusyhtiö*) ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin henkivakuutusta ja jälleenvakuutusta. Vahinkovakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö (*vahinkovakuutusyh-*

Henkivakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö (*henkivakuutusyhtiö*) ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin henkivakuutusta ja 3 momentissa tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvaa vahinkovakuutusta

Voimassa oleva laki

tiö) ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin vahinkovakuutusta.

Henkivakuutuksella tarkoitetaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä IX mainitussa, henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (79/267/ETY) tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin 1—4 kuuluvaa toimintaa. Vahinkovakuutuksella tarkoitetaan ETAsopimuksen liitteessä IX mainitussa, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa sekä jälleenvakuutusta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutusluokista.

Vakuutusyhtiöllä ei saa yksin eikä yhdessä toisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten kanssa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa olla muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistöä tai enemmistöä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyhtiö. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä. Jos vakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sellaisessa osakeyhtiössä

Ehdotus

sekä näiden vahinkovakuutusten ja henkivakuutuksen jälleenvakuutusta. Henkivakuutusyhtiön on pidettävä harjoittamansa vahinkovakuutusliikkeen erillään henkivakuutusliikkeestä. Vahinkovakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö (vahinkovakuutusyhtiö) ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin vahinkovakuutusta. Vakuutusyhtiö, joka harjoittaa vain 3 momentissa tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvaa vahinkovakuutusta ja näiden vahinkovakuutusten jälleenvakuutusta, saa kuitenkin samanaikaisesti harjoittaa myös henkivakuutusta ja sen jälleenvakuutusta. Sen jälkeen kun tällainen yhtiö on aloittanut henkivakuutusliikkeen harjoittamisen, siitä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään henkivakuutusyhtiöstä.

Henkivakuutuksella tarkoitetaan henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (79/267/ETY) tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa. Vahinkovakuutuksella tarkoitetaan muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa sekä jälleenvakuutusta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutusluokista.

Vakuutusyhtiö saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistön tai enemmistön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jos yhtiön toimintaa voidaan pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä tai yhtiö on asunto- tai kiinteistöyhtiö taikka julkisen valvonnan alainen luotto- tai rahoituslaitos taikka rahastoyhtiö. Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittava vakuutusyhtiö ei kuitenkaan saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa osake-enemmistöä tai enemmistöä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa tai rahastoyhtiössä. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja

Voimassa oleva laki

tai vastaava määräämisvalta sellaisessa muussa yhteisössä, joka harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä, käytetään mainitusta osakeyhtiöstä tai yhteisöstä tässä laissa nimitystä sivuyhtiö.

Jos vakuutusyhtiö kuuluu vakuutusyhtiön konserniin, otetaan 4 momentissa säädettyä rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa huomioon myös konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistamat osakkeet ja määräämisvalta. Vastaavasti otetaan huomioon vakuutusyhtiön sivuyhtiölle sekä vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön ja vakuutusyhtiön sivuyhtiön perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta.

Ehdotus

osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä. Jos vakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sellaisessa osakeyhtiössä tai vastaava määräämisvalta sellaisessa muussa yhteisössä, joka harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä, käytetään mainitusta osakeyhtiöstä tai yhteisöstä tässä laissa nimitystä sivuyhtiö.

Jos vakuutusyhtiö kuuluu vakuutusyhtiön konserniin, otetaan 4 momentissa säädettyä rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa huomioon myös konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistamat osakkeet ja määräämisvalta. Vastaavasti otetaan huomioon vakuutusyhtiön sivuyhtiölle sekä vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön ja vakuutusyhtiön sivuyhtiön perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Niin ikään otetaan huomioon sellaisille muille vakuutusyhtiölle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta vakuutusyhtiö tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa vähintään 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos vakuutusyhtiöllä on merkittävästi toisen vakuutusyhtiön kanssa yhteistä johtoa ja hallintoa ja jos lisäksi sen toimintaa on järjestetty yhteisesti toisen vakuutusyhtiön kanssa, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voi määrätä, että 4 momentin rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa otetaan huomioon myös tällaisen muun vakuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta.

3 a §

Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavaan vakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta tämän lain 2 luvun 2 §:n 1—3 ja 5 momenttia, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa, 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a ja 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 ja 3 momenttia, 16 luvun 3 §:n 4 ja 5 momenttia sekä 5 a—5 c §:ää.

Mitä 2 luvun 5 a §:ssä ja 14 luvun 5 a §:ssä säädetään sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavasta vakuutusyhtiöstä.

2 luku

Vakuutusyhtiön perustaminen

2 §

Perustettavalle vakuutusyhtiölle on haettava valtioneuvoston toimilupa. Toimilupa annetaan vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Toimilupa voidaan hakijan pyynnöstä rajoittaa koskemaan vakuutusluokan osaa tai osaa Suomen valtion alueesta. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma aiotusta toiminnasta (toimintasuunnitelma). Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset toimintasuunnitelmasta.

Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestykselle ja sen muutoksille on haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus.

Vakuutusyhtiön on haettava valtioneuvostolta toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo harjoittaa vakuutusliikettä, jota voimassa olevassa toimiluvassa ei ole mainittu. Hakemukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu toimintasuunnitelma.

2 §

Perustettavalle vakuutusyhtiölle on haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä toimilupa. Toimilupa annetaan vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Toimilupa voidaan hakijan pyynnöstä rajoittaa koskemaan vakuutusluokan osaa.

Toimilupa on voimassa Euroopan talousalueella ja hakijan pyynnöstä myös sen ulkopuolella. Toimilupa oikeuttaa harjoittamaan vakuutusliikettä Euroopan talousalueella sekä sijoittautumisoikeuden että palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella.

Asetuksella voidaan säätää, ettei vahinkovakuutuksen harjoittamiseen myönnetty toimilupa ole 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettulla tavalla voimassa sellaisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtio), jonka alueella toimivien vahinkovakuutusta harjoittavien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta ei perustu muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta annettuun neuvoston direktiiviin (92/49/ETY). ETA-vakuutusyhtiöllä tarkoitetaan sellaista vakuutusyhtiötä, jolla on kotipaikka ETA-valtiossa.

Toimilupahakemukseen on liitettävä suunnitelma aiotusta toiminnasta (toimintasuunnitelma) sekä selvitys yhtiön aiotuista hallituksen jäsenistä, toimitusjohtajasta sekä niistä osakkaista, joiden olisi tehtävä 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, ja heidän omistussuhteistaan. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset toimintasuunnitelmasta.

Vakuutusyhtiön on haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo laajentaa toimintaansa sellaisiin vakuutusluokkiin tai luokkaryhmiin, joita voimassa olevassa toimiluvassa ei ole mainittu tai jos vakuutusyhtiö, jolle on myönnetty toimilupa Euroopan talousalueella, aikoo ryhtyä harjoittamaan vakuutusliikettä Euroopan talousalueen ulkopuolella. Hakemukseen on liitettävä 4 momentissa tarkoitettu toimintasuunnitelma.

Voimassa oleva laki

Vakuutusyhtiöiden sulaututtua vastaanottavalla yhtiöllä tai 16 luvun 2 §ssä tarkoitetulla perustettavalla yhtiöllä on ne toimiluvat, jotka sulautuneilla on, jollei valtioneuvosto erityisestä syystä toisin määrää.

Jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa, on sen ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja liitettävä ilmoitukseen 1 momentissa tarkoitettu toimintasuunnitelma.

5 §

Toimilupa on annettava, jos aiotun vakuutusliikkeen ei katsota vaarantavan vakuutus toiminnan tervettä kehitystä ja jos vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) on vähintään seuraava:

- 1) lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoitettaessa 30 000 000 markkaa;
- 2) muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkivakuutusliikettä harjoitettaessa 14 000 000 markkaa;
- 3) vahinkovakuutusluokkiin 10—16 kuuluvaa vakuutusliikettä harjoitettaessa 14 000 000 markkaa; sekä
- 4) muuta vakuutusliikettä harjoitettaessa 7 000 000 markkaa.

5 a §

Valtioneuvoston on kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vireilletulosta ja asian rat-

Ehdotus

Vakuutusyhtiöiden sulaututtua vastaanottavalla yhtiöllä tai 16 luvun 2 §ssä tarkoitetulla perustettavalla yhtiöllä on ne toimiluvat, jotka sulautuneilla oli, jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisistä syistä toisin määrää.

4 §

Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestykselle ja sen muutoksille on haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus.

5 §

Toimilupa on annettava, jos aiotusta vakuutusliikkeestä ja vakuutusyhtiön tämän luvun 2 §:n 4 momentissa tarkoitetuista osakkaista saadun selvityksen perusteella voidaan arvioida vakuutusyhtiön noudattavan toiminnassaan terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita, jos vakuutusyhtiön johto täyttää sille 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset ja jos vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) on vähintään seuraava:

- 1) henkivakuutusliikettä ja vahinkovakuutusluokkiin 10—16 kuuluvaa vakuutusliikettä harjoitettaessa 14 000 000 markkaa; sekä
- 2) muuta vakuutusliikettä harjoitettaessa 7 000 000 markkaa.

Lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön toimiluvasta säädetään työntekijäin eläkelaisissa (395/61) ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen harjoittamiseen annettavasta toimiluvasta tapaturmavakuutuslaissa (608/48).

5 a §

Sosiaali- ja terveysministeriön on kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vireilletulosta

Voimassa oleva laki

kaisemiseksi tarvittavien asiakirjojen ja selvitysten toimittamisesta päätettävä toimiluvan myöntämisestä tai epäämisestä.

Jos päätöstä ei ole annettu 1 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Valtioneuvoston on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Ehdotus

ja asian ratkaisemiseksi tarvittavien asiakirjojen ja selvitysten toimittamisesta päätettävä toimiluvan myöntämisestä tai epäämisestä.

Jos päätöstä ei ole annettu 1 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. *Sosiaali- ja terveysministeriön* on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

10 §

Yhtiö on perustettu, jos perustamista on 9 §:n 1 momentissa mainitussa määräajassa pidetyssä perustamiskokouksessa kannattanut enemmistö merkitsijäin antamista äänistä ja vähintään kaksi kolmasosaa kokouksessa edustetuista takuuosuuksista tai osakkeista taikka 9 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa kaksi kolmasosaa perustajista ja jos perustamiskokouksessa voidaan osoittaa:

4) että takuuosuuksista ja pohjarahastosta tai osakkeista on yhteensä rahana maksettu vähintään puolet 2 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetystä yhtiötä koskevasta määrästä.

4) että takuuosuuksista ja pohjarahastosta tai osakkeista on yhteensä rahana maksettu vähintään puolet 2 luvun 5 §:n 1 momentissa säädetystä yhtiötä koskevasta määrästä.

2 a luku

**Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen
ulkomailla**

1 §

Vakuutusyhtiön muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa sijoittautumisoikeuden perusteella harjoittamaan ensivakuutustoimintaan sovelletaan tämän luvun 2—7 §:n säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vahinkovakuutusyhtiön 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettussa valtiossa harjoittamaan 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan kuitenkin 2 ja 16 §:n säännöksiä.

2 §

Tässä laissa ensivakuutustoiminnan harjoittamisena sijoittautumisoikeuden perusteella pide-

tään kiinteän toimipaikan (edustuston) perustamista muuhun ETA- valtioon kuin Suomeen.

Edustustolla tarkoitetaan asioimiston ja sivukonttorin lisäksi myös toimistoa, jota hoitaa yhtiön oma henkilökunta, ja itsenäisesti toimivaa henkilöä, jolla on pysyvä valtuutus toimia yhtiön puolesta asioimiston tapaan.

3 §

Vakuutusyhtiön on ennen edustuston perustamista ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen on liitettävä:

- a) selvitys siitä, mihin valtioon tai valtioihin edustusto aiotaan perustaa;
- b) toimintasuunnitelma, josta käy ilmi aiotun toiminnan laatu ja edustuston hallinto;
- c) perustettavan edustuston yhteystiedot;
- d) selvitys edustuston pääasiamiehestä, jolla on oikeus edustaa yhtiötä kaikissa edustuston toiminnasta johtuvissa oikeussuhteissa;
- e) jos yhtiö aikoo toimintamaassa harjoittaa muuta vahinkovakuutusluokkaan 10 kuuluvaa vakuutusta kuin rahdinkuljettajan vastuuvakuutusta, selvitys siitä, että se on jäsenenä edustuston sijaintivaltion kansallisessa toimistossa ja että se on liittynyt kyseisen valtion kansalliseen takuurahastoon; sekä
- f) laskelma 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua todistusta varten.

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriön on kolmen kuukauden kuluessa vakuutusyhtiön ilmoituksen sekä kaikkien 3 §:ssä tarkoitettujen selvitysten saapumisesta lähetettävä saamansa tiedot edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle ja ilmoitettava tietojen lähettämisestä vakuutusyhtiölle.

Ministeriön on liitettävä lähetettäviin tietoihin todistus siitä, että vakuutusyhtiö, ottaen huomioon suunniteltu toiminta, täyttää 11 luvun toimintapääomaa koskevat vaatimukset.

Jos tietoja ei ole lähetetty 1 momentissa säädetyssä määräajassa, vakuutusyhtiö voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan ministeriön hylkävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes ministeriö on päättänyt tietojen lähettämisestä. Ministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle. Tässä momentissa tarkoitettua valituk-

sen tekemisestä ja käsittelestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

5 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltäytyä tietojen lähettämisestä, jos sillä on syytä epäillä vakuutusyhtiön vakavaraisuuden riittävyyttä, hallinnon asianmukaisuutta tai sitä, ettei vakuutusyhtiön johto tai edustuston pääasiamies täytä yhtiön johdolle 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetettuja vaatimuksia. Edustustoa ei voida perustaa, jos ministeriö on kieltäytynyt lähettämistä tietoja.

6 §

Edustusto voi aloittaa toimintansa vakuutusyhtiön saatua sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen vastauksen sille lähetettyihin tietoihin, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun ministeriö ilmoitti vakuutusyhtiölle tietojen lähettämisestä.

7 §

Vakuutusyhtiön on ilmoitettava 3 §:n 2 momentin b—d kohdassa tarkoitettuihin selvityksiin sisältyvien tietojen muutoksista kirjallisesti sosiaali- ja terveysministeriölle ja edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle vähintään kuukautta ennen aiotun muutoksen tekemistä. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava 4—6 §:ssä säädettyä menettelyä.

8 §

Vakuutusyhtiön muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa harjoittamaan vakuutuspalvelujen vapaaseen tarjontaan sovelletaan tämän luvun 9—15 §:n säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vahinkovakuutusyhtiön 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettussa valtiossa harjoittamaan 1 momentissa tarkoitettuun ensivakuutus toimintaan kuitenkin 9, 10 ja 18 §:n säännöksiä.

9 §

Vakuutuspalvelujen vapaalla tarjonnalla tarkoitetaan sitä, että vakuutusyhtiö muusta kuin siitä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan, käsin tekee:

- 1) vahinkovakuutussopimuksen, joka liittyy

Voimassa oleva laki

Ehdotus

siinä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan, sijaitsevaan riskiin;

2) henkivakuutus sopimuksen siinä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan, vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön kanssa; tai

3) henkivakuutus sopimuksen oikeushenkilön kanssa, jonka siinä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan, sijaitsevaan toimipaikkaan sopimus liittyy.

10 §

Riskin katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan, jos kyseessä on:

1) tässä valtiossa sijaitseva omaisuus ja vakuutuksen kohteena on kiinteistö tai rakennus taikka rakennus irtaimistoiheen, mikäli irtaimisto on vakuutettu samalla vakuutuksella kuin rakennus;

2) tässä valtiossa rekisteröity kulkuneuvo, kun vakuutuksen kohteena on kulkuneuvo; tai

3) matkaan tai lomaan liittyviä riskejä koskeva enintään neljäksi kuukaudeksi otettu vakuutus, ja vakuutus sopimus on tehty tässä valtiossa.

Muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa katsotaan riskin sijaitsevan siinä valtiossa, jossa palveluja tarjotaan, jos vakuutus senottajalla on siellä vakinainen asuinpaikka, tai, jos vakuutuksenottaja on oikeushenkilö, tällä on siellä toimipaikka, johon vakuutus liittyy.

11 §

Jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa yhdessä tai useammassa ETA-valtiossa, on sen ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle.

Ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, mitä riskejä aiottu toiminta koskee, ja laskelma 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua todistusta varten.

12 §

Sosiaali- ja terveysministeriön on lähetettävä kuukauden kuluessa 11 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen saapumisesta sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, jossa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa aiotaan harjoittaa, tieto vakuutusyhtiön ilmoituksesta ja ilmoitettava tietojen lähettämistä vakuutusyhtiölle.

Ministeriön on liitettävä lähetettäviin tietoihin todistus siitä, että vakuutusyhtiö, ottaen huomioon suunniteltu toiminta, täyttää 11 luvun

Ehdotus

toimintapääomaa koskevat vaatimukset, selvitys siitä, minkä vakuutusluokkien mukaista toimintaa vakuutusyhtiöllä on oikeus harjoittaa sekä selvitys niistä riskeistä, joita aiottu toiminta koskee.

Jos tietoja ei ole lähetetty 1 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun valituksen.

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltäytyä lähettämästä tietoja, jos sillä on syytä epäillä vakuutusyhtiön vakavaraisuuden riittävyttä, hallinnon asianmukaisuutta tai sitä, ettei vakuutusyhtiön johto täytä yhtiön johdolle 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetettuja vaatimuksia.

Vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa ei voida aloittaa, jos ministeriö on kieltäytynyt lähettämästä tietoja.

14 §

Vakuutusyhtiö voi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan saatuaan sosiaali- ja terveysministeriöltä ilmoituksen tietojen lähettämisestä 12 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle.

15 §

Edellä 11 §:ssä tarkoitetussa ilmoituksessa mainittujen tietojen muuttuessa noudatetaan 11—14 §:ssä säädettyä menettelyä.

16 §

Jos vakuutusyhtiö aikoo perustaa edustuston valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen, tai vahinkovakuutusyhtiö aikoo perustaa edustuston 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuun ETA-valtioon, sen on ennen edustuston perustamista ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle. Ilmoituksen liitteistä on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 3 §:ssä säädetään.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kolmen kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen saapumisesta kieltää edustuston perustamisen, jos sillä on syytä epäillä vakuutusyhtiön vakavaraisuuden riittävyttä, hallinnon asianmukaisuutta tai sitä, ettei vakuutusyhtiön johto tai edustuston pääasiamies täytä yhtiön johdolle 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetettuja vaatimuksia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Jos ulkomaisesta vakuutusyrityksestä on tullut vakuutusyhtiön tytäryritys, vakuutusyhtiön on ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle kolmen kuukauden kuluessa.

18 §

Jos vahinkovakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa ETA-valtioissa, on sen ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja liitettävä ilmoitukseen toimintasuunnitelma. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset toimintasuunnitelmasta.

3 luku

Vakuutusyhtiön osakkuus

2 a §

Jokaisen, joka aikoo suoraan tai välillisesti hankkia vakuutusyhtiön osakkeita tai takuusuuksia, on ilmoitettava siitä sosiaali- ja terveysministeriölle, jos hän omistaisi osakkeita tai takuusuuksia yhteensä määrän, jonka saannon johdosta ylittäisi yhden kymmenesosan, yhden viidesosan, yhden kolmasosan tai puolet vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot ilmoituksen tekijästä ja aiotusta saannosta, ilmoituksen tekijän taloudellisesta asemasta ja aikaisemmasta omistuksesta kysymyksessä olevassa vakuutusyhtiössä sekä osakkeita tai takuusuuksia koskevista sopimus- ja rahoitusjärjestelyistä. Ilmoituksen tekijän on ministeriön pyynnöstä annettava tämän vaatimat lisäselvitykset.

(kumotaan)
(kts. 3 §)

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä myös, jos omistettujen vakuutusyhtiön osakkeiden tai takuusuuksien määrä laskee jonkin 1 momentissa säädetyn omistusrajan alapuolelle.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin

Voimassa oleva laki

rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa.

2 b §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saada jokaiselta, joka omistaa vakuutusyhtiön osakkeita tai takuusuuksia määrän, joka ylittää yhden kymmenesosan vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä, vakuutusyhtiön vakavaraisuuden valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

(kumotaan)
(kts. 7 §)

2 c §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun 2 a §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu ministeriölle, kieltää osakkeiden tai takuusuuksien hankinnan, jos omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä. Ministeriöllä on oikeus asettaa omistukselle ehdot, joita ministeriö pitää tarpeellisina vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

(kumotaan)
(kts. 4 §)

Jos osakkeiden tai takuusuuksien hankinnan jälkeen jonkin 2 a §:n 1 momentissa säädetyn omistusrajan ylittävän omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutetut edut, sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltää osakkeiden tai takuusuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön vakuutusyhtiössä.

Sillä, joka on vastoin 2 a §:n 1 momentin säännöstä jättänyt tekemättä siinä tarkoitetun ilmoituksen tai hankkinut vakuutusyhtiön osakkeita tai takuusuuksia sosiaali- ja terveysministeriön kiellostä huolimatta, ei ole vakuutusyhtiössä näihin osakkeisiin tai takuusuuksiin perustuvia muita oikeuksia kuin oikeus voittoon. Tällaista saantoa ei saa merkitä vakuutusyhtiön osake- tai takuusuusluetteloon eikä osakasluetteloon tai takuusuuden omistajista pidettävään luetteloon.

3 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön takuusuuden, takuusuuskirjan, takuusuusluettelon ja takuusuuden omistajista pidettävän luettelon osalta on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä osakeyhtiölain 3 luvussa on säädetty osakkeesta, osakekirjasta sekä osake- ja osakasluettelosta.

(kts. 8 §)

3 §

Jokaisen, joka aikoo suoraan tai välillisesti hankkia vakuutusyhtiön osakkeita tai takuuosuuksia, on ilmoitettava siitä etukäteen sosiaali- ja terveysministeriölle, jos hänen omistuksensa hankinnan johdosta olisi vähintään 10 prosenttia vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka niin suuri, että se vastaisi vähintään 10 prosenttia kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä tai että se muutoin oikeuttaisi käyttämään siihen rinnastettavaa tai muuten merkittävää vaikutusvaltaa vakuutusyhtiön hallinnossa.

Jos 1 momentissa tarkoitettua omistusta aiotaan lisätä siten, että se hankinnan johdosta olisi vähintään 20, 33 tai 50 prosenttia vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka siten, että omistus vastaisi samansuuruisia osuutta kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä tai että vakuutusyhtiöstä tulisi tytäryritys, on myös tästä hankinnasta ilmoitettava etukäteen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot ilmoituksen tekijästä ja aiotusta saannosta, ilmoituksen tekijän taloudellisesta asemasta ja aikaisemmasta omistuksesta kysymyksessä olevassa vakuutusyhtiössä sekä osakkeita tai takuuosuuksia koskevista sopimus- ja rahoitusjärjestelyistä. Ilmoituksen tekijän on ministeriön pyynnöstä annettava tämän vaatimat lisäselvitykset.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä myös, jos omistettujen vakuutusyhtiön osakkeiden tai takuuosuuksien määrä laskee jonkin 1 tai 2 momentissa säädetyn omistusrajan alapuolelle tai vakuutusyhtiö lakkaa olemasta ilmoitusvelvollisen tytäryritys.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 ja 2 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa. Jos ilmoituksen tekijä on toinen vakuutusyhtiö ja tämä yhtiö kuuluu 1 luvun 3 §:n 5 momentissa tarkoitettuun sosiaali- ja terveysministeriön määräämään yhteistoimintaryhmään, otetaan omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös yhteistoimintaryhmään kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset.

Voimassa oleva laki

4 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön takuusuuden osalta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä osakeyhtiölain 7 luvussa on säädetty kiellosta hankkia tai ottaa pantiksi omia osakkeita.

Ehdotus

4 §

(kts. 9 §)

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun 3 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu ministeriölle, kieltää osakkeiden tai takuusuuksien hankinnan, jos omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä. Ministeriöllä on oikeus asettaa omistukselle ehdot, joita ministeriö pitää tarpeellisina vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

Jos osakkeiden tai takuusuuksien hankinnan jälkeen jonkin 3 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn omistusrajan ylittävän omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutusyhtiön terveiden ja varoisten liikeperiaatteiden mukaisen toiminnan, sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltää osakkeiden tai takuusuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön vakuutusyhtiössä.

5 §

Sillä, joka on vastoin 3 §:n 1 tai 2 momentin säännöstä jättänyt tekemättä siinä tarkoitetun ilmoituksen tai hankkinut vakuutusyhtiön osakkeita tai takuusuuksia sosiaali- ja terveysministeriön kiellosta huolimatta, ei ole vakuutusyhtiössä näihin osakkeisiin tai takuusuuksiin perustuvia muita oikeuksia kuin oikeus voittoon. Tällaista saantoa ei saa merkitä vakuutusyhtiön osake- tai takuusuusluetteloon eikä osakasluetteloon tai takuusuuden omistajista pidettävään luetteloon.

6 §

Vakuutusyhtiön on ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle ministeriön määräämän ajankohtana vuosittain 3 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen osuuksien omistajat ja omistusten suuruus sekä välittömästi ilmoitettava sen tietoon tulleet osuuksien omistuksessa tapahtuneet muutokset.

7 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saada vakuutusyhtiön vakavaraisuuden valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja jokaiselta, joka omistaa vakuutusyhtiön osakkeita tai takuusuuksia määrän, joka on vähintään 10 prosent-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tia vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka määrän, joka vastaa vähintään 10 prosenttia kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä tai joka muutoin oikeuttaa käyttämään siihen rinnastettavaa tai muuten merkittävää vaikutusvaltaa vakuutusyhtiön hallinnossa.

8 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön takuusuuden, takuusuuskirjan, takuusuusluettelon ja takuusuuden omistajista pidettävän luettelon osalta on soveltuvin kohdin noudatettava, mitä osakeyhtiölain 3 luvussa säädetään osakkeesta, osakekirjasta sekä osake- ja osaksluettelosta.

9 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön takuusuuden osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä osakeyhtiölain 7 luvussa säädetään kiellosta hankkia tai ottaa pantiksi omia osakkeita.

10 luku
Tilinpäätös

10 luku
Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

1 §

Kultakin tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja toimintakertomuksen sekä emoyhtiössä myös konsernitilinpäätöksen. Lakisääteistä eläkevakuumusta harjoittavaa vakuutusyhtiötä ei kuitenkaan sisällytetä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhtiön konsernipäätökseen, eikä lakisääteistä eläkevakuumusta harjoittavan vakuutusyhtiön konsernitilinpäätökseen sisällytetä myöskään vahinkovakuutusliikettä harjoittavaa vakuutusyhtiötä.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa on sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, noudatettava tämän luvun säännöksiä ja sosiaali- ja terveysministeriön antamia vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia ohjeita.

Kultakin tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen, niiden liitteet ja toimintakertomuksen sekä emoyhtiössä myös konsernitilinpäätöksen. Lakisääteistä eläkevakuumusta harjoittavan tytär- tai osakeyhtiön tilinpäätöstietoja ei kuitenkaan yhdistellä toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätökseen.

Vakuutusyhtiön kirjanpidossa on sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty, noudatettava tämän luvun säännöksiä ja sosiaali- ja terveysministeriön antamia vakuutustoiminnan erityisluonteesta johtuvia määräyksiä.

2 §

Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassa olevissa vakuutus sopimuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritus-ten ja näitä vakuutuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa, vähennettynä tulevien

Vakuutusmaksuvastuu vastaa voimassaolevissa vakuutus sopimuksissa tarkoitetuista tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritus-ten ja näistä vakuutuksista aiheutuvien muiden menojen pääoma-arvoa vähennettynä tulevien

Voimassa oleva laki

vakuutusmaksujen pääoma-arvolla ja lisätynä kesken sovitun vakuutusajan rauenneista vakuutuksista ehkä aiheutuvan vastuun pääoma-arvolla. Vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista 13 luvun 3 §:n mukaisia lisäetuja varten tehtyä varausta, jota perusteiden mukaan ei saada käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, mikä on syntynyt vastuvelan laskemisperusteen muuttamisesta.

Jos vakuutuksen on antanut yhtä useampi vakuutuslaitos yhteisesti ehdoin, että ne ovat vastuussa omasta ja toistensa puolesta, saadaan sellaisesta ehdosta huolimatta jättää vastuvelkaan ottamatta se osa vastuun pääoma-arvosta, joka sopimuksen mukaan kuuluu toiselle suomalaiselle vakuutusyhtiölle, jollei se ole selvitystilassa tai 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa. Viimeksi mainituissa ja muissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriö määrää, saadaanko ja missä määrin toiselle vakuutuslaitokselle kuuluvan vastuun pääoma-arvo jätetään vastuvelkaan ottamatta.

Henkivakuutuksen, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuuksia lukuun ottamatta, ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuun sekä aika- ja elinkorkojen

Ehdotus

vakuutusmaksujen pääoma-arvolla ja lisätynä kesken sovitun vakuutusajan rauenneista vakuutuksista ehkä aiheutuvan vastuun pääoma-arvolla. Vakuutusmaksuvastuun luonteen niin edellyttäessä vakuutusmaksuvastuu voidaan määrätä maksettujen vakuutusmaksujen ja vakuutukselle hyvitettyjen muiden tuottojen yhteismääränä vähennettynä vakuutusturvan ylläpitämisestä ja vakuutuksen hoitamisesta vakuutusmaksuvastuun mukana perityillä kuluilla. Vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös sellaista 13 luvun 3 §:n tai työntekijäin eläkelain 12 a §:n 2 momentin mukaisista lisäeduista aiheutunutta vastuuta, jota perusteiden mukaan ei saa käyttää muun kuin sellaisen tappion peittämiseen, joka on syntynyt vastuvelan laskuperusteiden muuttamisesta.

Yhtiöllä on oltava turvaavat laskuperusteet vastuvelan määrittämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö voi vaatia ennakkovahvistuksen vahinkovakuutuksen vastuvelan määrittämisessä noudatettaville tilastollisille ja korkoutusta koskeville menetelmille. Vastuvelan sisällöstä ja turvaavuuden vastuuelalle asettamista vaatimuksista säädetään henki- ja vahinkovakuutuksen osalta tarkemmin asetuksella ja lakisääteisen eläkevakuutuksen osalta työeläkettä koskevissa laeissa.

Jos vakuutuksen on antanut yhtä useampi vakuutuslaitos yhteisesti ehdoin, että ne ovat vastuussa omasta ja toistensa puolesta, saadaan sellaisesta ehdosta huolimatta jättää vastuvelkaan ottamatta se osa vastuun pääoma-arvosta, joka sopimuksen mukaan kuuluu toiselle suomalaiselle vakuutusyhtiölle tai ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle, jollei se ole selvitystilassa tai 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa. Viimeksi mainituissa tapauksissa tai kun kysymyksessä on muu ulkomainen vakuutusyhtiö, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus päättää, saadaanko ja missä määrin toiselle vakuutuslaitokselle kuuluvan vastuun pääoma-arvo jätetään vastuvelkaan ottamatta.

3 §

Vastuuelkaa katettaessa on otettava huomioon, millaista vakuutusliikettä yhtiö harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

korvausvastuun katteesta on luetteloitava vähintään 85 prosenttia sanottujen vastuiden yhteismäärästä. Luetteloidun katteen on oltava:

1) obligaatioita ja muita velkasitoumuksia, jotka on antanut tai taannut Suomen valtio, kunta tai kuntainliitto;

2) obligaatioita, jotka kuuluvat suomalaisen hypoteekkiyhdistyksen ja talletuspankin ottamaan obligaatiolainaan;

3) saamistodistuksia, joista vastaa suomalainen talletuspankki;

4) velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai toisen maalla olevaan laitokseen ja vuokraoikeuteen itse maahan, kuitenkin vain ehdolla, että yhtiön saaminen sekä ne saamiset, joilla on sama tai parempi etuoikeus, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 70 prosenttia tai, jos on kysymys sellaisen yhteisön omaisuudesta, jossa yhtiöllä on ehdoton määräysvalta, 85 prosenttia siitä arvosta, joka kiinnitettyllä omaisuudella pätevän ammattimiehen arvion perusteella voidaan katsoa olevan;

5) Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta; luetteloon otettu omaisuuden arvo sekä ne saamiset, joiden vakuutena on kiinnitys tähän omaisuuteen, eivät kuitenkaan yhteensä saa olla suuremmat kuin 85 prosenttia 4 kohdassa mainitun tavoin määrättävästä omaisuuden arvosta;

6) muita arvopapereita ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 1—4 kohdassa mainittuihin tai joihin ministeriö sallii katteen sijoittamisen; tai

7) velkasitoumuksia, joiden panttivakuutena on yhtiön antamia vakuutuskirjoja enintään niiden takaisinostoarvoon saakka.

Luetteloidun katteen veroisena on pidettävä jälleenvakuutuksenantajan vastuuta tämän pykälän 2 momentin mukaisesta vastuuvelasta enintään ministeriön hyväksymään määrään sekä maksamattomien vakuutusmaksujen niitä osia, jotka vakuutusmaksuvastuuta laskettaessa on oletettu maksetuiksi.

Ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön on katettava vastuuvelka jäljempänä tässä pykälässä säädetyihin omaisuuslajeihin kuuluvin sellaisin varoin, jotka käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaan arvostettuina riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

1) annettua jälleenvakuutusliikettä vastaava osuus enintään ministeriön hyväksymään määrään;

2) saatua jälleenvakuutusliikettä vastaava osuus sitä vastaavien jälleenvakuutuslalletesäämisten määrään saakka;

3) takautumisoikeuteen perustuvat saamiset;

Luetteloitua katetta koskevat arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään yhtiön muusta omaisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Ehdotus

4) niiden vakuutuksen kohteena olevien vahingoittuneiden esineiden arvo, joiden omistusoikeus siirtyy tai on siirtynyt vakuutusyhtiölle;

5) luottovakuutusliikkeen tunnettuihin vakuustapahtumiin liittyvät yhtiön hallussa olevat vastavakuudet;

6) vakuutusten hankinnasta aiheutuneet menot, jotka on aktivoitu taseen vastaaviin; ja

7) ministeriön erityisistä syistä vähennettäviksi hyväksymät muut erät.

Ministeriö voi erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on asetuksessa säädetyin rajoituksin oltava:

1) joukkovelkakirjalainoja ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä;

2) velkasitoumuksiin perustuvia laina- ja muita saamisia;

3) osakkeita ja muita tuotoiltaan vaihtelevia omistussuusia;

4) osuuksia sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusyrityksissä;

5) kiinteistöjä, rakennuksia ja kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia, kuten nautinta- ja käyttöoikeuksia ja tontinvuokraoikeuksia; osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä; oikeuksia vesivoimalaitoksen käytössä olevaan vesivoimaan edellyttäen, että vesivoiman käyttöoikeuden vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys; rakennusaikaisia saamisia sellaiselta kiinteistöyhteisöltä, joka omistaa tässä kohdassa tarkoitettuja varoja ja jossa vakuutusyhtiöllä katteen haltijana on määräämisvalta;

6) ensi- ja jälleenvakuutusliikkeestä johtuvia saamisia vakuutuksenottajilta, vakuutuksenantajilta ja vakuutusedustajilta;

7) verosaamisia ja muita saamisia valtioilta ja muilta julkisyhteisöiltä;

8) saamisia takuurahastoilta;

9) muita kuin 5 kohdassa tarkoitettuja aineellisiin hyödykkeisiin luettavia varoja;

10) rahaa ja pankkisaamisia, talletuksia luottolaitoksissa ja muissa laitoksissa, joilla on oikeus vastaanottaa talletuksia;

11) siirtosaamisia, kuten kertyneitä korkoja, kertyneitä vuokria ja muita tulojäämiä sekä menoennakoita; tai

12) lakisääteisen eläkevakuutuksen osalta sosiaali- ja terveysministeriön tämän vakuutuslain erityisluonteen johdosta hyväksymiä muita eräiä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 a §

Mitä vastuuvelan katteesta 3 §n 2 momentissa säädetään, ei koske henkivakuutusluokassa 3 tarkoitettua tiettyjen sijoitusten kehitykseen sidottua vakuutusta (*sijoitussidonnainen vakuutus*). Näiden vakuutusten kannan vastuuvelan kate on eriytettävä muun vastuuvelan katteesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan ja sen katteena olevan omaisuuden vastaavuudesta sekä katteen luetteloinista.

3 a §

Mitä 3 §n 2—9 momentissa säädetään vastuuvelan katteesta, ei koske henkivakuutusluokassa 3 tarkoitettua tiettyjen sijoitusten kehitykseen sidottua vakuutusta (*sijoitussidonnainen vakuutus*). Näiden vakuutusten vastuuvelan kate on eriytettävä muun vastuuvelan katteesta.

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin saa kuulua sellaisia:

- 1) osakkeita ja osuuksia;
- 2) sitoumuksia, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla sitoumuksilla;
- 3) johdannaissovimuksia;
- 4) joukkovelkakirjalainoja; ja
- 5) muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä; joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa tai siihen sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaan rinnastettavassa muussa valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla, joista säädetään 3 §:n 5 momentissa tarkoitettussa asetuksessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen julkisen kaupankäynnin kohteena olevien varojen lisäksi saa sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin kuulua muita 3 §:n 5 momentissa mainittuja varoja enintään ministeriön vahvistama määrä.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka on katettava näiden vakuutusten arvonkehityksen määrääviin sijoituskohteisiin kuuluvien varojen ministeriön vahvistamin sellaisin poikkeuksin, jotka eivät vaaranna vakuutettuja etuja tai 11 luvun mukaisten vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä.

Ministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten vakuutusyhtiön on katettava sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelka. Ministeriön an-

tamissa määräyksissä käsitellään erityisesti vastuvelan katteeseen kuuluvien varojen sijaintia, vakuutuksen takaisinoston ja sijoituskohteen vaihdon rajoittamista sekä katteen luotteloimista. Ministeriö voi myös tarvittaessa antaa määräyksiä sijoitustoiminnasta aiheutuvien riskien hajauttamista koskevista periaatteista, joita vakuutusyhtiön on noudatettava sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määräävien sijoituskohteiden valinnassa.

4 §

Jos vakuutusyhtiön kuulumaton sijoitusomaisuus on kirjattu hankintamenoa tai sitä pienempää todennäköistä hankintamenoa taikka luovutushintaa alhaisempaan määrään, on erotus (ennakkokulukirjaus) merkittävä erikseen taseeseen. Tuloslaskelmaan on omiana eränä merkittävä ennakkokulukirjauksen muutos tilikauden aikana.

4 §

Vakuutusyhtiöllä tilikauden päättyessä jäljellä olevien sijoitusten hankintameno aktivoidaan. Rakennusten hankintameno on poistettava vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan. Sijoitusten taseeseen merkittävää hankintamenoa on alennettava tulovaikutteisesti, jos sijoituksen käypä arvo on tilikauden päättyessä sen hankintamenoa tai tämän momentin perusteella aikaisemmin tehdyillä arvonalennuksilla vähennettyä hankintamenoa pienempi. Jollei sosiaali- ja terveysministeriö erityisestä syystä toisin määrää, käyttöomaisuudeksi ja saamisiksi katsottavien sijoitusten osalta alentaminen voidaan jättää suorittamatta, jos arvon alentumista on pidettävä tilapäisenä. Arvon alennus on palautettava tulovaikutteisesti hankintamenoon siltä osin kuin sijoituksen käypä arvo seuraavien tilikausien päättyessä mahdollisesti ylittää alennetun hankintamenon.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan merkitä taseeseen 1 momentista poikkeavalla tavalla siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää.

Jos maa- tai vesialueen, rakennuksen, arvopaperin tai muun niihin verrattavan hyödykkeen käypä arvo on tilikauden päättyessä pysyvästi hankintamenoa olennaisesti suurempi, voidaan taseeseen merkitä hankintamenon lisäksi enintään käyvän arvon ja hankintamenon erotuksen suuruisen arvonkorotus. Jos hyödykkeen arvoa on tilikauden aikana korotettu, on korotusta vastaava määrä merkittävä sijoitusomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuudeksi katsottavan hyödykkeen osalta taseen vastattaviin arvonkorotusrahas-
toon.

Hyödyke siirretään sijoitusomaisuudeksi tai käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten ryhmästä toiseen 1—3 momentissa tarkoitetun tasearvon määräisenä.

Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi, tuloslaskelmaan merkitty arvonkorotus on oikaistava tulosvaikutteisesti ja arvonkorotusrahastoon merkitty arvonkorotus on peruutettava.

Arvonkorotusrahastoa saadaan käyttää ainoastaan osakeyhtiön rahastoantiin, osakeyhtiölain 4 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun siirtoon osakepääomaan tai keskinäisen vakuutusyhtiön pohjarahaston kartuttamiseen ja tällöinkin vain, jos rahasto on muodostunut käyttöomaisuudeksi katsottavien sijoitusten arvonkorotuksista. Arvonkorotusta peruutettaessa on rahastoon merkittyä pääomaa vähennettävä peruutettavalla määrällä. Jos yhtiön osakepääomaa on korotettu tai pohjarahastoa on kartutettu käytämällä hyväksi arvonkorotusrahastoa eikä rahastoon merkittyä pääomaa voida pienentää peruutettavalla määrällä, on vastaava määrä merkittävä vapaan oman pääoman vähennykseksi.

Taseen liitteenä on ilmoitettava tase-eräkohteisesti sijoitusten hankintameno ja käypä arvo.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenoa määrittämisestä sekä rakennusten suunnitelman mukaisten poistojen esittämistavasta.

4 a §

Mitä 4 §:n 1—7 momentissa säädetään, ei koske sijoitussidonnaisia vakuutuksia.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevat sijoitukset on esitettävä taseessa erikseen arvostettuina käypään arvoon. Jos sijoitusten käyvän arvon ja hankintamenoa erotus on tilikauden aikana muuttunut, on muutosta vastaava määrä merkittävä tuloslaskelmaan. Taseen liitteenä on ilmoitettava sijoitusten hankintameno.

8 §

Jos vakuutusyhtiöllä on saamia vakuutusyhtiön konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai velkoja sille, on ne ilmoitettava taseen liitteenä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

Mitä 1 momentissa on säädetty, on voimassa rahalainoista yhtäältä vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toisaalta vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön muille osakkeen-

8 §

Jos taseeseen sisältyy rahalainoja vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenille taikka toimitusjohtajalle, on taseen liitteenä erikseen ilmoitettava niiden yhteismäärä, mikäli se ylittää sosiaali- ja terveysministeriön vahvis-

Voimassa oleva laki

omistajille kuin vakuutusyhtiöille ja tytäryhtiöille, mikäli kysymyksessä olevien lainojen yhteismäärä ylittää sen määrän, jonka ministeriö vahvistaa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin on rinnastettava tällaisen henkilön avio puoliso, veli ja sisar sekä se, joka on häneen suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

Jos vakuutusyhtiö on antanut vieraan sitoumuksen vakuudeksi pantteja tai niihin verrattavia vakuuksia, on ne merkittävä taseen liitteeseen ministeriön määräämin tavoin eriteltyinä. Sama koskee vakuutusyhtiön antamia muita kuin vakuuksiin perustuvia vastuositoumuksia.

Ehdotus

taman määrän. Mitä tässä momentissa on sanottu, on voimassa myös rahalainoista vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön muille osakkeenomistajille kuin vakuutusyhtiölle ja tytäryhtiölle. Ministeriö antaa tarkemmat määräykset tässä momentissa tarkoitetuista rahalainoista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin on rinnastettava tällaisen henkilön avio puoliso, veli ja sisar sekä se, joka on häneen suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

Jos vakuutusyhtiö on antanut vieraan sitoumuksen vakuudeksi pantteja tai niihin verrattavia vakuuksia, on ne merkittävä taseen liitteeseen ministeriön määräämin tavoin eriteltyinä. Sama koskee vakuutusyhtiön antamia muita kuin vakuutuksiin perustuvia vastuositoumuksia.

9 §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on annettava seuraavat tiedot:

3) käyttö- ja sijoitusomaisuuteen kuuluvan kiinteän omaisuuden ja osakkeiden osalta on ilmoitettava verotusarvo tase-erien mukaan eriteltyinä; ja

4) jos tilikauden poistot määritetään ja perusteitaan huomattavasti eroavat edellisen tilinpäätöksen poistoista, on siitä annettava perusteltu selostus. Muutoinkin on annettava selostus sellaisista tilikauden tulokseen sisältyvistä tuotto- ja kulueristä, jotka merkittävällä tavalla vaikuttavat tuloksen vertailukelpoisuuteen edellisen tilinpäätöksen kanssa, tai jotka muulla tavoin ovat merkitykseltään huomattavia.

10 §

Vakuutusyhtiön toimintakertomukseen on liitettävä rahoituslaskelma. Siinä on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

3) jos tilikauden poistot määritetään ja perusteitaan huomattavasti eroavat edellisen tilinpäätöksen poistoista, on siitä annettava perusteltu selostus. Muutoinkin on annettava selostus sellaisista tilikauden tulokseen sisältyvistä tuotto- ja kulueristä, jotka merkittävällä tavalla vaikuttavat tuloksen vertailukelpoisuuteen edellisen tilinpäätöksen kanssa, tai jotka muulla tavoin ovat merkitykseltään huomattavia; ja

4) vakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenten taikka toimitusjohtajan osalta heidän näistä tehtävistään syntyvät tai tehdyt eläkesitoumukset, heille myönnetyt lainat yhteismäärinä ja olennaiset tiedot lainojen ehdoista ja takaisinmaksusta.

10 §

Vakuutusyhtiön toimintakertomukseen on liitettävä rahoituslaskelma ja emoyhtiössä myös konsernin rahoituslaskelma. Rahoituslaskelmassa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhtiön varojen on niiden luonne huomioon ottaen ja sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti arvioituna katsottava ylittävän vakuutusyhtiön velat.

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla vakuutusyhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset. Varat, velat ja sitoumukset määritellään ja arvioidaan niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

4 §

Lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä lasketaan 1 momentissa säädetyllä tavalla. Työntekijäin eläkelain (395/61) vähimmäisehtojen mukaisen työkyvyttömyys- työttömyys- ja perhe-eläkevakuutusliikkeen osalta noudatetaan kuitenkin 1 momentin 2 kohdan sijasta 2 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Toimintapääoman vähimmäismäärää laskettaessa yrittäjien eläkelain (468/69) mukainen vakuusliike jätetään kokonaan ottamatta huomioon, ja työntekijäin eläkelain mukaisesta liikkeestä otetaan huomioon 10 prosenttia.

Lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä lasketaan 1 momentissa säädetyllä tavalla. Työntekijäin eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkevakuutusliikkeen osalta noudatetaan kuitenkin 1 momentin 2 kohdan sijasta 2 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Toimintapääoman vähimmäismäärää laskettaessa yrittäjien eläkelain (468/69) mukainen vakuutusliike jätetään kokonaan ottamatta huomioon, ja työntekijäin eläkelain mukaisesta liikkeestä otetaan huomioon kymmenen prosenttia.

6 §

Vakuutusyhtiön oman pääoman on oltava vähintään puolet 3 ja 5 §:n mukaisesta vakuutusyhtiön takuumäärästä.

6 §

Vakuutusyhtiön oman pääoman on oltava vähintään puolet 3 ja 5 §:n mukaisesta vakuutusyhtiön takuumäärästä. Sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin omaan pääomaan rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa vakuutusyhtiön ottama laina, jolla on huonompi etuoikeus kuin vakuutusyhtiön muilla sitoumuksilla.

Henkivakuutusyhtiön toimintapääomasta vähintään 5 §:n 2 momentin mukaista takuumäärän vähimmäismäärää vastaavan osan on muodostuttava asetuksella säädettävistä eristä.

Puolet henkivakuutusyhtiön takuumäärästä, kuitenkin aina vähintään 5 §:n 2 momentin mukaisen määrän, on muodostuttava asetuksella säädettävistä eristä.

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

1 §

Yhtiön varoja saadaan jakaa osakkaille vain sen mukaisesti kuin tässä laissa on säädetty voitonjaosta, osakepääoman tai vararahaston alentamisen yhteydessä suoritettavista maksuis-

1 §

Yhtiön varoja saadaan jakaa osakkaille vain sen mukaisesti kuin tässä laissa säädetään voitonjaosta, osakepääoman tai vararahaston alentamisen yhteydessä suoritettavista maksuis-

Voimassa oleva laki

ta ja varojen jaosta yhtiön purkautuessa. Voitonjako ei katsota sellaista lisätujen antamista, mikä suoritetaan 13 luvun säännöksiä noudattaen sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

2 §

Voitonjako ei saa ylittää viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisen voiton ja yhtiön muun vapaan oman pääoman yhteismäärää vähennettynä taseen osoittamalla tappiolla sekä määrällä, joka 11 luvun oman pääoman ja toimintapääoman suhdetta koskevien säännösten johdosta tai yhtiöjärjestyksen mukaan on siirrettävä vararahastoon tai muutoin jätettävä jakamatta, Erityisiin syihin perustuvasta kiellostä on säädetty osakeyhtiölain 6 luvun 2 §ssä.

Osakeyhtiölain 12 luvun 4 §n 2 momentissa tarkoitettua jaettavaa voittoa määrättäessä on tilikauden voitosta lisäksi vähennettävä se määrä, joka 11 luvun oman pääoman ja toimintapääoman suhdetta koskevien säännösten johdosta on siirrettävä vararahastoon tai muutoin jätettävä jakamatta.

3 §

Jos yhtiön varoja on jaettu osakkaille vakuutusta varten vahvistettujen perusteiden vastaisesti, on myös soveltuvin osin noudatettava, mitä osakeyhtiölain 12 luvun 5 §ssä on säädetty.

5 §

Rahalainan antaminen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle taikka toimitusjohtajalle samoin kuin vakuuden antaminen heidän velvoitteistaan on sallittu vain viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen osoittaman vapaan oman pääoman puitteissa ja edellyttäen, että velalliselta saadaan 10 luvun 3 §n 2 momentin 1—4, 6 ja 7 kohdassa mainitun sijoituksen veroinen vakuus. Sama koskee lainan tai vakuuden antamista edellä mainitun henkilön aviopuolisolle, veljelle tai sisarelle taikka sille, joka on tällaiseen henkilöön suoraan ylenevässä tai alenevässä sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

Ehdotus

ta ja varojen jaosta yhtiön purkautuessa. Voitonjako ei katsota sellaista lisätujen antamista, mikä suoritetaan *laskuperusteiden mukaisesti 13 luvun tai työntekijäin eläkelain 12 a §:n 2 momentin säännöksiä noudattaen.*

2 §

Osakeyhtiölain 12 luvun 2 §:n 1 momentissa ja 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu voitonjako on kielletty, jos vakuutusyhtiön oma pääoma alittaa 11 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetyn vähimmäismäärän. Omaan pääomaan ei tällöin rinnasteta 11 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua vakuutusyhtiön ottamaa lainaa.

Osakeyhtiölain 12 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista yhteismäärää laskettaessa huomioon ei oteta 10 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavaa vakuutusyhtiötä.

3 §

Jos yhtiön varoja on jaettu osakkaille vakuutusta *koskevien* perusteiden vastaisesti, on myös soveltuvin osin noudatettava, mitä osakeyhtiölain 12 luvun 5 §ssä *säädetään.*

5 §

Rahalainan antaminen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle taikka toimitusjohtajalle samoin kuin vakuuden antaminen heidän velvoitteistaan on sallittu vain viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen osoittaman vapaan oman pääoman puitteissa ja edellyttäen, että *lainalla tai vakuudella on takaus, jonka on antanut ETA-valtiossa toimiluvan saanut talletuspankki, tai muu turvaava vakuus.* Sama koskee lainan tai vakuuden antamista edellä mainitun henkilön aviopuolisolle, veljelle tai sisarelle taikka sille, joka on tällaiseen henkilöön suoraan ylenevässä tai alenevässä sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 luku

Henkivakuutus ja muu pitkäaikainen vakuutus

2 §

Henkivakuutuksessa, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi annettavia lisävakuutuksia lukuun ottamatta, on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

- 1) miten vakuutusmaksut lasketaan;
- 2) miten vastuuvetka lasketaan;
- 3) vapaakirjasta ja takaisinostosta;
- 4) vakuutusmaksun laiminlyönnin seuraamuksista; sekä
- 5) vakuutuksenottajan oikeuksista, kun vakuutus muun syyn kuin takaisinoston takia ennen sovittua aikaa lakkaa tai yhtiö muuten vapautuu vastuustaan.

Hakemuksessa, joka koskee vakuutusmaksun laskemisperusteita, on esitettävä selvitys siitä, mihin vakuutettujen ryhmään, huomioon ottaen asianomaisten terveydentila ja muut yhtiön vastuuseen vaikuttavat seikat, mitään maksua sovelletaan. Jos tässä myöhemmin tapahtuu muutos, se ja sen syyt on viipymättä ilmoitettava ministeriölle.

3 §

Mitä 2 §:ssä henkivakuutuksen perusteista säädetään, on soveltuvin osin noudatettava annettaessa sellaisia vakuutukseen liittyviä lisäetuja, joihin yhtiö vakuutussopimuksessa ei ole sitoutunut.

13 luku

Henkivakuutus

1 §

Henkivakuutuksella sekä vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvilla vakuutuksilla on oltava 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen vastuuvetien laskuperusteiden lisäksi laskuperusteet, joissa määrätään, miten vakuutusmaksut tai niitä vastaavat vakuutusturvan määrät lasketaan, näiden vakuutusten takaisinostoarvosta ja vapaakirja-arvosta. Vapaakirja-arvolla tarkoitetaan sitä turvaa, jonka vakuutus antaa, jos vakuutusmaksuja ei enää makseta.

Laskuperusteesta on käytävä myös ilmi, miten vakuutetut jaetaan ryhmiin yhtiön vastuuseen vaikuttavien tekijöiden perusteella.

2 §

Uusien henkivakuutusten vakuutusmaksun laskuperusteet on laadittava silmällä pitäen vakuutettujen etujen turvaamista siten, että vakuutusyhtiö pystyy selviytymään kaikista näiden vakuutusten sille aiheuttamista velvoitteista joutumatta käyttämään muita varoja kuin näiden vakuutusten vakuutusmaksuja ja niiden sijoittamisesta saatavia tuottoja tavalla, joka saattaisi vaarantaa 11 luvun mukaisten vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä.

3 §

Päätettäessä lisäetujen antamisesta sellaisille vakuutuksille, joille on vakuutussopimuksessa annettu oikeus vakuutusten tuottaman ylijäämän perusteella mahdollisesti annettaviin lisäetuihin, on kohtuullisessa määrin otettava huomioon sekä näille vakuutuksille annettavien lisäetujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen osalta näiden vakuutusten tuottaman ylijäämän määrä ja

4 §

Vakuutusmaksuvastuun laskuperusteita saa muuttaa ainoastaan siten, että vastuu uusien perusteiden mukaan laskettuna ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä tavalla ryhmitettynä on muutoshetkellä kunkin ryhmän osalta vähintään yhtä suuri kuin vanhojen perusteiden mukaan laskettu vastuu, mikäli eroa ei siirretä 10 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun varaukseen 3 §:n mukaisia lisäetuja varten.

5 §

Perusteet, jotka mainitaan 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa, on laadittava silmällä pitäen lähinnä vakuutettujen etujen turvaamista, sekä perusteet, jotka mainitaan sanotun momentin 3—5 kohdassa ja 3 §:ssä, silmällä pitäen lähinnä niiden kohtuullisuutta.

6 §

Henkivakuutusyhtiö ei saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa tehdä sopimusta sellaisten henkivakuutusten jälleenvakuuttamisesta, jotka yhtiö vastaisuudessa myöntää, ellei sopimusta voida yhtiön puolesta irtisanoa lakkaavaksi ilman korvausta viimeistään vuoden kuluttua irtisanomisesta.

7 §

Vastuuvelan laskemisesta ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi annettavasta vahinkovakuutuksesta on vastaavasti voimassa, mitä 2—6 §:ssä säädetään henkivakuutuksesta.

8 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, millaiseen omaisuuteen sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehitys voidaan sitoa.

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa on nouda-

muodostumistapa. Lisäedut eivät saa vaarantaa yhtiön 11 luvun mukaan määräytyvien vakava-raisuusvaatimusten täyttymistä tai lisäetujen tason jatkuvuutta.

Mitä 1 §:ssä on säädetty henkivakuutuksen laskuperusteista, on soveltuvin osin noudatettava myös annettaessa vakuutuksille lisäetuja.

4 §

Laskuperusteita, joista säädetään 1 §:ssä ja 10 luvun 2 §:ssä, ei saa muuttaa siten, että muutos alentaisi yksittäisten vakuutusten takaisinostoarvoja ilman, että vakuutuksenottajalle annetaan mahdollisuus lopettaa vakuutus nostamalla alentamaton takaisinostoarvo. Perusteiden muuttaminen ei saa alentaa vakuutusten vapaa-kirja- arvoja, ellei ole kysymys sellaisesta muutoksesta, joka aiheutuu lainsäädännön muuttumisesta tai siitä, että yhtiön on alennettava vastuuvakaa laskettaessa käyttämänsä korkokantaa sosiaali- ja terveysministeriön alennettua vastuuvakalaskelmissa käytettävän koron ylärajaa.

(kumotaan)

(kumotaan)

(kumotaan)

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tettava ministeriön vahvistamaa perustetta, jossa määrätään, millaisin ehdoin vakuutukseen liittyvää sijoituskohdetta voidaan vakuutuksenottajan vaatimuksesta muuttaa. Tämä peruste samoin kuin sijoitussidonnaisen vakuutuksen takaisinos-toa koskeva peruste on laadittava silmällä pitäen vakuutettujen etujen turvaamista ja perusteen kohtuullisuutta.

Ministeriö voi sijoitussidonnaisen vakuutuksen osalta myöntää poikkeuksia 2—5 §:n säännök-sistä.

14 luku

Vakuutusyhtiöiden valvonta

1 §

Vakuutusyhtiön talouden valvonta myös sen harjoittaman 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa ja 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutusliikkeen osalta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Talouden valvonta käsittää erityisesti vakuutus-yhtiön vakavaraisuuden, vakuutusteknisen vas-tuuelan, sen katteena olevien varojen sekä vahinkovakuutusluokan 18 (matka-apu) harjoit-tamiseen käytettävissä olevien voimavarojen tar-kastamisen.

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus milloin tahansa tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen sivuyhtiön liikettä ja muuta toimintaa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösval-taa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuiten-kaan päätöksen tekoon. Tarkastusta varten ministeriössä voi olla erityisiä asiantuntijoita. Näiden palkkaedut vahvistaa ministeriö ja ne suoritetaan asianomaisten yhtiöiden varoista mi-nisteriön määräämällä tavalla.

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen sivuyhtiön liikettä ja muuta toimintaa. Ministeriöllä on oikeus suorittaa tarkastuksia vakuutusyhtiön ti-loissa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksentekoon.

Ministeriöllä on oikeus tarkastaa vakuutusyh-tiön muussa ETA-valtiossa sijaitsevan edustuston toimintaa, joko itse tai edustajansa välityksellä, ilmoitettuaan asiasta tarkastuksen kohteena ole-van edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuk-sesta vastaavalle viranomaiselle.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske va-kuutusyhtiön edustustoja 2 luvun 2 §:n 3 momen-tissa tarkoitetussa valtiossa, ellei tämän valtion lainsäädännöstä muuta johdu.

Tarkastusta varten ministeriössä voi olla eri-tyisiä asiantuntijoita. Näiden palkkaedut vahvis-

Voimassa oleva laki

Jos erityistä syytä on, voi ministeriö ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä on niistä maksutta annettava yhtiölle jäljennös.

5 §

Jollei vakuutusyhtiö noudata lakia, toimilupansa, yhtiöjärjestystään tai vakuutusta varten vahvistettuja perusteita taikka sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, tai jos sen toiminnan perusteet eivät enää ole lain mukaiset taikka jos yhtiö on ministeriön varoituksesta huolimatta käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja, ministeriön tulee kehottaa yhtiötä korjaamaan asia määräajassa, joka ilman pakottavia syitä ei saa olla kuutta kuukautta pitempi.

Ministeriöllä on oikeus kieltää yhtiökokouksen, hallintoneuvoston tai hallituksen 1 momentissa mainittua asiaa koskevan päätöksen toimeenpano. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa yhtiön ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi.

Edellä tässä pykälässä mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jollei edellä tässä pykälässä tarkoitettua kehotusta tai kieltä noudateta, ministeriö voi kieltää yhtiötä antamasta uusia vakuuksia, kunnes asia on korjattu, ja jos velvoitteiden laiminlyönti on tärkeä, valtioneuvosto voi rajoittaa yhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen.

Jos yhtiö ei aloita toimiluvan mukaista toimintaansa 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä tai jos yhtiö lopettaa toimintansa vähintään kuuden kuukauden ajaksi toimiluvan myöntämisen jälkeen, valtioneuvosto voi rajoittaa toimilupaa tai peruuttaa sen.

Jos niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi, tai jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty, valtioneuvosto voi rajoittaa toimilupaa tai peruuttaa sen.

5 a §

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapä-

Ehdotus

taa ministeriö ja ne suoritetaan asianomaisten yhtiöiden varoista ministeriön määräämällä tavalla.

Jos siihen on erityinen syy, ministeriö voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on maksutta annettava yhtiölle jäljennös.

5 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupansa, yhtiöjärjestystään tai sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Ministeriöllä on oikeus kieltää yhtiökokouksen, hallintoneuvoston tai hallituksen 1 momentissa mainittua asiaa koskevan päätöksen toimeenpano. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa yhtiön ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi.

Edellä tässä pykälässä mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jollei tässä pykälässä tarkoitettua kehotusta tai kieltä noudateta, ministeriö voi kieltää vakuutusyhtiötä antamasta uusia vakuuksia, kunnes asia on korjattu.

5 a §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi rajoittaa

Voimassa oleva laki

oma on pienempi kuin 11 luvun 2 §:n mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 4 §:n mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä on välittömästi toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Ehdotus

vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

1) yhtiö ei aloita toimintaansa 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä;

2) yhtiö ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta;

3) yhtiö on lopettanut toimintansa yli kuuden kuukauden ajaksi toimiluvan myöntämisen jälkeen;

4) vakuutusyhtiö ei noudata tämän luvun 5 §:ssä tarkoitettua kehoitusta tai kieltoa ja velvoitteiden laiminlyönti on törkeä;

5) yhtiö ei ole kyennyt sille asetetussa määräjassa suorittamaan 5 b §:ssä tarkoitettua taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä; tai

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi taikka jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty.

Sosiaali- ja terveysministeriön on ilmoitettava toimiluvan rajoittamisesta tai peruuttamisesta niiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaaville viranomaisille, joissa yhtiö harjoittaa vakuutusliikettä 2 a luvun 1 §:n 1 momentin tai 8 §:n 1 momentin perusteella.

5 b §

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 2 §:n mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 4 §:n mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, taikka vakuutusyhtiön, jonka oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n vähimmäisvaatimusta, on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma.

6 §

Milloin sosiaali- ja terveysministeriö katsoo vakuutusyhtiön joutuneen tai olevan joutumas-

6 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi ottaa hallituksensa yhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta

Voimassa oleva laki

sa sellaiseen tilaan, että yhtiö on purettava, on ministeriöllä valta ottaa haltuunsa yhtiön omaisuutta 15 luvun 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua vastuovelkaa vastaava määrä. Ministeriö voi myös kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta yhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta.

Ehdotus

taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta ilmoitettuaan asiasta niiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien muiden valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaaville viranomaisille, joissa vahinkovakuutus sopimuksen kattama riski 2 a luvun 10 §:n mukaan sijaitsee tai jossa henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee, jos:

- 1) vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu;
- 2) vakuutusyhtiö ei täytä 10 luvun 3 tai 3 a §:n vastuvelan katetta koskevia vaatimuksia;
- 3) vakuutusyhtiö ei täytä tämän luvun 5 b §:n 2 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle ja omalle pääomalle asetettuja vaatimuksia; sekä
- 4) jos vakuutusyhtiö ei enää täytä tämän luvun 5 b §:n 1 momentissa mainittuja 11 luvussa yhtiön toimintapääomalle asetettuja vaatimuksia ja ministeriöllä on aihetta olettaa yhtiön taloudellisen tilan edelleen heikkenevän tai ministeriö katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan.

Ministeriö voi pyytää niitä ETA-valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavia viranomaisia, joissa yhtiö harjoittaa vakuutusliikettä 2 a luvun 1 §:n 1 momentin tai 8 §:n 1 momentin perusteella, ryhtymään kotivaltiossaan 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Y jos

7 §

Lausunnon antamista varten pidetään sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston päällikön tai hänen määräämänsä virkamiehen johdolla kokous, johon osallistuvat kaikki asiantuntijat, tai neuvottelu, johon osallistuvat niiden alojen asiantuntijat, joita koskevasta asiasta on kysymys.

Lausunnon antamista varten pidetään sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston osastopäällikön tai hänen määräämänsä virkamiehen johdolla kokous.

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamiseksi tai kehittämiseksi sekä tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella valtioneuvoston tai sosiaali- ja terveysministeriön ratkaistavaksi tulevasta asiasta, joka koskee:

- 1) toimiluvan antamista, muuttamista tai peruuttamista;

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä, joka koskee vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamista, tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella annettavia tarkempia määräyksiä taikka 14 luvun 4 §:n 4 momentissa tarkoitettujen erityisten asiantuntijoiden toimeenottamisessa noudatettavia periaatteita.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2) toimenpidettä, joka valituksesta huolimatta voidaan panna täytäntöön;

3) vakuutusyhtiöiden sulautumista, vakuutuskannan siirtoa tai vakuutusyhtiön yhtiömuodon muuttamista;

4) ministeriön antamia yleisiä määräyksiä;

5) 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettujen erityisten asiantuntijoiden toimenottamisessa noudatettavia periaatteita;

sekä jos asialla on yleistä merkitystä;

6) yhtiöjärjestystä;

7) vakuutuksen perusteita; ja

8) 11 luvun 1 §:n mukaista pääomaa.

Ministeriö voi asiantuntijoilta pyytää lausunnon muustakin kuin 1 momentissa mainitusta asiasta.

Ministeriö voi kuulla asiantuntijoita muuskakin kuin 1 momentissa mainitussa asiassa.

Edellä 1 momentissa mainituista asioista on 1—5 kohdassa mainitut käsiteltävä asiantuntijoiden kokouksessa ja muut neuvottelussa. Ministeriö voi kuitenkin saattaa kokouksessa käsiteltäväksi asian, joka muuten olisi käsiteltävä neuvottelussa. Niin ikään on neuvotteluun osallistuneella asiantuntijalla oikeus saada kokouksessa käsiteltäväksi sellainen asia, josta mainitun momentin mukaan on hankittava asiantuntijoiden lausunto. Vastaavasti voi kokoukseen osallistuneiden asiantuntijoiden enemmistö vaatia, että valtioneuvoston päätettäväksi saatetaan asia, jonka ratkaisemisesta se on eri mieltä kuin ministeriö.

14 a luku

Kilpailun turvaaminen

2 §

Vakuutusehtoja sekä maksu- ja muita perusteita vahvistaessaan sosiaali- ja terveysministeriön on otettava huomioon myös kilpailun vaatimukset.

Vakuutusyhtiöiden valvonnassa sosiaali- ja terveysministeriön on otettava huomioon myös kilpailun vaatimukset.

15 luku

Selvitystila ja purkaminen

1 §

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, taikka vakuutus-

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, taikka vakuutus-

Voimassa oleva laki

yhtiön, jonka oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n vähimmäisvaatimusta, on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rajoitussuunnitelma. Vakuutusyhtiö on asetettava selvitystilaan ja purettava, jollei edellä mainittuja 11 luvussa asetettuja vaatimuksia ole täytetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia ilmoitettiin yhtiökokoukselle. Ministeriöllä on kuitenkin oikeus pidentää määräaikaa enintään vuodeksi, jollei vakuutettuja etuja näin vaaranneta.

14 §

Jos sopimusta vakuutuskannan luovuttamisesta ei ole saatu aikaan eikä uutta yhtiötäkään ole perustettu kahden vuoden kuluessa selvitystilan alkamisesta, tulee sosiaali- ja terveysministeriön määrätä ajankohta, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa. Tämän jälkeen on erityisen selvityspesän omaisuus, jollei toisin sovita, muutettava rahaksi ja jaettava niille, joilla vakuutus sopimuksen perusteella on siihen oikeus, heidän vastuovelkaosuksiensa suhteissa. Erityisen selvityspesän omaisuus on kuitenkin, jos on kysymys työntekijäin eläkelaisista tarkoitettua vakuutusyhtiöstä, sanotun lain mukaisen vakuutuskannan osalta käytettävä niiden hyväksi, joilla on osuus vastuvelkaan, heidän vastuovelkaosuksiensa mukaisessa suhteessa ottamalla vastaavanlainen vakuutus toisesta vakuutusyhtiöstä.

16 luku

Sulautuminen ja vakuutuskannan luovuttaminen

Ehdotus

yhtiön, jonka oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n vähimmäisvaatimusta, on asetettava selvitystilaan ja purettava, jollei edellä mainittuja 11 luvussa asetettuja vaatimuksia ole täytetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia ilmoitettiin yhtiökokoukselle. Ministeriöllä on kuitenkin oikeus pidentää määräaikaa enintään vuodeksi, jollei vakuutettuja etuja näin vaaranneta.

14 §

Jos sopimusta vakuutuskannan luovuttamisesta ei ole saatu aikaan eikä uutta yhtiötäkään ole perustettu kahden vuoden kuluessa selvitystilan alkamisesta, tulee sosiaali- ja terveysministeriön määrätä se ajankohta, jolloin vakuutukset lakkaavat olemasta voimassa. Tämän jälkeen on erityisen selvityspesän omaisuus, jollei toisin sovita, muutettava rahaksi ja jaettava niille, joilla vakuutus sopimuksen perusteella on siihen oikeus, heidän vastuovelkaosuksiensa suhteissa. Mikäli kuitenkin on kysymys lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavasta vakuutusyhtiöstä, erityisen selvityspesän omaisuus on käytettävä sosiaali- ja terveysministeriön määräämällä tavalla niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat siitä, että samanlainen eläketurva järjestetään toisessa vakuutusyhtiössä. Tällöin on ensisijaisesti pyrittävä pienentämään työntekijäin eläkelain 12 §:n 4 momentin soveltamisesta aiheutuvia kustannuksia.

16 luku

Sulautuminen ja vakuutuskannan luovuttaminen

3 §

Jos luovutettavaan vakuutuskantaan sisältyy vakuutus sopimuksia, jotka on tehty 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella, ministeriön on ennen suostumuksen antamista hankittava suostumus sen muun ETA-valtion vakuutus tarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta, jossa vahinkovakuutus sopimuksen kattama riski 2 a

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luvun 10 §:n mukaan sijaitsee tai jossa henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee.

Jos luovutettavia vakuutus sopimuksia on tehty 2 a luvun 6 §:ssä tarkoitetusta edustustosta käsin, ministeriö on ennen suostumuksen antamista annettava edustuston sijaintimaan vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle mahdollisuus tulla kuulluksi vakuutuskannan luovuttamisesta.

5 a §

Asetuksella säädetyissä tapauksissa vakuutusyhtiö saa sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella ja ministeriön määräämin ehdoin luovuttaa vakuutuskantansa tai osan siitä ulkomaiselle vakuutusyhtiölle taikka vastaanottaa ulkomaiselta vakuutusyhtiöltä sen vakuutuskannan tai osan siitä. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 1, 3 ja 5 §:ssä säädetään vakuutuskannan tai sen osan luovuttamisesta, jollei ministeriö myönnä tästä poikkeusta. Luovuttavaa ulkomaista vakuutusyhtiötä ei kuitenkaan ole velvoitettava antamaan yhtiön osakkaille tietoa 3 §:n 2 momentissa tarkoitusta kuulutuksesta.

5 a §

Vakuutusyhtiö voi sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella luovuttaa 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella tehtyjen vakuutus sopimusten vakuutuskannan tai osan siitä ulkomaiselle vakuutusyhtiölle, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö).

Ennen suostumuksen antamista ministeriön on hankittava vastaanottavan yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen vahvistus siitä, että vastaanottavalla yhtiöllä on vakuutuskannan luovutus huomioon ottaen riittävä toimintapääoma sekä suostumus sen ETA-valtion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta, jossa vahinkovakuutus sopimuksen kattama riski 2 a luvun 10 §:n mukaan sijaitsee tai jossa henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee.

Jos luovutettavia vakuutus sopimuksia on tehty edustustosta käsin, ministeriön on ennen suostumuksen antamista annettava edustuston sijaintimaan vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle mahdollisuus tulla kuulluksi vakuutuskannan luovuttamisesta.

Tässä pykälässä tarkoitetussa vakuutuskannan luovuttamisessa on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä 1, 3 ja 5 §:ssä säädetään, kuitenkin siten, että 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu kuulutus julkaistaan luovuttavan yhtiön kustannuksella.

5 b §

Vakuutusyhtiö voi, jos sosiaali- ja terveysministeriö katsoo siihen olevan erityistä syytä, luovuttaa muun kuin 5 a §:ssä tarkoitetun vakuutuskannan tai sen osan ulkomaiselle vakuutusyhtiölle tai vastaanottaa vakuutuskannan tai sen osan ulkomaiselta vakuutusyhtiöltä.

Asetuksella voidaan 1 momentista poiketen säätää vahinkovakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa vakuutuskanta tai sen osa ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle, jonka kotipaikka on 2 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitetussa valtiossa, ja vastaanottaa vakuutuskanta tai sen osa tällaiselta yhtiöltä.

Tässä pykälässä tarkoitetussa vakuutuskannan luovuttamisessa on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä 1, 3 ja 5 §:ssä säädetään, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä tästä poikkeusta.

5 c §

Jos sosiaali- ja terveysministeriö ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun pyyntö on saapunut vastaanottajalle, saanut vastausta niiden ETA-valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavilta viranomaisilta, joilta ministeriö on 3 §:n 4 momentin tai 5 a §:n 2 momentin nojalla pyytänyt vahvistusta tai suostumusta tai joille ministeriö 3 §:n 5 momentin tai 5 a §:n 3 momentin nojalla antanut mahdollisuuden tulla kuulluksi, katsotaan näiden vahvistaneen vastaanottavan yhtiön toimintapääoman riittävyys tai antaneen suostumuksen tai myönteisen lausunnon vakuutuskannan luovuttamiseen.

17 luku

Vahingonkorvausvelvollisuus

1 §

Jos vahinkoa on aiheutettu rikkomalla tätä lakia tai vakuutusta varten vahvistettuja perusteita, on soveltuvin osin noudatettava, mitä

Jos vahinkoa on aiheutettu rikkomalla tätä lakia tai vakuutusta koskevia perusteita, on soveltuvin osin noudatettava, mitä osakeyhtiö-

Voimassa oleva laki

osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla aiheutetun vahingon korvaamisesta on osakeyhtiölain 15 luvun 1 ja 3 §ssä säädetty.

Ehdotus

lakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään osakeyhtiölain 15 luvun 1 ja 3 §ssä.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

Joka

6) laiminlyö 1 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa hakea sosiaali- ja terveysministeriön lupaa taikka hankkii osakkeita tai takuuosuuksia 3 luvun 2 a §:n 1 momentin vastaisesti;

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhtiörikkomuksesta sakkoon.

6 §

Joka luvattomasti ilmaisee, mitä hän tässä laissa säädettyjä tehtäviä täyttäessään tai yhtiön muun kuin tämän lain mukaisen toimielimen jäsenenä on saanut tietää vakuutusyhtiön tai jonkun muun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammatillisaisuudesta taikka jonkun henkilön terveydentilasta, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutussalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta sakkoon.

Tässä pykälässä mainitusta rikoksesta ei virallinen syyttäjä saa tehdä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

6) sosiaali- ja terveysministeriön 3 luvun 4 §:n 1 momentin nojalla antaman kiellon vastaisesti hankkii osakkeita tai takuuosuuksia;

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhtiörikkomuksesta sakkoon.

6 §

Joka tässä laissa säädettyjä tehtäviä täyttäessään tai yhtiön muun kuin tämän lain mukaisen toimielimen jäsenenä taikka 2 momentin nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön tai jonkun muun taloudellista asemaa taikka jonkun henkilön terveydentilaa koskevan seikan taikka liike- tai ammatillisaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, vakuutusyhtiöllä ja sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, rahoitustarkastukselle, muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä muussa ETA-valtiossa vakuutustarkastuksesta vastaavalle tai rahoitustoimintaa valvovalle viranomaiselle ja viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn, sekä, jos annettavat tiedot muussa kuin ETA-valtiossa kuuluvat tässä pykälässä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden piiriin, tämän valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle. Lisäksi vakuutusyh-

tiöllä ja sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi käyttää tämän pykälän mukaisen vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

- 1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;
- 2) vakuutusyhtiöiden toiminnan, erityisesti vakuutusteknisen vastuuvelan, toimintapäätösten, hallinto- ja kirjanpitoimenettelyn sekä sisäisen tarkastustoiminnan valvontaan;
- 3) pakotteiden asettamiseen; sekä
- 4) ministeriön päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö ei voi luovuttaa muiden ETA-valtioiden viranomaisilta taikka muussa ETA-valtiossa suoritetussa tarkastuksessa saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen tai sen valtion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista lupaa.

6 a §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä, jos annettavat tiedot toisessa valtiossa kuuluva salassapitovelvollisuuden piiriin, toisen valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle.

6 c §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, vakuutusyhtiön on ennen liiketoimen loppuun suorittamista tai, jos ennakoilmoituksen tekeminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta, viipymättä liiketoimen suorittamisen jälkeen ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, jos sillä on syytä epäillä siltä pyydettyihin palveluihin käytettävien varojen laillista alkuperää.

6 a §

Joka luvottomasti ilmaisee 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutussalaisuuden luvottomasta ilmaisemisesta sakkoon.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

6 c §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, vakuutusyhtiön on ennen liiketoimen loppuun suorittamista tai, jos ennakoilmoituksen tekeminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta, viipymättä liiketoimen suorittamisen jälkeen ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, jos sillä on syytä epäillä siltä pyydettyihin palveluihin käytettävien varojen laillista alkuperää.

Voimassa oleva laki

Tehdystä ilmoituksesta ei saa kertoa ilmoituksen kohteelle.

8 §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten vakuutusyhtiöllä tulee olla vakuutusmatemaatikko. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot.

Ehdotus

Tehdystä ilmoituksesta ei saa kertoa ilmoituksen kohteelle. Ministeriöllä on oikeus rekisteröidä ilmoitukset ja niistä ilmenevät tiedot. Tietoja saa käyttää ja luovuttaa vain tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun rikollisen toiminnan vastustamiseen.

8 §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten vakuutusyhtiöllä on oltava vakuutusmatemaatikko. Vakuutusmatemaatikon tehtävistä säädetään asetuksella ja vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot määrää sosiaali- ja terveysministeriö.

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .
2. Vakuutusyhtiöihin, joille on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty lupa harjoittaa vakuutusliikettä, sovelletaan mainitun ajankohdan jälkeen tätä lakia.
3. Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva toimilupahakemus on täydennettävä tämän lain vaatimusten mukaiseksi.
4. Vakuutusyhtiöllä, joka on toiminnassa tämän lain tullessa voimaan, on sosiaali- ja terveysministeriön pitämään toimiluparekisteriin merkityn toimiluvan mukainen oikeus vakuutusliikkeen harjoittamiseen. Jos vakuutusyhtiön toiminta-alue on voimassa olevan toimiluvan mukaan maantieteellisesti rajoitettu, on vakuutusyhtiöllä tämän lain voimaantulon jälkeen kuitenkin oikeus harjoittaa vakuutusliikettä siten kuin tämän lain 2 luvun 2 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.
5. Vakuutusyhtiöiden on kolmen kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta lähetettävä sosiaali- ja terveysministeriöön selvitys vakuutusyhtiön ulkomailla sijaitsevista edustustoista ja tytäryrityksistä.
6. Mitä 9 päivänä elokuuta 1993 vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain (752/93) voimaantuloa koskevien säännösten 6 ja 12 momentissa säädetään vakuutusta koskevien perusteiden vahvistamisesta, ei sovelleta tämän lain tultua voimaan.
7. Tämän lain 10 luvun 1, 4, 4 a §8 ja 9 §:n säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1995, pidettävään kirjanpitoon.

8. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisen painavista syistä antaa sellaiselle yksinomaan jälleenvakuutusliikettä harjoittavalle vakuutusyhtiölle, joka on toiminnassa tämän lain tullessa voimaan, luvan poiketa määräajaksi tämän lain 10 luvun 3 §:n 2 momentin vaatimuksista.

9. Mikäli lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittava vakuutusyhtiö on asetettu selvitystilaan ennen tämän lain voimaantuloa, erityisen selvityspesän omaisuus on jaettava lakisääteisten eläkevakuutusten kannan ja muun vakuutus-kannan kesken ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 15 luvun 14 §:n 1 momentin mukaisesti. Tämän jaon jälkeen erityisen selvityspesän omaisuuteen sovelletaan tätä lakia.

2.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 4 i § ja 12 §:n 1 momentin 2 kohta ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 i § 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (612/91), 12 §:n 1 momentin 2 kohta 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa (979/93) ja 5 momentti 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (639/66),

muutetaan 3 §, 12 §:n edellä oleva väliotsikko, 12 a ja 13 §, 13 a §:n 3 momentti ja 13 b §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § osittain muutettuna 14 päivänä toukokuuta 1976, 28 päivänä joulukuuta 1990 ja 9 päivänä elokuuta 1993 annetuilla laeilla (389/76, 1347/90 ja 753/93), 12 §:n edellä oleva väliotsikko 9 päivänä helmikuuta 1962 annetussa laissa (135/62), 12 a § muutettuna 18 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla (50/85) ja mainitulla 19 päivänä marraskuuta 1993 annetulla lailla, 13 a §:n 3 momentti muutettuna 30 päivänä syyskuuta 1994 annetulla lailla (846/94) sekä 13 § ja 13 b §:n 4 momentti mainitussa 19 päivänä marraskuuta 1993 annetussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a ja 12 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Eläketurvan järjestämistä varten tulee työnantajalla olla eläkevakuutus kotimaisessa vakuutusyhtiössä tai [avustuskassalain (471/42)] mukaisessa määrätyn työnantajan tai määrättyyn työnantajaryhmään kuuluvien yritysten palveluksessa olevia työntekijöitä varten perustettavassa eläkekassassa taikka eläkesäätiölain (469/55) mukaisessa eläkesäätiössä. Jos säätiön toimintapiiriin tulisi pysyvästi kuulumaan vähemmän kuin 300 työntekijää, eläkkeet on kuitenkin turvattava vakuuttamalla. Vakuutusyhtiö ei saa kieltäytyä antamasta tai pitämästä voimassa yhtiöltä haettua eläkevakuutusta siltä osin kuin se ei ylitä tämän lain mukaisia vähimmäisehtoja täyttävää eläketurvaa. Keskinäinen vakuutusyhtiö voi kuitenkin kieltäytyä antamasta vakuutusta, jos vakuutuksen hakijaa ei yhtiöjärjestyksen mukaan voida hyväksyä yhtiön osakkaaksi.

Tämän lain mukaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä, eläkekassoja ja eläkesäätiöitä kutsutaan jäljempänä eläkelaitoksiksi. *Vakuutusyhtiöllä on tätä toimintaa varten oltava valtionneuvoston antama erityinen toimilupa. Tällainen vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin tämän lain ja yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta.* Eläkelaitosten yhteisiä asioita hoitaa eläketurvakeskus, siten kuin jäljempänä säädetään.

Ehdotus

3 §

Eläketurvan järjestämistä varten tulee työnantajalla olla eläkevakuutus kotimaisessa vakuutusyhtiössä tai *vakuutuskassalain (1164/92)* mukaisessa määrätyn työnantajan tai määrättyyn työnantajaryhmään kuuluvien yritysten palveluksessa olevia työntekijöitä varten perustettavassa eläkekassassa taikka *työnantajalla on oltava eläkesäätiölain (469/55) mukainen eläkesäätiö.* Jos säätiön toimintapiiriin tulisi pysyvästi kuulumaan vähemmän kuin 300 työntekijää, eläkkeet on kuitenkin turvattava vakuuttamalla. Vakuutusyhtiö ei saa kieltäytyä antamasta tai pitämästä voimassa yhtiöltä haettua eläkevakuutusta siltä osin kuin se ei ylitä tämän lain mukaisia vähimmäisehtoja täyttävää eläketurvaa. Keskinäinen vakuutusyhtiö voi kuitenkin kieltäytyä antamasta vakuutusta, jos vakuutuksen hakijaa ei yhtiöjärjestyksen mukaan voida hyväksyä yhtiön osakkaaksi.

Tämän lain mukaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä, eläkekassoja ja eläkesäätiöitä kutsutaan jäljempänä eläkelaitoksiksi. Eläkelaitosten yhteisiä asioita hoitaa, siten kuin jäljempänä säädetään, eläketurvakeskus.

Voimassa oleva laki

Eläketurvan ehtojen ja perusteiden on oltava [sosiaaliministeriön] hyväksymät. Niihin älköön ilman erityistä syytä hyväksyttävä eroavaisuutta, joka on omiaan vaikeuttamaan eläkelaitosten tämän lain mukaisten yhteisten asiain hoitamista. Ministeriöllä on valta, mikäli erityistä syytä on, hyväksyä myös ehdot, jotka eivät jonkin tai joidenkin etujen osalta täytä tämän lain mukaisia vähimmäisvaatimuksia, jos ehtojen mukaisen eläketurvan kokonaisuutena voidaan katsoa raha-arvoltaan vastaavan ainakin sanottua vähimmäisturvaa, kuitenkin siten, että eläkkeen määrää ei voida hyväksyä pienemmäksi kuin jäljempänä 5 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos työntekijällä on oikeus saada eläkettä kahden tai useamman työsuhteen perusteella, määräytyy hänen oikeutensa eläkkeeseen kunkin työsuhteen osalta viimeiseen työsuhteeseen liittyvien ehtojen mukaisesti. Mikäli eläketurvan pääoma-arvo tällöin huomattavasti muuttuisi, muutetaan sen estämättä, mitä 3 momentissa on säädetty, eläkkeen määrä siten, että alkuperäinen pääoma-arvo säilyy. Jos kuitenkin työntekijä siirtyy merimieseläkelain mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle ennen 60 vuoden ikää, tämän lain mukainen eläke myönnetään vanhuuseläkkeenä merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä, jos merimieseläkelain mukainen eläkeikä on alempi kuin 60 vuotta, ja varhennettuna vanhuuseläkkeenä, jos merimieseläkelain mukainen eläkeikä on vähintään 60 vuotta.

Ehdotus

Vakuutusyhtiöllä on oltava tämän lain mukaisen toiminnan harjoittamista varten valtioneuvoston antama toimilupa. Valtioneuvoston on myönnettävä vakuutusyhtiölle toimilupa, jos aiotun vakuutusliikkeen tai vakuutusyhtiölain 2 luvun 2 §:n 4 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiön osakkaiden ei katsota vaarantavan eläkevakuutustoiminnan tervettä kehitystä, jos vakuutusyhtiön johto täyttää sille vakuutusyhtiölain 7 luvun 3 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset ja jos vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) on vähintään 30 000 000 markkaa. Valtioneuvosto voi liittää toimilupaan ehtoja.

Tässä laissa tarkoitettun vakuutusliikkeen harjoittamiseen toimiluvan saanut vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin tämän lain ja yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta. Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä on mainittava, mitä vakuutusta yhtiöllä on oikeus harjoittaa.

Edellä 3 momentissa säädettyä markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

3 a §

Eläketurvan ehdot ja perusteet hyväksyy sosiaali- ja terveysministeriö. Niihin ei ilman erityistä syytä saa hyväksyä eroja, jotka ovat omiaan vaikeuttamaan eläkelaitosten tämän lain mukaisten yhteisten asioiden hoitamista. Ministeriö voi erityisestä syystä hyväksyä myös ehdot, jotka eivät jonkin tai joidenkin etujen osalta täytä tämän lain mukaisia vähimmäisvaatimuksia, jos ehtojen mukaisen eläketurvan kokonaisuutena voidaan katsoa raha-arvoltaan vastaavan ainakin sanottua vähimmäisturvaa, kuitenkin siten, että eläkkeen määrää ei voida hyväksyä pienemmäksi kuin jäljempänä 5 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos työntekijällä on oikeus saada eläkettä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kahden tai useamman työsuhteen perusteella, hänen oikeutensa eläkkeeseen määräytyy kunkin työsuhteen osalta viimeiseen työsuhteeseen liittyvien ehtojen mukaisesti. Mikäli eläketurvan pääoma-arvo tällöin huomattavasti muuttuisi, muutetaan sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, eläkkeen määrä siten, että alkuperäinen pääoma-arvo säilyy. Jos kuitenkin työntekijä siirtyy merimieseläkelain mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle ennen 60 vuoden ikää, tämän lain mukainen eläke myönnetään vanhuuseläkkeenä merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä, jos merimieseläkelain mukainen eläkeikä on alempi kuin 60 vuotta, ja varhennettuna vanhuuseläkkeenä, jos merimieseläkelain mukainen eläkeikä on vähintään 60 vuotta.

4 i §

Työntekijän kuoltua voidaan hänen leskelleen antaa lainaa koulutusta varten ja elinkeinotukena.

(4 i § kumotaan)

Laina saadaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin käyttää vakuutusrahaston ja eläkevastuun katteena vaatimatta eläkelaitoksia koskevassa lainsäädännössä edellytettyä vakuutusta. Samoin edellytyksin laina saadaan sen estämättä, mitä 19 a §:ssä säädetään, periä takaisin lainansaajan perhe-eläkkeestä.

Eläkkeistä aiheutuvan vastuun ja kulujen jakaantuminen

Eläkkeistä aiheutuva vastuu ja sitoumukset

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) työkyvyttömyyseläkkeestä, joka on myönnetty 6 a §:ää soveltaen, sellaisen työttömyyseläkkeen puolesta määrästä, joka on myönnetty soveltaen 6 a §:ää vähintään viisi vuotta jatkuneeseen työsuhteeseen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 a §:ää vähintään viisi vuotta jatkuneeseen työsuhteeseen, sekä perhe-eläkkeestä, jonka perusteena on edunjättäjän 6 a §:ää soveltaen laskettu työkyvyttömyyseläke, siltä osin kuin siitä on maksettu ajalta ennen sen kuukauden päättymistä, jona

(1 momentin 2 kohta kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

edunjättäjä olisi saavuttanut eläkeiän, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu sanotun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 7 c §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen, työkyvyttömyyseläkkeen osalta kuitenkin 4 c §:ssä tarkoitetun työttömäksi joutumispäivän jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 a §:ää soveltaen myönnettystä työkyvyttömyyseläkkeestä yllä mainitulla tavalla määrättyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiirin työntekijä tai edunjättäjä kuului sanotussa pykälässä tarkoitetun työsuhteen perusteella;

Vakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen maksettava osuus 1 momentin 4 ja 5 kohdassa sekä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista kuluista otetaan huomioon vuosittain [sosiaaliministeriön] vahvistamien perusteiden mukaan eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrättäessä. [Sosiaaliministeriön] asettamien ehtojen ja vahvistamien perusteiden voidaan kuitenkin käyttää myös ennakolta rahastoivaa menetelmää mainittujen kulujen suorittamista varten. Sama koskee myös eläkesäätiön eläkevastuun laskemista.

(5 mom. kumotaan)

12 a §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteessa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaisilla tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisilla tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämisestä tulee työttömyyskassalaisissa (603/84) tarkoitettujen työttömyyskassojen keskuskassan suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräajassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksusta. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:n 1 momentin 1—3

12 a §

Tämän lain mukaista toimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön tai eläkekassan on haettava vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskuperusteille sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus. Eläkesäätiön eläkevastuu lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

Voimassa oleva laki

tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Tällöin vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 b §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua etuuden perusteena oleava keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

Vakuutusmaksuna 1 momentin mukaan saadut varat eläketurvakeskus hyvittää eläkelaitoksille sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistamien perusteiden mukaan.

Ehdotus

Vakuutusmaksun, vastuuvelan ja eläkevastuun perusteet on laadittava silmällä pitäen ensisijaisesti vakuutettujen etujen turvaamista ottaen kuitenkin huomioon, mitä 12 §:ssä säädetään eläkkeistä aiheutuvan vastuun ja kulujen jakaantumisesta. Perusteet vakuutukseen liittyville sellaisille lisäeduille, joihin vakuutusyhtiö ei ole vakuutussopimuksessa sitoutunut, on laadittava silmällä pitäen ensisijaisesti niiden kohtuullisuutta.

Vakuutusyhtiöiden ja eläkekassojen maksettava osuus 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa sekä 4 momentissa tarkoitetuista kuluista otetaan huomioon vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrittäessä. Sosiaali- ja terveysministeriön asettamien ehdoin ja vahvistamien perusteiden mukaan voidaan kuitenkin käyttää myös ennakolta rahastoivaa menetelmää mainittujen kulujen suorittamista varten. Sama koskee myös eläkesäätiön eläkevastuun laskemista.

Jos vastuuvelan perusteita muutetaan siten, että vastuun määrä pienenee, käytetään vapautuvat varat 12 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Jos kuitenkin on kysymys 11 §:n mukaisista lisäeduista, erotus on siirrettävä vakuutusyhtiölain 10 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun 2 momentin mukaisia lisäetuja varten muodostettuun vastuuseen, jollei erityisestä syystä ole katsottava, että vapautuvat varat on käytettävä 1 virkkeessä tarkoitettulla tavalla.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaisilla tarkoitettulle merimieseläkekassalle sekä kunnallisen viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaisilla

tarkoitetulle kunnalliselle eläkelaitokselle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyyskassalaissa (603/84) tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan suorittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa määräjassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos 7 b §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Tällöin vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 b §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

Vakuutusmaksuna 1 momentin mukaan saadut varat eläketurvakeskus hyvittää eläkelaitoksille sosiaali- ja terveysministeriön eläketurvakeskuksen esityksestä vahvistamien perusteiden mukaan.

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava eläkevakuutusmaksun osa sitä alhaisemmaksi kuin vakuutusyhtiölaissa (1062/79) vakuutuskassalaissa (1164/92) säädetään, edellyttäen, että vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen täten syntyvän vajauksen täyttämiseksi asetetaan luetteloiduksi katteeksi kelpaava vakuus.

13 a §

Vuosille 1995—1998 vahvistettavaa tämän lain mukaisen eläkevakuutuksen maksun suuruutta määrättäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitetut eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

13 b §

Jolleivät tässä pykälässä tarkoitetun luotto-

13 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus vahvistaa työnantajan kustannettava vakuutusyhtiölle tai eläkekassalle suoritettava eläkevakuutusmaksun osa alemmaksi kuin 12 a §:ssä ja vakuutuskassalaissa säädetään, jos vastuuvelan katteeseen näin syntyvän vajauksen täyttämiseksi asetetaan pankkitakaus, luottovakuutus tai varmuudeltaan näihin verrattava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä muu vakuus.

Vuosille 1995—1998 vahvistettavaa tämän lain mukaisen eläkevakuutusmaksun suuruutta määrättäessä otetaan tässä pykälässä tarkoitetut eläkelaitosten kulut huomioon siten kuin 12 a §:n 3 momentissa säädetään.

Jolleivät tässä pykälässä tarkoitetun luotto-

Voimassa oleva laki

vakuutusliikkeen varat riitä kattamaan liik-
keestä eläketurvakeskukselle aiheutuvia kuluja,
eläkelaitokset vastaavat puuttuvasta määrästä
31 päivään joulukuuta 2005 saakka yhteisesti
tämän lain vähimmäisehtojen mukaista vakuu-
tusta koskevan toimintansa laajuutta vastaa-
vassa suhteessa niiden perusteiden mukaisesti,
jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa
eläketurvakeskuksen esityksestä. Nämä eläke-
laitosten kulut otetaan huomioon eläkevakuu-
tuksen maksun suuruutta määrättäessä siten
kuin 12 §:n 5 momentissa säädetään.

Ehdotus

vakuutusliikkeen varat riitä kattamaan liik-
keestä eläketurvakeskukselle aiheutuneita kulu-
ja, eläkelaitokset vastaavat puuttuvasta mää-
rystä 31 päivään joulukuuta 2005 yhteisesti
tämän lain vähimmäisehtojen mukaista vakuu-
tusta koskevan toimintansa laajuutta vastaa-
vassa suhteessa niiden perusteiden mukaisesti,
jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa
eläketurvakeskuksen esityksestä. Nämä eläke-
laitosten kulut otetaan huomioon eläkevakuu-
tusk maksun suuruutta määrättäessä siten kuin
12 a §:n 3 momentissa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 199 .*

*Vakuutusyhtiö, joka tämän lain tullessa voi-
maan harjoittaa tämän lain tai yrittäjien eläke-
lain mukaista toimintaa, ei saa tämän lain
voimaantulon jälkeen antaa muita vakuutuksia
kuin edellä mainituissa laeissa tarkoitettuja va-
kuutuksia ja niihin suoranaisesti liittyviä jälleen-
vakuutuksia.*

*Sellaisen tämän lain 3 §:n 3 momentissa
tarkoitettun vakuutusyhtiön, joka on toiminnassa
tämän lain tullessa voimaan, on saatettava toi-
mintansa tämän lain mukaiseksi viimeistään
kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.
Yhtiön on sanotun määräajan loppuun mennessä
haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus
tämän lain vaatimalle yhtiöjärjestyksen muutok-
selle ja ilmoitettava muutos rekisteröimistä var-
ten kolmen kuukauden kuluessa ministeriön an-
tamasta päätöksestä.*

*Jollei yhtiö ole noudattanut 3 momentin sään-
nöksiä, yhtiölle annettu tämän lain 3 §:n 3
momentissa tarkoitettu erityinen toimilupa on
rauennut.*

*Vakuutusyhtiöiden toimiluparekisteriin on 3
momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden
kohdalle tehtävä merkintä tämän lain 3 §:n 4
momentissa säädetystä toiminnan rajoituksesta
tai erityisen toimiluvan raukeamisesta.*

3.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) 1 §:n 1 momentti, 5 c §:n 2 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1545/93), 5 c §:n 2 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (560/93), 10 §:n 3 momentti 22 päivänä marraskuuta 1963 annetussa laissa (526/63), 11 §:n 2 momentti 17 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (53/91) ja 11 §:n 3 momentti 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (613/91), sekä

lisätään lakiin uusi 11 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatala- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksissa taikka sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan osittain, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille työeläketurva tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään. Jos tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3 ja 5 momentissa, 4 a—4 d ja 4 f—4 n §:ssä, 5 §:n 6 momentissa, 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c, 12, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

Ehdotus

1 §

Työntekijälle, joka sen vuoden jälkeen, jona hän on täyttänyt 13 vuotta, työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatala- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksissa taikka sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan osittain, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille *perhe-eläketurva* tämän lain mukaan. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 10 c §:ssä säädetään. Jos tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1, 3 ja 5 momentissa, 4 a—4 d, 4 f—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 6 momentissa, 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c, 12, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa, 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 ja 23 §:ssä säädetään.

5 c §

Jos perhe-eläke myönnetään sellaisen edunjättäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään 1 momenttia, 7 §:n 1 momenttia ja 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Jos perhe-eläke myönnetään sellaisen edunjättäjän jälkeen, joka kuollessaan ei saanut eläkettä, pidetään 1 momenttia ja 7 §:n 1 momenttia sovellettaessa sairauden, vian tai vamman alkamispäivänä kuolinpäivää, jollei edunsaaja muuta selvitä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Edellä 2 momentissa tarkoitetun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat työeläkekassan on kirjattava [sosiaaliministeriön] vahvistamien perusteiden mukaisesti *vakuutusmaksurahastona*, joka käsittää myös 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut menot, siihen määrään asti kuin kassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat työeläkekassan on kirjattava *sosiaali- ja terveysministeriön* vahvistamien perusteiden mukaisesti *vastuuvetkana*, joka käsittää myös 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut menot siihen määrään asti kuin kassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

11 §

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkekassan maksuvalmiutta. Sijoitusten vakuuksien osalta noudatetaan soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n säännöksiä. Edellä 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksurahaston katteesta on kuitenkin luetteloitava määrä, joka sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaan arvioituna on vähintään 90 prosenttia vakuutusmaksurahastosta.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty ei koske lainaa, joka myönnetään työntekijäin eläkelain 4 i §:n mukaan.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

11 a §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten työeläkekassalla on oltava vakuutusmatemaatikko.

Vakuutusmatemaatikon tehtävistä ja kelpoisuusehdoista on vastaavasti voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ssä säädetään.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199.

Työeläkekassan on valittava tämän lain mukainen vakuutusmatemaatikko vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

4.

Laki

eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) 7 §:n 3 momentti, 7 a §:n 3 momentti ja 9 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 7 a §:n 3 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (561/93) ja 9 §:n 2 momentti 17 päivänä tammikuuta 1991 annetussa laissa (54/91), sekä *lisätään* 9 §:ään sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 17 päivänä tammikuuta 1991 annetulla lailla, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Edellä 2 momentissa tarkoitetun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat eläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti *vakuutusmaksurahastoon*, joka käsittää myös työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut menot, siihen määrään asti kuin eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Eläkekassan on kirjattava 2 momentissa tarkoitetun eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti *vastuueläkekassana*, joka käsittää myös työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut menot siihen määrään asti kuin eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

7 a §

Työnantaja vastaa *työeläkekassalle* myös työntekijäin eläkemaksusta.

Työnantaja vastaa *esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalle* myös työntekijöiden eläkemaksusta.

9 §

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkekassan maksuvalmiutta. Sijoitusten vakuuksien osalta noudatetaan soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n säännöksiä. *Edellä 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksurahaston katteesta on kuitenkin luetteloitava määrä, joka sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaan arvioiduna on vähintään 90 prosenttia vakuutusmaksurahastosta.*

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 a §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalla on oltava vakuutusmatemaatikko.

Vakuutusmatemaatikon tehtävistä ja kelpoisuusehdoista on vastaavasti voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ssä säädetään.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199.

Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassan on valittava tämän lain mukainen vakuutusmatemaatikko vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

5.

Laki

yrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/69) 9 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 13 päivänä joulukuuta 1991 annetussa laissa (1436/91),

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 10 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 11 §:n 1 momentti ja 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 10 §:n 2 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1655/93) ja 17 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (881/94), sekä

lisätään 9 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy nyt kumotun 4 momentin tilalle uudeksi 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Yrittäjä on velvollinen ottamaan 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutuksen tämän lain mukaista eläketurvaa varten työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavasta eläkelaitoksesta taikka sellaisesta vakuutusyhtiöstä tai avustuskassalain mukaisesta eläkekassasta, joka harjoittaa yksinomaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa.

2 §

Yrittäjä on velvollinen ottamaan 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun vakuutuksen tämän lain mukaista eläketurvaa varten työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavasta eläkelaitoksesta tai sellaisesta vakuutuskassalain (1164/92) mukaisesta eläkekassasta, joka harjoittaa yksinomaan tässä laissa tarkoitettua toimintaa.

9 §

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkelaitoksen esityksestä vakuutusmaksun perusteet.

Voimassa oleva laki

tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, vuonna 1992 tämän lain mukainen maksuprosentti on 16,9.

10 §

Tämän lain mukaisesta vakuutusmaksusta siirretään vakuutusmaksurahastoon se osa, jota ei tarvita kohtuullisiin hoitokuluihin. Vakuutusmaksurahastoon siirretään myös vastaavien sijoitusten tuotto. Rahastosta vähennetään eläkelaitoksen osuus tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista.

Eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista 1 momentin mukaisten vakuutusmaksurahastojensa suhteessa. Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Vakuutusmaksurahastoja määrättäessä ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (47/93) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä periaatteita. Jos näin määrätty vakuutusmaksurahasto ei riitä edellä tarkoitettuihin eläkkeisiin ja muihin etuuksiin, valtio suorittaa puuttuvan osan. Valtion tulee, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, suorittaa kunakin vuotena ennakkona määrä, joka vastaa valtion arvioitua määrää.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa ne perusteet, joiden mukaan lasketaan 1 momentissa tarkoitettut kohtuulliset hoitokulut sekä 1 ja 3 momentissa tarkoitettu sijoitusten tuotto. Ministeriö antaa myös tarkemmat ohjeet tämän pykälän soveltamisesta.

Ehdotus

Yrittäjä on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien perheenjäsentensä vakuutusmaksusta niin kuin omasta velastaan. Jos tämän lain mukaista yrittäjätoimintaa harjoitetaan yhtymänä tai yhteisönä, vastaa myös se tähän toimintaan perustuvista osakkaittensa vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

10 §

Tämän lain mukaisesta vakuutusmaksusta lisätään vakuutusmaksuvastuuseen se osa, jota ei tarvita kohtuullisiin hoitokuluihin. Vakuutusmaksuvastuuseen lisätään myös vastaavien sijoitusten tuotto. Vastuusta vähennetään eläkelaitoksen osuus tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista.

Eläkelaitokset vastaavat tämän lain mukaisista eläkkeistä ja muista etuuksista 1 momentin mukaisten vakuutusmaksuvastuidensa suhteessa. Vakuutusmaksuvastuita määrättäessä ei tällöin kuitenkaan oteta huomioon niitä maksamatta jääneitä vakuutusmaksuja, jotka on jätetty ulosottotoimin perittäviksi tai valvottu konkurssissa. Vakuutusmaksuvastuita määrättäessä ei myöskään oteta huomioon sellaisia maksamatta olevia vakuutusmaksuja, jotka sisältyvät yrityksen saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (47/93) tarkoitettuun saneerausohjelmaan tai yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/93) tarkoitettuun maksuohjelmaan taikka sellaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka sisällöltään vastaa mainituissa laeissa säädettyjä periaatteita. Jos näin määrätty vakuutusmaksuvastuu ei riitä edellä tarkoitettuihin eläkkeisiin ja muihin etuuksiin, valtio suorittaa puuttuvan osan. Valtion tulee, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, suorittaa kunakin vuonna ennakkona määrä, joka vastaa valtion osuutena suoritettavaksi arvioitua määrää.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vastuuvelan laskuperusteet, joiden mukaan lasketaan 1 momentissa tarkoitettut kohtuulliset hoitokulut sekä 1 ja 3 momentissa tarkoitettu sijoitusten tuotto. Ministeriö antaa myös tarkemmat ohjeet tämän pykälän soveltamisesta.

Voimassa oleva laki

11 §

Yrittäjällä on oikeus sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamin ehdoin ja *maksuin* järjestää itselleen ja omaisilleen eläketurva, joka on tämän lain edellyttämää eläketurvaa parempi.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 1 ja 3—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Ehdotus

11 §

Yrittäjällä on oikeus sosiaali- ja terveystieteiden vahvistamin ehdoin ja *perustein* järjestää itselleen ja omaisilleen eläketurva, joka on tämän lain edellyttämää eläketurvaa parempi.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 ja 3—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 11 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 momentti ja 19 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 2 momentti 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetussa laissa (259/81) ja 19 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (882/94), sekä lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 19 päivänä marraskuuta 1993 annetulla lailla (983/93), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, sekä 17 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetulla lailla, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvelkana tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkelaitoksen ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

11 §

Maatalousyrittäjällä on oikeus sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin ja maksuin järjestää itselleen ja omaisilleen eläketurva, joka on tämän lain edellyttämää eläketurvaa parempi. Vakuutusmaksu tässä tarkoitetusta lisäedusta voidaan suorittaa myös kertamaksuna.

11 §

Maatalousyrittäjällä on oikeus sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamin ehdoin ja perustein järjestää itselleen ja omaisilleen eläketurva, joka on tämän lain edellyttämää eläketurvaa parempi. Vakuutusmaksu tässä tarkoitetusta lisäedusta voidaan suorittaa myös kertamaksuna.

17 §

Sijoitukset on tehtävä silmällä pitäen varmuutta, reaaliarvon säilymistä, tuottoa ja eläkelaitoksen maksuvalmiutta. Sijoituksen vakuutena tulee olla vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainittuja tai niihin laatuun ja varmuuteen nähden rinnastettavia arvopapereita tai sitoumuksia taikka sijoitusta arvoltaan vastaavaa kiinteää omaisuutta tahi eläketurvakeskuksen antama sijoitusluottovakuutus.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §:n säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräykset 2 momentin soveltamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 a—4 n §:ssä, 5 §:n 1 ja 3—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa säädetään.

17 a §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oltava vakuutusmatemaatikko.

Vakuutusmatemaatikon tehtävistä ja kelpoisuusehdoista on vastaavasti voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ssä säädetään.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkelaitoksen tehtävä ilmoitus sosiaali- ja terveysministeriölle.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 ja 3—6 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on valittava tämän lain mukainen vakuutusmatemaatikko vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

7.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/56) 56 § sekä lisätään lakiin uusi 64 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

56 §

Eläkekassan varat on sijoitettava silmällä pitäen varmuutta, tuottoa ja kassan maksuvalmiutta. Varmuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota myös sijoitusten reaaliarvon säilymiseen. Valtuuskunnan tehtävänä on vahvistaa ne suuntaviivat, joita hallituksen on varojen sijoituksessa noudatettava.

56 §

Eläkekassan varat on pääasiallisesti ja mikäli mahdollista sijoitettava Suomen kauppalaivaston ja kauppamerenkulun kehittämistä palveleviin tarkoituksiin.

Voimassa oleva laki

Varat on pääasiallisesti ja mikäli mahdollista sijoitettava Suomen kauppalaivaston ja kaup-
pamerenkulun kehittämistä palveleviin tarkoi-
tuksiin.

Ehdotus

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitus-
ten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutetta-
vuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuoli-
suudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudate-
taan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain
(1062/79) 10 luvun 3 §:n säännöksiä.

Valtuuskunnan tehtävänä on vahvistaa ne
suuntaviivat, joita hallituksen on noudatettava
varojen sijoittamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa määräyk-
set 2 momentin soveltamisesta.

64 c §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten
laatimista varten merimieseläkekassalla on olta-
va vakuutusmatemaatikko.

Vakuutusmatemaatikon tehtävistä ja kelpoi-
suusehdoista on vastaavasti voimassa, mitä va-
kuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ssä säädetään.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroa-
misesta on kassan tehtävä ilmoitus sosiaali- ja
terveysministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199.

Merimieseläkekassan on valittava tämän lain
mukainen vakuutusmatemaatikko vuoden kulues-
sa lain voimaantulosta.

8.

Laki**tapaturmavakuutuslain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 29 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

29 §

Vakuutuslaitokset, joilla on oikeus myöntää
tässä laissa sanottuja vakuutuksia, ovat valtion
vakuutuslaitos, jos sellainen perustetaan, sekä
kotimainen vakuutusyhtiö, joka on saanut val-
tioneuvostolta edellä sanotun vakuutusliikkeen
harjoittamista varten toimiluvan.

Ehdotus

29 §

Vain sellaisella kotimaisella vakuutusyhtiöllä,
joka on saanut valtioneuvostolta siihen toimilu-
van, on oikeus myöntää tässä laissa tarkoitettuja
vakuutuksia. Valtioneuvoston on myönnettävä
toimilupa, jos aiotun vakuutusliikkeen tai vakuu-
tusyhtiölain 2 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoi-
tettujen vakuutusyhtiön osakkaiden ei katsota
vaarantavan lakisääteisen tapaturmavakuutusoi-
minnan tervettä kehitystä, jos vakuutusyhtiön
johto täyttää sille vakuutusyhtiölain 7 luvun

Voimassa oleva laki

Toimilupa voidaan peruuttaa, jos valtioneuvosto katsoo siihen olevan pakottavia syitä.

Ehdotus

3 §:n 2 momentissa asetetut vaatimukset ja jos vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) on vähintään 14 000 000 markkaa.

Mitä vakuutusyhtiölain (1062/79) 2 luvun 5 a §:ssä ja 14 luvun 5 a §:ssä säädetään sosiaali- ja terveysministeriöstä, koskee soveltuvin osin valtioneuvostoa, kun kyse on lakisääteistä tapaturmavakuutusta koskevasta toimiluvasta.

Tämän pykälän 1 momentissa säädettyä markkamäärää voidaan asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

9.

Laki**vakuutusvälittäjistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusvälittäjistä 19 päivänä helmikuuta 1993 annetun lain (251/93) 6 § ja 15 §:n 5 momentti,
muutetaan lain 2 §, 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta ja 21 §:n 1 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 20 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Toimipaikka

Vakuutusvälittäjällä on oltava liiketointaansa varten kiinteä toimipaikka Suomessa.

Ehdotus

2 §

Toimipaikka

Vakuutusvälittäjällä on oltava liiketointaansa varten kiinteä toimipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

5 §

**Vakuutusvälittäjärekisteriin
merkittävät tiedot**

Vakuutusvälittäjärekisteriin on merkittävä:

1) vakuutusvälittäjäksi rekisteröidyn luonnollisen henkilön täydellinen nimi, kansalaisuus, asuinpaikka, Suomessa sijaitsevan toimipaikan osoite sekä, jos henkilö välittää va-

Vakuutusvälittäjärekisteriin on merkittävä:

1) vakuutusvälittäjäksi rekisteröidyn luonnollisen henkilön täydellinen nimi, kansalaisuus, asuinpaikka, sen toimipaikan osoite, josta käsin vakuutusvälitystoimintaa harjoite-

Voimassa oleva laki

kuutuksia yksinomaan 4 §:ssä tarkoitetun yhteisön lukuun, yhteisön toiminimi;

2) vakuutuksenvälittäjäksi rekisteröidyn yhteisön toiminimi, kotipaikka, Suomessa sijaitsevan toimipaikan osoite sekä liikkeen vastaavan hoitajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja asuinpaikka;

Ehdotus

taan sekä, jos henkilö välittää vakuutuksia yksinomaan 4 §:ssä tarkoitetun yhteisön lukuun, yhteisön toiminimi;

2) vakuutuksenvälittäjäksi rekisteröidyn yhteisön toiminimi, kotipaikka, sen toimipaikan osoite, josta käsin vakuutuksenvälitystoimintaa harjoitetaan, sekä liikkeen vastaavan hoitajan täydellinen nimi, kansalaisuus ja asuinpaikka;

6 §

Elinkeinoilmoitus

Vakuutuksenvälittäjän on ennen liiketoiminnan aloittamista tehtävä kaupparekisterilaissa (129/79) säädetty perusilmoitus.

(kumotaan)

15 §

Vakuutuksenvälittäjien valvonta

Ministeriöllä on 1 §:ssä säädettyä vakuutuksenvälittäjän rekisteröintiä varten oikeus saada tietoja rikosrekisteristä.

(5 mom. kumotaan)

20 a §

Asiakkaiden tunnistaminen

Vakuutuksenvälittäjän on todettava asiakkaansa henkilöllisyys sellaisissa asiakassuhteissa, joista sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset. Jos on todennäköistä, että asiakas toimii toisen henkilön lukuun, tunnistaminen on vakuutuksenvälittäjän käytettävissä olevin keinoin ulotettava myös tähän henkilöön. Tunnistamistiedot tai viitetiedot tunnistamiseen käytetyistä asiakirjoista on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan asiakassuhteen päättymisestä.

21 §

Epäilyttävät liiketoimet

Sen estämättä, mitä 19 §:ssä säädetään, vakuutuksenvälittäjän on ennen liiketoimen loppuun suorittamista tai, jos ennakkoilmoituksen tekeminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta, viipymättä liiketoimen suorittamisen jälkeen ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, jos hänellä on syytä epäillä häneltä pyydettyihin palveluihin käytettävien varojen laillista alku-

21 §

Epäilyttävät liiketoimet

Sen estämättä, mitä 19 §:ssä säädetään, vakuutuksenvälittäjän on ennen liiketoimen loppuun suorittamista tai, jos ennakkoilmoituksen tekeminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta, viipymättä liiketoimen suorittamisen jälkeen ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, jos hänellä on syytä epäillä häneltä pyydettyihin palveluihin käytettävien varojen laillista alku-

Voimassa oleva laki

perää. Tehdystä ilmoituksesta ei saa kertoa ilmoituksen kohteelle.

Ehdotus

perää. Tehdystä ilmoituksesta ei saa kertoa ilmoituksen kohteelle. *Ministeriöllä on oikeus rekisteröidä ilmoitukset ja niistä ilmenevät tiedot. Tietoja saa käyttää ja luovuttaa vain tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun rikollisen toiminnan vastustamiseen.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta

Kauppa- ja teollisuusministerin esittelystä
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun kirjanpitoasetuksen (1575/92) 11 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

11 §

Jos konsernin emoyrityksenä on yhteisö, jonka pääasiallisena tarkoituksena on omistaa muiden yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, ja jos tytäryrityksinä on yksinomaan tai osaksi vakuutusyhtiöitä siten, että konsernin harjoittama liiketoiminta on pääosin vakuutustoimintaa, emoyrityksen konsernitilinpäätös on laa-

dittava vakuutusyhtiöitä varten vahvistettuja kaavoja käyttäen sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriö tarkemmin määrää.

Tämä asetus tulee voimaan   päivänä
kuuta 199

Asetusta sovelletaan ensimmäisen kerran sil-
tä tilikaudelta pidettävään kirjanpitoon, joka
päättyy 31 päivänä joulukuuta 1995.

Asetus vakuutusyhtiön vastuvelan laskentaperiaatteista

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 2 §:n 4 momentin, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1994 annetussa laissa (/94), nojalla:

1 §

Henkivakuutusyhtiön vastuuelkaa laskettaessa on noudatettava seuraavia periaatteita:

1) Vastuuelkalaskelmien turvaavuus edellyttää, että laskennassa otetaan riittävällä tavalla huomioon laskennan kannalta oleellisten tekijöiden epäsuotuisa vaihtelu.

2) Vastuuelan laskentamenettelyn tulee olla turvaava ottaen huomioon vastuuelkaa kattavan omaisuuden arvostusmenetelmä.

3) Vastuuelkaa laskettaessa käytettävä korko tulee valita turvaavasti.

4) Vastuuelkalaskelmissa käytettävä korko voidaan valita vastuuelkaa kattavan omaisuuden tuottotason mukaan tekemällä siitä turvaavuuden kannalta riittävä vähennys. Jatkuva-maksuisten sopimusten osalta otetaan huomioon myös tulevien maksujen sijoittamisesta saatavien tuottojen taso. Samoin tuottotasoa korjataan tulevien sijoitusten tuottoa vastaavaksi siltä osin, kuin vastuuelkaa kattavien sijoitusten kesto on lyhyempi kuin vastuuelan kesto.

5) Kohdan 4 määräyksiä ei sovelleta sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin, kertamaksuisiin korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi tehtyihin vakuutus sopimuksiin eikä vakuutuksiin, joiden oikeudesta niiden tuottaman ylijäämän jakoon ei ole määräystä vakuutus sopimuksessa. Tässä tarkoitettujen vakuutusten vastuuelkalaskelmissa käytettävä korko ei saa ylittää näitä vakuutuksia kattavien yhtiön sijoitusten turvaavasti arvioitua tuottotasoa.

6) Yksittäisen vakuutuksen osuuden yhtiön vakuutusmaksuvastuusta tulee aina olla ainakin yhtä suuri kuin tälle vakuutukselle taattu takaisinostoarvo.

7) Vakuutusten hankintamenon jaksottaminen voidaan suorittaa vähentämällä bruttovakuutusmaksuvastuusta erä, jonka yhtiön vakuutuksista liikekustannustensa kattamiseen perimät erät ja yhtiön taseensa vastaaviin

mahdollisesti aktivoimien hankintamenojen taso huomioon ottaen voidaan katsoa vakuutettujen etujen turvaavuutta vaarantamatta olevan käytettävissä tähän tarkoitukseen.

8) Voimassa olevan vakuutuskannan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset voidaan ottaa huomioon epäsuorasti vähentämällä tulevista tuotoista vakuutuksen hallintokustannuksia varten perittävät erät, jollei turvaavuus edellytä toisenlaista menettelyä.

9) Tulevat lisäedut voidaan ottaa huomioon epäsuorasti tavalla, joka vastaa vastuuelkalaskelmien perusteena olevia arvioita ja yhtiön lisäetujen nykyistä määrittelytapaa. 10) Vastuuelan laskentaperiaatteita ei saa vaihdella vuosittain siten, että se pienentäisi oleellisesti vuositulosten vertailukelpoisuutta tai aiheuttaisi tarpeetonta vaihtelua vakuutuksenottajille palautettavan ylijäämän tasossa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset vastuuelkaa laskettaessa käytettävän koron enimmäismäärästä ja tässä pykälässä mainittujen periaatteiden soveltamisesta. Samoin ministeriö määrittelee ne yleiset periaatteet, joita noudattaen tasoitusvastuu lasketaan, ja miten tasoitusvastuu vaikuttaa edellä mainittuihin turvaavuusvaatimuksiin. Tasoitusvastuun osalta yhtiön on selvitettävä sosiaali- ja terveysministeriölle etukäteen, miten se soveltaa ministeriön määrittelemiä periaatteita.

2 §

Vahinkovakuutusyhtiön vastuuelkaa laskettaessa on noudatettava seuraavia periaatteita:

1) Vastuuelan on aina oltava riittävä siten, että vakuutusyhtiön voidaan katsoa kohtuudella arvioiden selviytyvän kaikista sellaisista velvoitteista, jotka aiheutuvat yhtiön vakuutus sopimuksista.

2) Vakuutusyhtiö voi käyttää vastuuelan laskennassa tilastollisia menetelmiä. Yhtiön on pystyttävä selvittämään käyttämiensä tilastol-

listen menetelmien asianmukaisuus oman aineistonsa perusteella tai tilastoaineistolla, joka on kerätty sen omaa vakuutuskantaa vastaviksi katsottavista vakuutuskannoista.

3) Eläkemuotoisten korvausten vastuovelka lasketaan tavanomaisin vakuutusmatemaattisin menetelmin.

4) Korkoutuksen käyttö on sallittu vastuovelkalaskelmissa vain, jos se tehdään avoimena ja jos seuraavat ehdot täyttyvät:

a) Vahinkoryhmän keskimääräisen selviämisaikojen arvioidaan olevan vähintään neljä vuotta.

b) Korkoutus suoritetaan turvaavalla tavalla ja noudatettavasta korkoutustavasta ilmoitetaan sosiaali- ja terveysministeriölle etukäteen.

c) Vakuutusyhtiö ottaa huomioon kokonaiskorvausmenoa arvioidessaan kaikki sitä mahdollisesti lisäävät tekijät.

d) Vakuutusyhtiö pystyy johtamaan käyttämänsä laskentamallin luotettavasti omasta aineistostaan tai omaa vakuutuskantaansa vas-

taaviksi katsottavista vakuutuskannoista laaditusta tilastoaineistosta.

e) Käytettävä laskuperustekorko ei ylitä vastuuta kattavan omaisuuden turvaavasti määrättyä sijoitustuoton tasoa vahinkojen keskimääräisenä arvioituna selviämisaikana.

Käytetystä korkoutusmenetelmästä on tehtävä selkoa yhtiön taseen liitetiedoissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä mainittujen periaatteiden soveltamisesta. Samoin ministeriö määrittelee ne yleiset periaatteet, joita noudatetaan vakuutusyhtiön tasoitusmäärää laskettaessa. Yhtiön on haettava etukäteen ministeriön vahvistus tavalle, jolla se soveltaa edellä mainittuja tasoitusmäärän yleisiä laskentaperiaatteita.

3 §

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Asetus

ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutus yhtiön vastuuvelan katteesta

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 10 luvun 3 §n 5 momentin, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1994 annetussa laissa (/94), nojalla:

1 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

2) *ETA-valtiossa sijaitsevilla säänneltyillä markkinoilla* ETA-valtion viranomaisen valvonnan alaista arvopaperipörssiä ja sellaista muuta ETA-valtiossa toimivaa vaihdantajärjestelmää, joka sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaan rinnastetaan tällaiseen arvopaperipörssiin;

3) *vastuuvelan bruttomäärällä* vastuuvelan kokonaismäärää ennen vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 3 momentissa säädettyjen erien vähentämistä;

4) *velkasitoumuksella* velkasitoumukseen perustuvaa laina- ja muuta saamista sekä joukkovelkakirjalainaa ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä ja pankkisaamista, ei kuitenkaan osaketta, osuutta, johdannaisopimusta eikä sellaista sitoumusta, jolla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla sitoumuksilla;

5) *vakuudettomalla velkasitoumuksella* sellaista velkasitoumusta, johon ei liity vakuutta, joka 2 — 4 §n mukaan voitaisiin sellaisenaan hyväksyä vastuuvelan katteeksi tai joka sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaan hyväksytään vakuudeksi;

6) *kiinteistöyhteisöllä* sellaista yhteisöä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on omistaa 4 §n 1 momentin 1 — 3 kohdassa mainittuja varoja sekä

7) *yhteisöllä* myös sijoitusrahastoa ja siihen rinnastettavaa muuta yhteissijoitusyrittystä.

Tämän asetuksen säännöksiä ETA-valtiosta sovelletaan siinä laajuudessa ja sellaisin edellytyksin kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää myös muuhun valtioon, jonka ministeriö määräyksessään tai yksittäistapauksessa vakuutusyhtiön pyynnöstä rinnastaa ETA-valtioon.

Mitä tässä asetuksessa säädetään velkasitoumuksesta, koskee myös sille kertynyttä korkoa.

Tämän asetuksen säännöksiä kiinteistöistä, rakennuksista ja vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista oikeuksista sovelletaan myös sellaisen kiinteistöyhteisön, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja jossa katteen haltijalla on määräämisvalta, omistamiin tällaisiin varoihin samalla tavoin kuin jos nämä varat olisivat vakuutusyhtiön suorassa omistuksessa. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös sellaista kiinteistöyhteisöä, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja jossa katteen haltijalla on määräämisvalta yhdessä toisen tai toisten vakuutusyhtiöiden taikka vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan tai kuuluvien muiden yhtiöiden kanssa tai jonka sosiaali- ja terveysministeriö vakuutusyhtiön hakemuksesta rinnastaa tässä momentissa tarkoitettuun kiinteistöyhteisöön. Vakuutusyhtiöllä tarkoitetaan tässä momentissa ETA-valtiossa toimiluvan saanutta vakuutusyhtiötä.

Lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuvelkaan luetaan tätä asetusta sovellettaessa myös vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 7 momentissa tarkoitettut erät.

2 §

Velkasitoumukset, joilla voidaan kattaa vastuuvelan koko määrä

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 2 momentissa säädettyin edellytyksin ja rajoituksin saa vastuuvelan koko määrän katteena olla:

1) velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takajaana on ETA-valtio, Ahvenanmaan maakunta tai sellainen kansainvälinen yhteisö, jonka jäsenistä ainakin yksi on ETA-valtio;

2) velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takajaana on ETA-valtiossa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen talletuspankki tai vakuutusyhtiö taikka sellainen muu yhteisö,

jonka sosiaali- ja terveysministeriö rinnastaa edellä tarkoitettuun talletuspankkiin tai vakuutusyhtiöön;

3) lainasaamisia, joiden panttivakuutena on yhtiön myöntämiä henkivakuutuksia enintään niiden takaisinostoarvoon saakka;

4) sellaisia velkasitoumuksia, joissa velallisenä on luonnollinen henkilö tai muu kuin 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan kuuluva yhteisö ja joiden panttivakuutena on 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja velkasitoumuksia.

3 §

Omaisuuslajien ryhmät, joista kullakin erikseen voidaan kattaa enintään puolet vastuuvelan bruttomäärästä

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 2 momentissa säädettyin edellytyksin ja rajoituksin saa vastuuvelan katteena olevista varoista enintään 50 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä kuulua kumpaankin seuraavista omaisuuslajien ryhmistä:

I ryhmä

1) velkasitoumukset, joissa velallisena tai takajana on ETA-valtiossa sijaitseva sellainen kunta, kuntainliitto, julkisyhteisönä toimiva seurakunta tai muu sellainen niihin rinnastettava alueellinen julkisyhteisö, jolla tai jonka jäsenillä on veronkanto-oikeus;

2) velkasitoumukset, joissa velallisena tai takajana on muu ETA-valtiossa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen luottolaitos kuin 2 §n 2 kohdassa tarkoitettu talletuspankki tai siihen 2 §n 2 kohdan nojalla rinnastettu muu yhteisö;

3) velkasitoumukset, joissa velallisena on muu kuin 2 §n 2 kohdassa tarkoitettu osakeyhtiö, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja jonka osakkeilla käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla;

4) velkasitoumukset, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla ja joissa velallisena on muu kuin 1 — 3 kohdassa tarkoitettu tai 2 §n 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan kuuluva yhteisö;

5) sellaiset velkasitoumukset, joissa velallisena on luonnollinen henkilö tai muu kuin 1—3 kohdassa mainittu taikka 2 §n 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan kuuluva yhteisö ja joiden panttivakuutena on 1—4 kohdassa tarkoitettuja velkasitoumuksia.

II ryhmä

1) osakkeet ja osuudet yhteisöissä, joiden

kotipaikka on ETA-valtiossa, ja sellaiset muiden yhteisöjen osakkeet ja osuudet, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla, lukuun ottamatta osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä;

2) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa, liikkeeseen laskemat sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla, ja muiden 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen liikkeeseen laskemat tällaiset sitoumukset, jos niillä käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla;

3) velkasitoumukset, joissa velallisena on luonnollinen henkilö tai muu kuin 2 §n 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan kuuluva yhteisö ja joiden panttivakuutena on 1 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai osuuksia taikka 2 kohdassa tarkoitettuja sitoumuksia.

Jos 1 momentin I ryhmän 1 — 4 kohdassa tarkoitettuun velkasitoumukseen liittyy 1 momentin II ryhmän 3 kohdassa tarkoitettu panttivakuus, 2 §n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu takaus tai 4 §n 2 momentissa tarkoitettu kiinnitysvakuus, velkasitoumus saadaan, vakuuden katekelpoiseen määrään saakka, jättää lukematta 1 momentin I ryhmää koskevan 50 prosentin enimmäisrajan soveltamisalaan.

4 §

Omaisuuslajien ryhmät, joilla voidaan kattaa yhteensä enintään 70 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 2 momentissa säädettyin edellytyksin ja rajoituksin saa vastuuvelan katteena olevista varoista yhteensä enintään 40 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä kuulua seuraaviin omaisuuslajeihin:

1) ETA-valtiossa olevat kiinteistöt ja rakennukset;

2) vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettut ETA-valtiossa olevaan kiinteään omaisuuteen tai vesivoimaan kohdistuvat oikeudet;

3) osakkeet ja osuudet kiinteistöyhteisöissä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa;

4) velkasitoumukset 1 §n 4 momentissa tarkoitetuilta kiinteistöyhteisöiltä sekä rakennus-aikaiset saamiset sellaisilta 1 §n 4 momentissa tarkoitetuilta kiinteistöyhteisöiltä, joissa vakuutusyhtiöllä katteen haltijana on määräämisvalta.

Yhdessä 1 momentissa mainittujen omaisuuslajien kanssa saa yhteensä enintään 70 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä vastuuvelan katteena olevista varoista olla sellaisia velkasitoumuksia, joissa velallisenä on luonnollinen henkilö tai muu kuin 2 §:n 1 tai 2 kohdan soveltamisalaan kuuluva yhteisö ja joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys ETA-valtiossa olevaan kiinteään omaisuuteen tai tällaiseen omaisuuteen kohdistuvaan vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettuun oikeuteen taikka joiden panttivakuutena on 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai osuuksia.

5 §

Omaisuuslajien ryhmät, joilla voidaan kattaa yhteensä enintään 25 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä

Vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 2 momentissa säädettyin edellytyksin ja rajoituksin saa vastuuvelan katteena olevista varoista olla:

1) muita vakuudettomia velkasitoumuksia kuin joukkovelkakirjalainoja ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä yhteensä enintään määrä, joka vastaa 5 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä;

2) muita kuin 2—4 §:ssä tarkoitettuja varoja yhdessä edellä 1 kohdassa mainittujen velkasitoumusten kanssa yhteensä enintään määrä, joka vastaa 25 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa säädettyä enimmäisrajaa ei sovelleta, jos velallisenä on yhteisö, jota tarkoitetaan 2 §:n 1 ja 2 kohdassa, 3 §:n 1 momentin I ryhmän 1 ja 2 kohdassa ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, millaisin edellytyksin ja rajoituksin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut varat saadaan lukea katteeseen.

6 §

Maksuvalmiusriskin rajoittaminen 10 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Vastuuvelan katteena olevista varoista saa yhteensä enintään kymmentä prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä olla sellaisia varoja, joilla ei käydä kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla ja jotka kuuluvat seuraaviin omaisuuslajeihin:

1) osakkeet ja osuudet, lukuun ottamatta

osakkeita ja osuuksia 1 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa kiinteistöyhteisöissä ja sellaisissa sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusyrityksissä, joihin sovelletaan 3 §:n 1 momentin II ryhmän 1 kohtaa;

2) sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla sitoumuksilla sekä

3) muut kuin 2 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut joukkovelkakirjalainat.

7 §

Eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittaminen 10 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Vastuuvelan katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna yhteen ja samaan yksittäiseen kohteeseen määrä, joka vastaa enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä, jos kyseessä on sijoitus:

1) sellaisiin velkasitoumuksiin, joissa velallisenä tai takaajana on 3 §:n 1 momentin I ryhmän 1 kohdassa tarkoitettuihin julkisyhteisöihin kuuluva yksi ja sama kunta, kuntainliitto, seurakunta tai muu niihin rinnastettava alueellinen julkisyhteisö;

2) yhteen kiinteistöön tai rakennukseen taikka useaan niin lähekkäin toisiaan sijaitsevaan kiinteistöön tai rakennukseen, että niitä voidaan pitää yhtenä sijoituksena;

3) vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin, jotka kohdistuvat yhdeksi kokonaisuudeksi 2 kohdan mukaan katsottavaan kohteeseen;

4) velkasitoumuksiin, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys yhteen kiinteistöön tai toisen maalla olevaan laitokseen ja vuokraoikeuteen itse maahan taikka useaan niin lähekkäin toisiaan sijaitsevaan kiinteistöön tai laitokseen ja vuokraoikeuteen, että niitä pidettäisiin 2 kohtaa sovellettaessa yhtenä sijoituksena;

5) velkasitoumuksiin, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin, jos näiden oikeuksien kohde olisi 2 kohdan mukaan katsottava yhdeksi kokonaisuudeksi.

Jos 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun velkasitoumukseen liittyy vakuus, joka 2—4 §:n mukaan voitaisiin sellaisenaan hyväksyä vastuuvelan katteeksi tai joka sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaan hyväksytään vakuudeksi, tällaista velkasitoumus-

ta ei vakuuden katekelpoiseen määrään saakka oteta huomioon 1 momentissa säädettyä 10 prosentin enimmäisrajaa sovellettaessa.

Jos kiinteistö tai rakennus, vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitetun oikeuden kohde tai velkasitoumuksen vakuudeksi vahvistetun kiinnityksen kohde ovat yksi ja sama tai ne sijaitsevat niin lähellä toisiaan, että niitä voidaan pitää yhtenä sijoituksena, kaikki tässä momentissa mainitut sijoitukset sekä lisäksi niihin liittyvät 4 §n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetut velkasitoumukset ja rakennusaikaiset saamiset on laskettava yhteen edellä 1 momentissa säädettyä 10 prosentin enimmäisrajaa sovellettaessa.

8 §

Eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittaminen 5, 10 tai 30 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Vakuutusyhtiö saa sijoittaa vastuuvelan katteena olevista varoista kaikki jäljempänä mainitut sijoitukset ja vakuudet yhteenlaskettuina enintään 5 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaavan määrän:

1) saman yhteisön osakkeisiin, osuuksiin ja sellaisiin sitoumuksiin, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla, kuitenkin siten, että enintään 2 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä saa olla sellaisia tässä kohdassa tarkoitettuja osakkeita, osuuksia ja sitoumuksia, joilla ei käydä kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla ja jotka eivät ole 3 §n 1 momentin II ryhmän 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvia osakkeita tai osuuksia sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusryhmissä;

2) saman velallisen antamiin velkasitoumuksiin;

3) muiden velallisten antamiin velkasitoumuksiin siltä osin kuin niiden panttivakuutena on 1 ja 2 kohdassa mainittuja varoja taikka niiden vakuutena on tässä momentissa tarkoitettun saman yhteisön takaus tai sen myöntämä luottovakuutus.

Jos kysymyksessä on osakeyhtiö, jonka osakkeilla käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla, vakuutusyhtiö voi, sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, sijoittaa vastuuvelan katteena olevista varoista enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaavan määrän kuu-

kin tällaiseen osakeyhtiöön. Tässä momentissa tarkoitetut sijoitukset eivät saa kuitenkaan yhteenlaskettuna ylittää 40 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaavaa määrää.

Lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö saa edellä 1 ja 2 momentissa mainittujen enimmäisrajojen sijasta sijoittaa enintään 30 prosenttia, ja muu vakuutusyhtiö enintään 10 prosenttia, vastuuvelan bruttomäärästä vastaavan määrän 1 momentin 1—3 kohdassa mainittuihin omaisuuslajeihin, jos 1 momentissa tarkoitettu yhteisö tai velallinen on sellainen talletuspankki, vakuutusyhtiö tai muu yhteisö, jota tarkoitetaan 2 §n 2 kohdassa. Tämän pykälän 1 ja 2 momentissa mainitut enimmäisrajat ylittävältä osin vastuuvelan katteena olevat varat voivat kuitenkin olla yksinomaan sellaisia velkasitoumuksia, joiden vakuutena on 2 §n 2 kohdassa tarkoitettun yhteisön antama takaus tai sen myöntämä luottovakuutus.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, miten 3 momentissa tarkoitettua 30 prosentin ja vastaavasti 10 prosentin enimmäisrajaa on sovellettava ottaen huomioon ne edellytykset ja rajoitukset, joista säädetään vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §n 2 momentissa. Ministeriön määräyksissä on erityisesti kiinnitettävä huomiota 2 §n 2 kohdassa tarkoitettun talletuspankin, vakuutusyhtiön tai muun yhteisön omien varojen määrään katteen haltijan vastuuvelan bruttomäärään verrattuna.

Tätä pykälää ei sovelleta yhteisöihin, joita tarkoitetaan 1 §n 4 momentissa, 2 §n 1 kohdassa ja 3 §n 1 momentin I ryhmän 1 kohdassa.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun velkasitoumuksen liittyy vakuus, joka 2—4 §n mukaan voitaisiin sellaisenaan hyväksyä vastuuvelan katteeksi tai joka sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaan hyväksytään vakuudeksi, tällaista velkasitoumusta ei vakuuden katekelpoiseen määrään saakka oteta huomioon 1 momentissa säädettyä 5 prosentin eikä 2 momentissa säädettyä 10 prosentin enimmäisrajaa sovellettaessa. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen velkasitoumusten yhteismäärä ennen vakuuksien vähentämistä saa kuitenkin olla enintään 30 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä.

Tässä pykälässä säädettyjä enimmäisrajoja sovellettaessa on otettava huomioon myös sellaiset 1 momentin mukaan yhteen lasketut

sijoitukset, jotka kohdistuvat tai liittyvät 1 momentissa tarkoitetun yhteisön tai henkilön kanssa olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevaan muuhun yhteisöön tai henkilöön.

9 §

Eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittaminen 1 tai 2 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Vastuuvelan katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna yhteensä enintään 1 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä saman velallisen ja hänen kanssaan olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevien muiden velallisten liikkeeseen laskemiin sellaisiin vakuudettomiin joukkovelkakirjalainoihin ja muihin vakuudettomiin raha- ja pääomamarkkinavälineisiin, joilla ei käydä kauppaa ETA-valtiossa sijaisevilla säännellyillä markkinoilla, ja heidän antamiinsa muihin vakuudettomiin velkasitoumuksiin. Sosiaali- ja terveysministeriö voi yksittäistapauksissa nostaa rajan 2 prosenttiin.

Edellä 1 momentissa säädettyä enimmäisrajaa ei sovelleta, jos velallisena on yhteisö, jota tarkoitetaan 2 §:n 1 ja 2 kohdassa, 3 §:n 1 momentin I ryhmän 1 ja 2 kohdassa ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

10 §

Tytäryhtiön osakkeet

Vakuutusyhtiö ei saa lukea vastuuvelan katteeseen ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistamiaan vakuutusyhtiölain 1 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun muun tytäryhtiön kuin kiinteistöyhteisön osakkeita.

11 §

Valuuttariskin rajoittaminen

Vastuuelka on katettava sen valuutan määräisin varoin, jossa vakuutusyhtiön on täytettävä vakuutussopimuksiin perustuvat sitoumuksensa.

Edellä 1 momentissa säädettyä ei sovelleta, jos vakuutusyhtiö sen mukaan olisi velvollinen pitämään varoja tietynä valuuttana määrän, joka vastaa enintään 7 prosenttia muina valuuttoina olevista vastuuvelan katteeseen luetuista varoista. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, saa enintään 20 prosenttia tiettyssä valuutassa täytettäviä sitoumuksia vas-

taavan vastuuvelan katteesta olla muita varoja kuin tämän valuutan määräisiä tai sellaisia varoja, jotka on suojattu valuuttakurssien muutoksilta.

ETA-valtion valuutassa täytettäviä sitoumuksia vastaava vastuuelka voidaan katata myös ECU-määräisin varoin.

12 §

Poikkeusluvan antaminen enimmäisrajan ylitykseen

Sosiaali- ja terveysministeriö voi vakuutusyhtiön pyynnöstä antaa luvan 3 ja 4 §:ssä, 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn sekä, määräajaksi, 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 6 §:ssä, 7 §:n 1 momentin 2—5 kohdassa ja 3 momentissa sekä 8 ja 9 §:ssä säädetyn rajan ylitykseen.

13 §

Määräystenantovaltuus

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemat määräykset vastuuvelan kattamisesta ja tämän asetuksen soveltamisesta. Ministeriön määräyksissä on käsiteltävä erityisesti vastuuvelan katteeseen kuuluvien varojen sijaintia, johdannaissopimusten käyttöä vastuuvelan katteen yhteydessä, vakuuksien arvostusta ja vakuuksien merkitystä luettaessa katteeseen sitoumuksia, joihin vakuudet liittyvät, katteen luettelointia sekä yhtiön varojen sijoittamista koskevia suuntaviivoja, jotka yhtiön hallituksen on laadittava ja pidettävä ajan tasalla.

Ministeriöllä on valta yksittäistapauksissa määrätä, jos siihen vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:n 2 momentin soveltamisen kannalta on erityistä syytä, ettei tiettyjä varoja saa lukea yhtiön vastuuvelan katteeseen.

14 §

Siirtymäsäännös 4 §:n 1 momentin soveltamisesta

Jos yhtiön vastuuvelan katteena 31 päivänä joulukuuta 1994 olleet edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetut varat tuolloin ylittivät 4 §:n 1 momentissa säädetyn 40 prosentin rajan, sovelletaan 4 §:n 1 momenttia yhtiöön käyttäen toistaiseksi enimmäisrajana 40 prosentin sijasta prosenttilukua, joka vastaa yhtiössä tuona ajankohtana vallinnutta tosiasiallista tilannetta. Yhtiön on kuitenkin 31 päivään joulukuuta

1998 mennessä huolehdittava ylityksen poistamisesta.

15 §

Siirtymäsäännös 7 §:n soveltamisesta

Jos vahinkovakuutusta harjoittavan yhtiön vastuuvelan katteena 18 päivänä kesäkuuta 1992 olleet tietyt kiinteistöt ja rakennukset tuolloin ylittivät edellä 7 §:ssä säädetyn rajan, yhtiön on 31 päivään joulukuuta 1998 mennessä huolehdittava tämän ylityksen poistamisesta. Mitä tässä säädetään vahinkovakuutusta harjoittavasta yhtiöstä, koskee vastaavasti henkivakuutusyhtiötä, jonka vastuuvelan katteena 10 päivänä marraskuuta 1992 olleet tietyt kiinteistöt ja rakennukset tuolloin ylittivät edellä tarkoitetun rajan.

16 §

Siirtymäsäännös lakisääteisen eläkevakuutuksen vastuuvelan katteesta

Lakisääteisen eläkevakuutuksen vastuuvelas-
ta jätetään tässä asetuksessa katteelle säädetty-
jen rajoitusten ulkopuolelle vuonna 1995 osuus,
joka vastaa 10 prosenttia vastuuvelan brutto-
määrästä, sekä vuosina 1996—1999 osuus, joka
määräytyy vähentämällä edellä tarkoitetusta
prosenttiosuudesta 2 prosenttiyksikköä jokaista
vuoden 1995 jälkeen alkavaa kalenterivuotta
kohden.

17 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Asetus

vakuutusyhtiön toimintapääomaan luettavista eristä

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 11 luvun 1 §:n 2 momentin ja 6 §:n 2 momentin, sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (752/93), nojalla:

1 §

Vakuutusyhtiölain 11 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintapääomaan luetaan sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti:

1) maksettu osakepääoma tai keskinäisen vakuutusyhtiön osalta maksettu pohjarahasto ja maksettu takuupääoma edellyttäen, että takuupääoman takaisinmaksua on rajoitettu ministeriön hyväksymällä tavalla;

2) kun 25 prosenttia osakepääomasta tai pohjarahaston ja edellä määritellyn ehdon täyttävän takuupääoman yhteismäärästä on maksettu, puolet maksamatta olevasta osakepääoman tai pohjarahaston ja takuupääoman yhteismäärästä;

3) sidotun ja vapaan oman pääoman rahastot, kirjanpitolain 17 §:ssä tarkoitetut vapaaehtoiset varaukset sekä tuotoista vähennettyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus;

4) tilikauden ja edellisten tilikausien voitto tai tappio;

5) omaisuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen erotus siltä osin kuin sitä ei voida pitää luonteeltaan poikkeuksellisenä;

6) vakuutusyhtiön hakemuksesta ja ministeriön suostumuksella täysin maksettu pääoma sellaisesta yhtiön vähintään viideksi vuodeksi tai vähintään viiden vuoden irtisanomisajalla ottamasta lainasta, jolla on sopimuksen perusteella huonompi etuoikeus kuin kaikkien muiden velkojien vaateilla. Huomioon otettava määrä voi olla enintään 50 prosenttia toimintapääomasta. Tästä enimmäismäärästä määräjäksi otettuja lainoja saa olla enintään 25 prosenttia, kuitenkin niin, että toimintapää-

omaan luettavaa määrää vähennetään tasaisesti kultakin alkavalta vuodelta, jos lainan jäljellä oleva laina-aika on vähemmän kuin viisi vuotta;

7) toiminnassa olevan keskinäisen vahinkovakuutusyhtiön vakuutusyhtiölain 10 luvun 7 §:n 1 momentin mukainen kyseiseksi tilikaudeksi taksoitettavissa oleva lisämaksu, josta voidaan kuitenkin ottaa huomioon korkeintaan puolet enimmäismaksujen ja perittyjen maksujen erotuksesta. Huomioon otettava määrä voi olla enintään 50 prosenttia toimintapääomasta;

8) henkivakuutusyhtiön hakemuksesta ja ministeriön suostumuksella enintään 50 prosenttia yhtiön tulevasta ylijäämästä, joka on arvioitu ministeriön hyväksymällä tavalla;

9) henkivakuutusyhtiön hakemuksesta ja ministeriön suostumuksella vakuutusten hankintamenojen jaksotusta vastaava erä siltä osin kuin jaksotusta ei yhtiön noudattamat liikekustannusperusteet huomioon ottaen ole vakuutusmaksuvastuuta määrättäessä katsottava tehdyn täysimääräisesti. Erää määrättäessä on otettava huomioon ne vakuutusten hankintamenot, jotka sen sijaan, että ne olisi vähennetty vakuutusmaksuvastuusta, on aktivoitu taseen vastaaviin; sekä

10) vakuutusyhtiön hakemuksesta ja ministeriön suostumuksella muut edellä esitettyihin rinnastettavat erät.

2 §

Toimintapääomasta vähennetään sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti kaikki sellaiset taseeseen kirjaamattomat velat, joiden suoritusvelvollisuutta on pidettävä ilmeisenä. Näihin vähennettäviin vel-

pidettävä ilmeisenä. Näihin vähennettäviin velkoihin on sisällytettävä seuraavat erät:

1) ne vakuutusyhtiön oman henkilökunnan eläkesitoumuksista aiheutuvat menot, jotka on jätetty kuluksi kirjaamatta kirjanpitolain nojalla;

2) vakuutusten hankintamenojen sekä ajoneuvojen hyödykkeiden tuloslaskelmaan kuluksi merkitsemättä jätetty osuus 1 §:n 10 kohdan mukaan sallittua vakuutusten hankintamenoa lukuunottamatta; ja

3) voitonjakona jaettavaksi esitetty osa yhtiön vapaasta omasta pääomasta.

3 §

Vähintään 50 prosenttia vakuutusyhtiölain 11 luvun 5 §:n mukaisesta henkivakuutusyhtiön takuumäärästä, kuitenkin aina vähintään takuumäärän vähimmäismäärää vastaavan mää-

rän, on muodostuttava tämän asetuksen 1 §:n 1—4 kohdassa mainituista eristä, joista on vähennetty tämän asetuksen 2 §:n mukaiset erät.

4 §

Mitä tässä asetuksessa säädetään henkivakuutusyhtiöstä, sovelletaan myös lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittavaan vakuutusyhtiöön, lukuunottamatta 1 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohtaa.

5 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä asetuksella kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1993 annettu asetus vakuutusyhtiön toimintapääomaan luettavista eristä (1646/93).

Asetus vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikosta

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 18 luvun 8 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1994 annetussa laissa (/94), nojalla:

1 §

Vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikon tehtävänä on huolehtia yhtiössä sovellettavien vakuutusmatemaattisten menetelmien asianmukaisuudesta sekä siitä, että yhtiön vakuutusmaksujen ja vastuuvelan määräämistapa ja määrä täyttävät vakuutusyhtiölain, lakisääteisiä vakuutuksia koskevien erityislakien, vakuutusyhtiöasetuksen ja niiden perusteella annettujen sosiaali- ja terveysministeriön määräysten vaatimukset.

2 §

Vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikolla on

oikeus saada yhtiöltä kaikki ne tiedot, joita hän tarvitsee 1 §:n mukaisia tehtäviä suorittaessaan.

3 §

Jos vakuutusmatemaatikko havaitsee puutteita 1 §:ssä tarkoitetuissa asioissa, hänen on tehtävä yhtiön hallitukselle esitys asiantilan korjaamisesta. Vakuutusmatemaatikolla on oikeus saada tieto siitä, millaisiin toimiin hallitus on ryhtynyt hänen esityksensä johdosta.

4 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1994.